

Urząd Statystyczny w Opolu

Statistical Office in Opole

**RAPORT O SYTUACJI
SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ
WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO
W 2013 R.**

**REPORT ON THE SOCIO-ECONOMIC
SITUATION
OF OPOLSKIE VOIVODSHIP
IN 2013**

Maj 2014 May

ZESPÓŁ REDAKCYJNY *EDITORIAL BOARD*

PRZEWODNICZĄCY *PRESIDENT*

Anna Koska

REDAKTOR GŁÓWNY *EDITOR IN CHIEF*

Janina Kuźmicka

Opracowanie merytoryczne *Editors supervisions*
Zespół pracowników Opolskiego Ośrodka *Team of the Opolski Centre*
Badań Regionalnych: *for Regional Surveys:*

Joanna Biernacka, Beata Dzierżanowska, Sylwia Hulbój, Małgorzata Kania, Sylwia Lew,
Maria Mołodowicz, Magdalena Skalik, Izabela Wieszczyk

Redakcja techniczna, skład *Technical supervision, typesetting*
i grafika komputerowa *and computer graphics*

Dariusz Foryś

Projekt okładki: *Cover design:*

Lidia Motrenko-Makuch

Przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego prosimy o podanie źródła
When publishing SO data please indicate source

ISSN 2084-672X

Publikacja dostępna w Internecie *Publication available on the Internet*
www.stat.gov.pl/opole

Druk: *Printing:*
Urząd Statystyczny we Wrocławiu *Statistical Office in Wrocław*
Oddział w Legnicy *Branch in Legnica*
Nakład 25 egz. *Edition 25 copies*

PRZEDMOWA

Urząd Statystyczny w Opolu przekazuje Państwu „Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa opolskiego w 2013 r.” prezentujący wizerunek regionu na tle kraju i w porównaniu z innymi województwami. Zachowany podstawowy zakres tematyczny oraz układ publikacji umożliwiają zaobserwowanie ogólnych tendencji rozwojowych i kierunków zmian.

Opracowanie zawiera bogaty zestaw informacji m.in. z zakresu demografii, rynku pracy, wynagrodzeń i świadczeń społecznych, cen, rolnictwa, produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa, mieszkań, rynku wewnętrznego, wyników finansowych przedsiębiorstw niefinansowych oraz nakładów inwestycyjnych. W celu zobrazowania skali zjawisk i podstawowych tendencji rozwojowych w województwie, prezentowane kategorie przedstawiono w ujęciu dynamicznym.

Publikacja składa się z uwag ogólnych, opisu zaobserwowanych w województwie opolskim podstawowych tendencji oraz części analitycznej podzielonej na działy tematyczne, uzupełnione wyjaśnieniami metodycznymi. Na końcu każdego działu zamieszczono wskazówki dla czytelników o innych wydawnictwach Urzędu, w których można znaleźć więcej informacji na temat danego zagadnienia.

Opracowanie wzbogacają liczne ilustracje graficzne, w postaci wykresów i map, przedstawiające wybrane zjawiska w kilkuletniej retrospekcji czasowej, a także w relacji do przeciętnych wielkości dla kraju oraz w odniesieniu do innych województw. Uzupełnienie publikacji stanowi aneks tabelaryczny, w którym zawarto wybrane dane o województwie opolskim za lata 2005–2013 oraz wybrane dane według miesięcy 2012 i 2013 r.

Publikacje opracowały równolegle wszystkie urzędy statystyczne. Zapraszamy Państwa do zapoznania się z treścią opracowania, które dostępne jest w formie książkowej w naszym Urzędzie oraz na stronie internetowej US Opole <http://www.stat.gov.pl/opole>

Wyrażam nadzieję, że niniejsza publikacja stanie się źródłem wiedzy o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa opolskiego i będzie mogła być użyteczna przy ocenie podjętych i projektowanych przedsięwzięć.

Dyrektor

Urzędu Statystycznego w Opolu

dr Anna Koska

PREFACE

The Statistical Office in Opole hereby presents you with the "Report on the socio-economic situation of Opolskie voivodship in 2013" describing an image of the region in comparison with the country and other voivodships. Preserved core subject area and arrangement of the publication allow the observation of general development trends and directions of changes.

The study contains a rich set of information concerning, among others, demography, labour market, wages and salaries, social benefits, prices, agriculture, sold production of industry and construction, dwellings, internal market, financial results of non-financial enterprises as well as investment outlays. In order to illustrate the scale of the phenomena and basic development tendencies in the voivodship, featured categories are presented in dynamic terms.

The publication consists of general notes, the description of main trends observed in Opolskie voivodship as well as of the analytic part divided into thematic sections, supplemented by methodological explanations. A guidance to readers on other publications of the Office, where one can find more information on the topic in question, is placed at the end of each section.

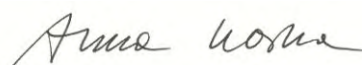
The study has been enriched with numerous graphic illustrations, in the form of graphs and maps, representing selected phenomena in several years' retrospection as well as in relation to the average values for the country and compared to other voivodships. A tabular appendix, which contains selected data on Opolskie voivodship for the years 2005–2013 and selected data by months in 2012 and 2013, constitutes a supplement to the publication.

Parallel publications have been compiled by all statistical offices. We invite you to familiarize yourself with the contents of the report which is available in book form in our Office and on the website of SO Opole <http://www.stat.gov.pl/opole>.

I cherish the hope that this publication will become a source of knowledge of the socio-economic situation of Opolskie voivodship and could be useful in assessing the actions taken and planned projects.

Director

Of the Statistical Office in Opole

Anna Koska Ph.D.

SPIS TREŚCI

Przedmowa
Uwagi ogólne
Podstawowe tendencje
Województwo na tle kraju
Województwo na tle pozostałych województw
Podział i powierzchnia województwa
Ludność
Rynek pracy
Wynagrodzenia
Świadczenia społeczne
Ceny
Rolnictwo
Przemysł
Budownictwo
Budownictwo mieszkaniowe
Rynek wewnętrzny
Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych
Nakłady inwestycyjne
TEMATY FAKULTATYWNE
Popyt na pracę
Wypadki przy pracy

SPIS TABLIC

Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie w 2013 r.
Ludność na podstawie bilansów
Ruch naturalny ludności i saldo migracji na 1000 ludności
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie opolskim
Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia
Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia w województwie opolskim
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w IV kwartale
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie opolskim
Świadczenia społeczne
Świadczenia społeczne w województwie opolskim
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych

CONTENTS

	<u>Str.</u> <u>Page</u>
<i>Preface</i>	3
<i>General notes</i>	9
<i>Basic trends</i>	13
<i>Voivodship in comparison with the country</i>	19
<i>Voivodship in comparison with other voivodships</i>	20
<i>Division and area of voivodship</i>	23
<i>Population</i>	24
<i>Labour market</i>	29
<i>Wages and salaries</i>	43
<i>Social benefits</i>	46
<i>Prices</i>	50
<i>Agriculture</i>	56
<i>Industry</i>	66
<i>Construction</i>	71
<i>Residential construction</i>	74
<i>Internal market</i>	79
<i>Financial results of non-financial enterprises</i>	82
<i>Investment outlays</i>	85
OPTIONAL SUBJECTS	
<i>Demand for labour</i>	87
<i>Accidents at work</i>	90

LIST OF TABLES

	<u>Nr</u> <u>No.</u>	<u>Str.</u> <u>Page</u>
<i>Selected data on voivodship and Poland in 2013</i>	1	19
<i>Population based on balances</i>	2	24
<i>Vital statistics and net migration per 1000 population</i>	3	27
<i>Average paid employment in the enterprise sector</i>	4	29
<i>Average paid employment in the enterprise sector in Opolskie voivodship</i>	5	30
<i>Registered unemployed persons and unemployment rate</i>	6	31
<i>Registered unemployed persons and unemployment rate in Opolskie voivodship</i>	7	35
<i>Economic activity of population aged 15 and more in the 4th quarter</i>	8	37
<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector</i>	9	43
<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in Opolskie voivodship</i>	10	44
<i>Social benefits</i>	11	46
<i>Social benefits in Opolskie voivodship</i>	12	47
<i>Price indices of consumer goods and services</i>	13	50

	Nr No.	Str. Page
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w województwie opolskim	14	52
Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu	15	54
Wybrane dane dotyczące rolnictwa	16	57
Przemysł	17	66
Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (ceny stałe)	18	68
Budownictwo	19	71
Dynamika produkcji budowlano-montażowej w województwie opolskim (ceny bieżące) ...	20	72
Budownictwo mieszkaniowe	21	74
Mieszkania oddane do użytkowania w województwie opolskim	22	76
Mieszkania, na realizację których wydano pozwolenia w województwie opolskim	23	78
Dynamika sprzedaży detalicznej (ceny bieżące)	24	79
Dynamika sprzedaży detalicznej w województwie opolskim (ceny bieżące)	25	80
Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych	26	84
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące)	27	85
Pracujący, wolne oraz zlikwidowane miejsca pracy	28	87
Poszkodowani w wypadkach przy pracy	29	91

SPIS WYKRESÓW

Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2013 r.
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2013 r.
Wskaźnik zatrudnienia na podstawie BAEL w 2013 r.
Stopa bezrobocia na podstawie BAEL w 2013 r.
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2013 r.
Zmiany cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2013 r. w porównaniu z 2012 r.
Wartość skupu produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych w 2013 r.
Mieszkania oddane do użytkowania w 2013 r.
Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2013 r.
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w 2013 r.
Przyrost naturalny na 1000 ludności
Przyrost naturalny na 1000 ludności w województwie opolskim według podregionów i powiatów w 2013 r.
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w województwie opolskim według podregionów i powiatów w 2013 r.

LIST OF GRAPHS

Natural increase per 1000 population in 2013	1	20
Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in 2013	2	20
Employment rate on the basis of LFS in 2013	3	20
Unemployment rate on the basis of LFS in 2013	4	21
Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in 2013	5	21
Changes in prices of consumer goods and services in 2013 compared to 2012	6	21
Value of agricultural products procurement per 1 ha of agricultural land in 2013	7	21
Dwellings completed in 2013	8	22
Net turnover profitability rate in non-financial enterprises in 2013	9	22
Entities of the national economy in the REGON register in 2013	10	22
Natural increase per 1000 population	11	26
Natural increase per 1000 population in Opolskie voivodship by subregions and powiats in 2013	12	26
Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population	13	27
Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in Opolskie voivodship by subregions and powiats in 2013	14	28

		Nr No.	Str. Page
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw	<i>Indices of average paid employment in the enterprise sector</i>	15	29
Struktura przeciętnego zatrudnienia według sekcji PKD 2007	<i>Structure of average paid employment by PKD 2007 sections</i>	16	30
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wieku	<i>Structure of registered unemployed persons by age</i>	17	33
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według poziomu wykształcenia	<i>Structure of registered unemployed persons by educational level</i>	18	33
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według czasu pozostawania bez pracy	<i>Structure of registered unemployed persons by duration of unemployment</i>	19	34
Stopa bezrobocia rejestrowanego	<i>Registered unemployment rate</i>	20	35
Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie opolskim według podregionów i powiatów w 2013 r.	<i>Registered unemployment rate in Opolskie voivodship by subregions and powiats in 2013</i>	21	36
Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej według statusu na rynku pracy w IV kwartale	<i>Structure of population aged 15 and more by employment status on the labour market in the 4th quarter</i>	22	38
Współczynnik aktywności zawodowej	<i>Activity rate</i>	23	39
Struktura pracujących według wieku w IV kwartale w województwie opolskim	<i>Structure of employed persons by age in the 4th quarter in Opolskie voivodship</i>	24	40
Wskaźnik zatrudnienia	<i>Employment rate</i>	25	40
Struktura bezrobotnych według czasu poszukiwania pracy w IV kwartale 2013 r.	<i>Structure of unemployed persons by duration of job search in the 4th quarter of 2013</i>	26	41
Stopa bezrobocia	<i>Unemployment rate</i>	27	42
Liczba osób niepracujących na 1000 osób pracujących	<i>Number of non-working persons per 1000 employed persons</i>	28	42
Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw	<i>Indices of average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector</i>	29	43
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w wybranych sekcjach PKD 2007 w 2013 r.	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in selected PKD 2007 sections in 2013</i>	30	44
Dynamika przeciętnej miesięcznej liczby emerytów i rencistów	<i>Indices of average monthly number of retirees and pensioners</i>	31	48
Dynamika przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto	<i>Indices of average monthly gross retirement pay and pension</i>	32	48
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych	<i>Price indices of consumer goods and services</i>	33	51
Zmiany cen wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w województwie opolskim w 2013 r.	<i>Changes in prices of selected consumer goods and services in Opolskie voivodship in 2013</i>	34	53
Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi z 1 ha	<i>Basic cereals and cereals mixed yields per 1 ha</i>	35	59
Plony ziemniaków z 1 ha	<i>Potatoes yields per 1 ha</i>	36	59
Plony buraków cukrowych z 1 ha	<i>Sugar beets yields per 1 ha</i>	37	60
Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych	<i>Cattle density per 100 ha of agricultural land</i>	38	61
Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych	<i>Pigs density per 100 ha of agricultural land ..</i>	39	61
Dynamika skupu zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego)	<i>Indices of procurement of basic consumer and for feed cereals (including cereal mixed, excluding sowing seed)</i>	40	62
Dynamika skupu mleka krowiego	<i>Indices of procurement of cows' milk</i>	41	62
Ceny produktów rolnych w skupie i na targowiskach	<i>Procurement and marketplace prices of agricultural products</i>	42	63
Relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta i jęczmienia	<i>Relation between procurement prices of pigs for slaughter and the market-place prices of rye and barley</i>	43	64
Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (ceny stałe)	<i>Indices of sold production of industry (constant prices)</i>	44	67
Struktura produkcji sprzedanej przemysłu według sekcji PKD 2007 w 2013 r. (ceny bieżące)	<i>Structure of sold production of industry by PKD 2007 sections in 2013 (current prices)</i>	45	67

		Nr No.	Str. Page
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle	<i>Indices of average paid employment in industry</i>	46	69
Struktura przeciętnego zatrudnienia w przemyśle według sekcji PKD 2007 w 2013 r. ..	<i>Structure of average paid employment in industry by PKD 2007 sections in 2013</i>	47	70
Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące)	<i>Indices of sold production of construction (current prices)</i>	48	72
Dynamika produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące)	<i>Indices of construction and assembly production (current prices)</i>	49	72
Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD 2007 (ceny bieżące) .	<i>Structure of construction and assembly production by PKD 2007 divisions (current prices)</i>	50	73
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie	<i>Indices of average paid employment in construction</i>	51	73
Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania	<i>Indices of dwellings completed</i>	52	75
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	<i>Dwellings completed per 1000 population</i>	53	75
Struktura liczby mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa	<i>Structure of number of dwellings completed by forms of construction</i>	54	75
Mieszkania oddane do użytkowania w województwie opolskim według podregionów i powiatów w 2013 r.	<i>Dwellings completed in Opolskie voivodship by subregions and powiats in 2013</i>	55	76
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania	<i>Average useful floor area per dwelling completed</i>	56	77
Dynamika liczby wydanych pozwoleń na realizację mieszkań	<i>Indices of number of permits issued for dwellings</i>	57	77
Dynamika liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto	<i>Indices of number of dwellings started</i>	58	78
Dynamika sprzedaży detalicznej (ceny bieżące)	<i>Indices of retail sales (current prices)</i>	59	80
Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych podmiotów	<i>Share of enterprises showing net profit in the total number of surveyed entities</i>	60	82
Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w przychodach z całokształtu działalności	<i>Share of revenues of enterprises showing net profit in the revenues from total activity</i>	61	82
Wskaźnik poziomu kosztów	<i>Cost level indicator</i>	62	83
Wskaźnik rentowności obrotu netto	<i>Net turnover profitability rate</i>	63	83
Dynamika nakładów inwestycyjnych ogółem (ceny bieżące)	<i>Indices of total investment outlays (current prices)</i>	64	85
Dynamika wolnych miejsc pracy	<i>Indices of vacancies</i>	65	88
Dynamika nowo utworzonych miejsc pracy	<i>Indices of newly created jobs</i>	66	88
Poszkodowani w wypadkach przy pracy w województwie opolskim według powiatów w 2013 r.	<i>Persons injured in accidents at work in Opolskie voivodship by powiats in 2013</i>	67	92
ANEKS	ANNEX		
Wybrane dane o województwie opolskim	<i>Selected data on Opolskie voivodship</i>	I	93
Wybrane dane o województwie opolskim według miesięcy	<i>Selected data on Opolskie voivodship by months</i>	II	97

UWAGI OGÓLNE

1. Dane zamieszczone w publikacji – jeśli nie zaznaczono inaczej – podano w **każdorazowym podziale administracyjnym kraju**. W opisie województwa informacje o liczbie podregionów, powiatów, miast na prawach powiatu, miastach ogółem oraz gminach podano według stanu w dniu 31 XII 2013 r.

2. Od 2009 r. dane prezentuje się w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 wprowadzona została z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885) z późniejszymi zmianami, w miejsce stosowanej dotychczas klasyfikacji PKD 2004.

W niniejszym „Raporcie o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa opolskiego w 2013 r.” publikuje się bieżące dane według PKD 2007 oraz dane przeliczone według tej klasyfikacji za okresy poprzednie.

3. W ramach PKD 2007 dokonano dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem „**Przemysł**” sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

4. Dane w podziale według sekcji i działów PKD 2007 oraz w podziale terytorialnym opracowano **metodą przedsiębiorstw**.

5. Dane opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

6. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj. osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

7. Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą (produkcyjną i usługową), na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

8. Dane prezentowane w publikacji obejmują podmioty gospodarki narodowej bez względu na charakter własności.

9. W publikacji dane w zakresie:

- 1) **przeciętnego zatrudnienia i przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń** dotyczą podmiotów gospodarczych sektora przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;
- 2) **produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;
- 3) **wyników finansowych przedsiębiorstw niefinansowych oraz nakładów inwestycyjnych i inwestycji rozpoczętych** dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe (z wyjątkiem podmiotów, których podstawowym rodzajem działalności jest działalność zaklasyfikowana według PKD 2007 do sekcji „Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo” oraz „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa”), w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

GENERAL NOTES

1. Data in the publication, unless otherwise indicated, are presented according to **administrative division of the country in a given period**. In description of the voivodship information regarding number of subregions, powiats, cities with powiat status, towns and gminas is given as of 31 XII 2013.

2. Since 2009 onwards the data have been presented in accordance with the **Polish Classification of Activities – PKD 2007**, compiled on the basis of Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 was introduced on 1 I 2008 by the decree of Council of Ministers dated 24 XII 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885) with later amendments to replace the formerly applied PKD 2004/NACE Rev. 1.1.

In this publication “The Information on Socio-economic Situation of Opolskie Voivodship in 2013”, the current data are published according to the NACE Rev. 2. Data for previous periods are also converted according to this classification.

3. The item “**Industry**” was introduced as an additional grouping including NACE Rev. 2 sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” and “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”.

4. Data according to NACE Rev. 2 sections and divisions as well as according to administrative division are compiled using the **enterprise method**.

5. Data are compiled according to the **respective organizational status of units of the national economy**.

6. The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e. legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.

7. The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity (production and service), on their own-account in order to earn a profit.

8. Data presented in publication cover entities of the national economy regardless of ownership.

9. In the publication data in regard to:

- 1) **average paid employment and average monthly gross wages and salaries** cover the economic entities of the enterprise sector in which the number of employed persons exceeds 9 persons;
- 2) **gross production of industry and construction** concern economic entities, in which the number of employed persons exceeds 9 persons;
- 3) **financial results of non-financial enterprises** as well as **investment outlays and newly started investments** refer to economic entities keeping accounting ledgers (with the exception of entities in which the principal activity is classified as “Agriculture, forestry and fishing” and “Financial and insurance activities” according to the PKD 2007/NACE Rev. 2), in which the number of employed persons exceeds 49 persons.

10. Informacje odnoszące się do sektora przedsiębiorstw prezentuje się w oparciu o definicję przedsiębiorstwa wprowadzoną w rozporządzeniu Rady (EWG) Nr 696/93 z dnia 15 III 1993 r. w sprawie jednostek statystycznych do celów obserwacji i analizy systemu produkcyjnego we Wspólnocie. Zgodnie z ww. rozporządzeniem, przedsiębiorstwo jest traktowane jako jednostka organizacyjna produkująca wyroby lub świadcząca usługi, która osiąga korzyści z pewnego stopnia samodzielności w podejmowaniu decyzji, w szczególności w zakresie alokacji swoich bieżących zasobów. Przedsiębiorstwo prowadzi jedną lub kilka rodzajów działalności w jednym lub kilku miejscach i jest tworzone przez jednostkę prawną lub grupę jednostek prawnych. Sektor przedsiębiorstw obejmuje podmioty prowadzące działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa i pozyskiwania drewna; rybołówstwa w wodach morskich; górnictwa i wydobywania; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transportu i gospodarki magazynowej; działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; informacji i komunikacji; działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości; działalności prawniczej, rachunkowo-księgowej i doradztwa podatkowego, działalności firm centralnych (head offices); doradztwa związanego z zarządzaniem; działalności w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych; reklamy, badania rynku i opinii publicznej; pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej; działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją; naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; pozostałej indywidualnej działalności usługowej.

11. Prezentowane dane o powierzchni użytków rolnych od 2012 r. nie obejmują posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali. Dane za lata 2010–2012 zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzednich edycjach.

12. Jako ceny stałe przyjęto w przypadku:

- 1) produkcji rolniczej – średnie krajowe ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany, (dla sprzedaży targowiskowej – ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach, dla pozostałych elementów produkcji – średnie ceny skupu), z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego, np. dla 2012 r. – z lat 2011 i 2012;
- 2) produkcji sprzedanej przemysłu
 - ceny stałe 2005 r. (średnie ceny bieżące 2005 r.) w latach 2006–2010,
 - ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.) od 2011 r.

13. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

10. Information relating to the enterprise sector is presented based on the definition of “enterprise” – introduced by the regulation of the Council (EEC) No 696/93 of 15 III 1993 on the statistical units for the observation and analysis of the production system in the Community. In accordance with the above-mentioned Regulation the enterprise is the smallest combination of legal units that is an organizational unit producing goods or services, which benefits from a certain degree of autonomy in decision-making, especially for the allocation of its current resources. An enterprise carries out one or more activities at one or more locations and it may be a sole legal unit or a group of legal units. Enterprise sector includes those entities which carry out economic activities in the following areas: forestry and logging; marine fishing; mining and quarrying; manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction; wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; accommodation and food service activities; information and communication; real estate activities; legal and accounting activities; activities of head offices; management consultancy activities; architectural and engineering activities; technical testing and analysis; advertising and market research; other professional, scientific and technical activities; administrative and support service activities; arts, entertainment and recreation; repair of computers and personal and household goods; other personal service activities.

11. The presented data since 2012 on the area of agricultural land have not include owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities, and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale. Data for the years 2010–2012 was changed in comparison with the ones published in the previous editions.

12. Constant prices were adopted as follows:

- 1) agricultural output – average national current prices for the year preceding the surveyed year (for market sales – prices received by farmers at market places, for other elements of production – average procurement prices), excluding potatoes, vegetables and fruit, for which the average prices from two consecutive years are adopted, i.e. from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year, e.g. for 2012 – the prices from 2011 and 2012, are assumed;
- 2) sold production of industry
 - 2005 constant prices (2005 average current prices) in 2006–2010,
 - 2010 constant prices (2010 average current prices) since 2011.

13. Relative numbers (indices, percentages) are calculated, as a rule, on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.

14. Do przeliczeń na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) danych według stanu w końcu roku przyjęto liczbę ludności faktycznie zamieszkałej według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku – według stanu w dniu 30 VI.

U w a g a. Za lata 2005–2009 do przeliczeń przyjęto skorygowaną liczbę ludności zbilansowaną w oparciu o wyniki NSP'2002, od 2010 r. – NSP'2011.

15. Niektóre dane mają charakter tymczasowy i mogą ulec zmianie w następnych wydaniach publikacji.

16. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”.

17. W publikacji zastosowano skróty niektórych nazw poziomów klasyfikacyjnych PKD 2007; skrócone nazwy zostały oznaczone w tablicach i wykresach znakiem „Δ”. Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

skrót <i>abbreviation</i>	pełna nazwa <i>full name</i>
	sekcje <i>sections</i>
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Handel; naprawa pojazdów samochodowych <i>Trade; repair of motor vehicles</i>	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle <i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
Zakwaterowanie i gastronomia <i>Accommodation and catering</i>	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi <i>Accommodation and food service activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
	działy <i>divisions</i>
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny <i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker</i>	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania <i>Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials</i>
Produkcja wyrobów z metali <i>Manufacture of metal products</i>	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń <i>Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment</i>
Produkcja maszyn i urządzeń	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
Gospodarka odpadami; odzysk surowców	Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców
Budowa budynków	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej

18. Szersze informacje oraz szczegółowe wyjaśnienia metodyczne publikowane są w zeszytach metodycznych oraz opracowaniach branżowych GUS.

14. *When computing per capita data (1000 population etc.) as of the end of the year, the actually living population as of 31 XII was adopted, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year – as of 30 VI.*

Note. Calculations for 2005–2009 use adjusted population data balanced on the basis of the results of the Population and Housing Census 2002, since 2010 – the Population and Housing Census 2011.

15. *Some data are provisional and may change in subsequent editions of the publication.*

16. *Due to the rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item “total”.*

17. *The names of some classification levels of NACE Rev. 2 used in publication have been abbreviated; abbreviations are marked in the tables and graphs with the sign “Δ”. The list of abbreviations used and their full names are given below:*

18. *Broader information and detailed methodological description are published in methodological volumes and branch statistical publications of Central Statistical Office.*

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH

SYMBOLS

Kreska	(-)	- zjawisko nie wystąpiło. <i>magnitude zero.</i>
Zero	(0)	- zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5. <i>magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit.</i>
	(0,0)	- zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. <i>magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit.</i>
Kropka	(.)	- zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych. <i>data not available or not reliable.</i>
Znak	x	- wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe. <i>not applicable.</i>
Znak	Δ	- oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji; ich pełne nazwy podano w uwagach ogólnych do publikacji, pkt 17. <i>categories of applied classification are presented in abbreviated form; their full names are given in the general notes on the publication, item 17.</i>
W tym		- oznacza że nie podaje się wszystkich składników sumy. <i>indicates that not all elements of the sum are given.</i>
Of which		
Znak	*	- dane zostały zmienione w stosunku do już opublikowanych. <i>data revised.</i>
Comma	(,)	- <i>used in figures represents the decimal point.</i>

SKRÓTY

ABBREVIATIONS

tys.	=	tysiąc	r.	=	rok
thous.	=	thousand			
mln	=	milion	cd.	=	ciąg dalszy
		million	cont.	=	continued
zł	=	złoty	dok.	=	dokończenie
zl	=	zloty	cont.	=	continued
szt.	=	sztuka	nr (Nr)	=	numer
pcs	=	piece	No.	=	number
kpl.	=	komplet	ok.	=	około
g	=	gram	poz.	=	pozycja
		gram			
kg	=	kilogram	p. proc.	=	punkt procentowy
		kilogram			
dt	=	decytona (kwintal)	tabl.	=	tablica
		deciton (quintal)			table
t	=	tona	wyk.	=	wykres
		tonne			
m ²	=	metr kwadratowy	Dz. U.	=	Dziennik Ustaw
		square metre			
ha	=	hektar	tj.	=	to jest
		hectare	i.e.	=	that is
km ²	=	kilometr kwadratowy	ww.	=	Wyżej wymienione
		square kilometre			
l	=	litr	PKD	=	Polska Klasyfikacja
		litre			Działalności
					NACE classification
m ³	=	metr sześcienny			
		cubic metre			

PODSTAWOWE TENDENCJE

W województwie opolskim w latach 2010–2013 obserwowano systematyczny spadek liczby **mieszkańców** i na koniec 2013 r. wyniosła ona 1004,4 tys., tj. o 0,6% mniej niż przed rokiem. Na przestrzeni ostatnich czterech lat utrzymywała się przewaga liczby zgonów nad liczbą urodzeń, czego efektem był ujemny przyrost naturalny. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały w analizowanym okresie również przyjmowało wartości ujemne.

W latach 2010–2013, z wyjątkiem 2011 r. odnotowano spadek **przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw** w skali roku. W 2013 r. przeciętne zatrudnienie w województwie obniżyło się o 5,6% w porównaniu z rokiem poprzednim i był to spadek najniższy w kraju. W omawianym roku udział przeciętnego zatrudnienia w przetwórstwie przemysłowym stanowił 51,9% ogólnej liczby przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw.

Lata 2010–2013 charakteryzowały się znacznymi zmianami poziomu **bezrobocia rejestrowanego**. Po odnotowanym wzroście w 2010 r. (o 3,5%), w kolejnym roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych zmniejszyła się (o 1,5%). W 2012 r. odnotowano ponownie ich wzrost (o 7,8%) w skali roku, a na koniec 2013 r. ich liczba ukształtowała się na poziomie niższym (o 0,3%) niż przed rokiem.

Wyniki **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności** zrealizowanego w IV kwartale w latach 2010–2013 wykazały, że wzrastał udział pracujących w ogólnej liczbie osób w wieku 15 lat i więcej (z 48,2% w 2010 r. do 49,2% w 2013 r.). Odnotowano spadek obciążenia osób pracujących osobami niepracującymi. W 2013 r. w porównaniu z 2010 r. wzrósł zarówno współczynnik aktywności zawodowej, jak i wskaźnik zatrudnienia przy równoczesnym spadku stopy bezrobocia. Udział bezrobotnych w ogólnej liczbie osób w wieku 15 lat i więcej zmalał z 4,7% w 2010 r. do 3,9% w 2013 r. Zmniejszył się również odsetek biernych zawodowo (z 47,1% w 2010 r. do 46,9% w 2013 r.).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w latach 2010–2013 rosło systematycznie i w 2013 r. ukształtowało się na poziomie wyższym o 3,8% w skali roku. Wzrost przeciętnych wynagrodzeń odnotowano we wszystkich sekcjach sektora przedsiębiorstw. W porównaniu z 2012 r. zmniejszył się czas przepracowany w sektorze przedsiębiorstw, natomiast wzrosło przeciętne wynagrodzenie godzinowe brutto.

W latach 2010–2013 odnotowano systematyczny spadek przeciętnej liczby **emerytów i rencistów** pobierających świadczenia wypłacane zarówno przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) jak i z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS). W 2013 r. liczba świadczeniobiorców ZUS zmniejszyła się w skali roku o 1,3%, a liczba osób pobierających świadczenia z KRUS – o 4,3%. W latach 2010–2013 odnotowano wzrost przeciętnych świadczeń wypłacanych zarówno przez ZUS jak i KRUS. W 2013 r. wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury i renty wypłacanej rolnikom indywidualnym był nieznacznie wyższy (o 0,1 p. proc.) niż wzrost tego świadczenia realizowanego przez ZUS.

Wskaźnik **cen towarów i usług konsumpcyjnych** w 2010 r. oraz w latach 2012–2013 wykazywał tendencję malejącą w porównaniu z rokiem poprzednim, natomiast w 2011 r. wzrost cen był wyższy w stosunku do ub. roku. W 2013 r. wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku wynosił 0,7% i był najniższy od 2010 r.

Na przestrzeni lat 2010–2012 plony **zbóż podstawowych** z mieszankami zbożowymi wykazywały tendencję wzrostową w porównaniu z rokiem poprzednim, po czym w 2013 r. uległy zmniejszeniu osiągając poziom 48,6 dt/ha i jednocześnie były najwyższe w kraju. Powierzchnia uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w 2013 r. zwiększyła się o 2,0%, a zbiory tych ziemiopłodów były niższe o 3,1% w skali roku (przed rokiem o 1,1%).

Badania przeprowadzone w 2013 r. wskazują na spadek **pogłowia bydła, trzody chlewnej i drobiu** w stosunku do roku poprzedniego, zmniejszyła się również obsada tych zwierząt na 100 ha użytków rolnych (duży spadek obsady drobiu odnotowano wobec 2010 r.). W 2013 r. w porównaniu z ub. rokiem wzrosła o ponad połowę liczebność owiec oraz ich obsada na 100 ha użytków rolnych, osiągając poziom podobny jak przed trzema laty.

W województwie opolskim na **rynku rolnym** w latach 2010–2013 (z wyjątkiem 2012 r.) zaobserwowano spadek dynamiki skupu ziarna zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych w porównaniu z rokiem poprzednim. W 2013 r. wielkość skupu ziarna zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych zmniejszyła się o 4,4% w skali roku, natomiast wzrost odnotowano w skupie żywca wołowego, wieprzowego i drobiowego oraz mleka – odpowiednio: o 5,0%, o 45,8%, o 16,7% i o 1,5%.

W latach 2010–2012 **ceny skupu** pszenicy i żyta wzrosły w porównaniu z rokiem poprzednim, po czym w 2013 r. obniżyły się i wyniosły za 1 dt odpowiednio: 80,68 zł i 53,55 zł. Cena skupu żywca wieprzowego zwiększyła się w 2011 r., natomiast w 2010 r. oraz w latach 2012–2013 wykazała spadek w stosunku do roku poprzedniego. W skupie żywca wołowego wzrost cen odnotowano w latach 2011–2012, a w latach 2010 i 2013 ceny te obniżyły się w skali roku. Tendencję wzrostową zaobserwowano w latach 2012–2013 w cenie ziemniaków jadalnych, które w 2013 r. były najdroższe od trzech lat i za 1 dt płacono 59,30 zł. Ponadto systematycznie od 2010 r. rosła cena skupu mleka. Ceny pszenicy i żyta uzyskiwane przez rolników **na targowiskach** w latach 2011–2012 wykazywały wzrost, natomiast w 2013 r. obniżyły się wobec roku poprzedniego. Targowiskowa cena ziemniaków jadalnych, po spadku w latach 2011–2012, wzrosła w 2013 r. o 73,7% w skali roku, tj. do poziomu zbliżonego przed trzema laty.

Po utrzymującym się w skali roku wzroście **produkcji sprzedanej przemysłu** w latach 2011 i 2012 (w cenach stałych), w 2013 r. nastąpił spadek o 2,2% (w 2012 r. wzrost o 2,0%). Uzyskany spadek produkcji był głównie wynikiem zmniejszenia się o 2,5% produkcji sprzedanej w przetwórstwie przemysłowym (w cenach stałych), która stanowiła 94,9% wartości sprzedaży ogółem (w cenach bieżących). Niższej produkcji sprzedanej przemysłu w 2013 r. towarzyszył spadek przeciętnego zatrudnienia w przemyśle o 5,2% oraz wzrost wydajności pracy o 3,2% (w cenach stałych).

W latach 2010–2011 notowano wzrost **produkcji sprzedanej budownictwa** w ujęciu rocznym, natomiast od 2012 r. nastąpił jej spadek. W 2013 r. produkcja zmniejszyła się o 5,6% w stosunku do 2012 r. (w roku poprzednim o 16,7%).

Produkcja budowlano-montażowa po znacznym wzroście w 2010 r., w okresie 2011–2013 wykazywała tendencję spadkową. W 2013 r. produkcja zmniejszyła się o 8,4% w stosunku do 2012 r. Spadek produkcji budowlano-montażowej odnotowano w podmiotach specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej, natomiast w pozostałych działach budownictwa produkcja wzrosła.

Lata 2010–2013 charakteryzowały się znacznymi zmianami w zakresie liczby **mieszkań oddanych do użytkowania**. Po odnotowanym wzroście w 2010 r., w kolejnym roku liczba oddanych do użytkowania mieszkań zmniejszyła się. W 2012 r. odnotowano poprawę w zakresie oddanych do użytkowania mieszkań, natomiast w 2013 r. ponownie spadek o 4,1%. Sytuacja dotycząca mieszkań na realizację, których wydano pozwolenia kształtowała się podobnie. W przypadku mieszkań, których budowę rozpoczęto w latach 2010–2011 ich liczba zwiększyła się w skali roku, w 2012 r. odnotowywano spadek, po czym w 2013 r. ponownie ich liczba wzrosła.

Z analizy danych za lata 2010–2013 wynika, że następowały zmiany w zakresie **sprzedaży detalicznej**. Do 2011 r. odnotowywano jej wzrost w skali roku, natomiast w 2012 r. nastąpił spadek. W 2013 r. sprzedaż detaliczna towarów nieznacznie zwiększyła się w skali roku (o 1,2%).

Wyniki finansowe uzyskane w 2013 r. przez przedsiębiorstwa niefinansowe województwa opolskiego były lepsze niż uzyskane w 2012 r., ale gorsze w odniesieniu do 2010 r. W grupie podstawowych wskaźników ekonomiczno-finansowych w relacji do 2012 r. odnotowano wzrost wskaźników płynności finansowej I i II stopnia (odpowiednio: o 3,4 p. proc. i o 2,3 p. proc.) oraz wskaźnika rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (o 0,5 p. proc.). Nastąpiła również poprawa wskaźnika poziomu kosztów z całokształtu działalności (o 0,3 p. proc.) oraz wzrost wskaźników rentowności obrotu brutto i netto (odpowiednio: o 0,3 p. proc. i o 0,4 p. proc.).

W latach 2010–2013, za wyjątkiem 2011 r. **wartość nakładów inwestycyjnych** (w cenach bieżących) zrealizowanych przez przedsiębiorstwa mające siedzibę na terenie województwa opolskiego wykazywała tendencję rosnącą. W relacji do 2012 r. rozpoczęto mniej inwestycji. Niższa była również ich wartość kosztorysowa.

Z analizy wyników **badania popytu na pracę** w latach 2010–2013 wynika, że wzrost liczby pracujących na koniec IV kwartału nastąpił w 2010 r. Od 2011 r. rozpoczęto odnotowywać tendencję spadkową i liczba pracujących w skali roku zmniejszyła się o 2,6% zarówno w 2011 r. jak i w 2012 r. oraz o 1,3% w 2013 r. Liczba nowo utworzonych miejsc pracy w analizowanych latach wzrosła jedynie w 2010 r. (o 29,9%). Od 2011 r. liczba nowo powstałych miejsc pracy zaczęła spadać, tj. odpowiednio: w 2011 r. – o 1,5%, w 2012 r. – o 3,4% i w 2013 r. – o 31,3%. W latach 2010–2013 na koniec IV kwartału odnotowywano wolne miejsca pracy, których liczba wykazywała tendencję spadkową, z wyjątkiem 2010 r. (wzrost o 40,8%). Największy spadek w skali roku wystąpił w 2012 r., tj. o 46,8%.

W latach 2010–2013 obserwowano zróżnicowaną dynamikę zmian w liczbie **poszkodowanych w wypadkach przy pracy** w województwie opolskim. Poprawę sytuacji w tym zakresie i spadek liczby poszkodowanych w wypadkach przy pracy odnotowano jedynie w 2012 r. (o 9,2%). W pozostałych analizowanych latach ich liczba zwiększyła się i najwyższy wzrost odnotowano w 2010 r. – o 11,7%.

BASIC TRENDS

*In Opolskie voivodship in the years 2010–2013, a consistent decrease in the number of **inhabitants** was observed and at the end of 2013 it amounted to 1004.4 thousand, i.e. by 0.6% less than in the previous year. Within the space of the last four years, a predominance of deaths over births maintained, resulting in a negative natural increase. A net internal and international migration for permanent residence, in the period under review, also presented negative values.*

*In the years 2010–2013, with the exception for 2011, there was a decline in annual **average employment in the enterprise sector**. In 2013, the average employment in the voivodship declined by 5.6% compared to the previous year and it was the lowest fall in the country. In the year under review, the share of average employment in the manufacturing accounted for 51.9% of the total number of the average employment in the enterprise sector.*

*The years 2010–2013 were characterized by significant changes in the level of the **registered unemployment**. After the recorded increase in 2010 (by 3.5%), in the following year the number of registered unemployed decreased (by 1.5%). In 2012, there was again their growth (by 7.8%) per year, and at the end of 2013, their number reached lower level (by 0.3%) than in the previous year*

*The results of the **Labour Force Survey** carried out in the fourth quarter in the years 2010–2013 have shown that the share of employed in the total number of persons aged 15 years and more increased (from 48.2% in 2010 to 49.2% in 2013). There was a decrease in the burden of employed persons with non-working persons. In 2013 compared to 2010, both, the activity and the employment rates increased, while a simultaneous decrease in the unemployment rate was registered. The share of unemployed persons in the total number of persons aged 15 years and more declined from 4.7% in 2010 to 3.9% in 2013. The proportion of economically inactive persons also decreased (from 47.1% in 2010 to 46.9% in 2013).*

*The **average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector** in the years 2010–2013 grew steadily and in 2013 reached the level higher by 3.8% in annual terms. The increase in average monthly wages and salaries was recorded in all sections of the enterprise sector. Compared to the year 2012, the time worked in the enterprise sector decreased, but the average gross hourly wages and salaries increased.*

*In the 2010–2013 period, there was a consistent decrease in the average number of **retirees and pensioners** receiving retirement pay and pension benefits paid by both, the Social Insurance Institution (ZUS) and the Agricultural Social Insurance Fund (KRUS). In 2013, the number of beneficiaries of ZUS decreased annually by 1.3%, and the number of persons receiving benefits from KRUS – by 4.3%. In the years 2010–2013, there was an increase in average benefits paid by both, the Social Insurance Institution and the Agricultural Social Insurance Fund. In 2013, the increase in the average monthly retirement pay and pensions paid to individual farmers was slightly higher (by 0.1 percentage point) than the increase in the benefits realized by the Social Insurance Institution.*

*The **price index of consumer goods and services** in 2010 and in the years 2012–2013 showed a decreasing trend compared to the previous year, while in 2011, the price growth was higher compared to the previous year. In 2013, the increase in prices of consumer goods and services, in annual terms, amounted to 0.7% and was the lowest since 2010.*

Within the space of the years 2010–2012, there was an upward trend of yields of **basic cereals** with cereal mixed compared to the previous year. In 2013 they decreased reaching a level of 48.6 dt/ha and at the same time were the highest in the country. The area for growing basic cereal with cereal mixed in 2013 increased by 2.0% and the yields of these crops were lower by 3.1% in annual terms (the year before by 1.1%).

Surveys conducted in 2013 indicate a decline in **livestock of cattle, pigs and poultry** compared to the previous year. A stocking density of these animals per 100 ha of agricultural land also declined (a large drop in density of poultry was reported in relation to 2010). In 2013 compared to the previous year, the number of sheep and their density per 100 ha of agricultural land increased by more than a half, reaching the level similar to that of three years ago.

In Opolskie voivodship on the **agricultural market** in the years 2010–2013 (excluding 2012), a decline in the procurement dynamics of basic consumer and feed cereal grains, compared with the previous year, was observed. In 2013, the size of the procurement of grains of basic consumer and for feed cereals decreased by 4.4% per year, while growth was recorded in procurement of cattle, pork and poultry for slaughter and cows' milk – respectively: by 5.0%, by 45.8%, by 16.7% and by 1.5%.

In the years 2010–2012 **procurement prices** of wheat and rye increased in comparison with the previous year, then in 2013 decreased and amounted for 1 dt respectively: 80.68 zł and 53.55 zł. The procurement price of pigs for slaughter increased in 2011, while in 2010 and in 2012–2013 showed a decline compared to the previous year. The price increase in procurement of cattle for slaughter was recorded in 2011–2012, but in 2010 and 2013 these prices declined in annual terms. An upward trend was observed in 2012–2013 in the price of edible potatoes, which in 2013 were the most expensive for three years reaching 59.30 zł per dt. Moreover steadily from 2010, the price of procurement of cows' milk increased.

Prices of wheat and rye received by farmers on **marketplace** in the years 2011–2012 showed an increase, while in 2013 they decreased compared to the previous year. Marketplace price of edible potatoes, after a decline in 2011–2012, increased in 2013 by 73.7% per year, i.e. to the level approaching that of three years ago.

After a sustained increase, in annual terms, in the **sold production of industry** in the years 2011 and 2012 (in constant prices), in 2013 there was a decrease by 2.2% (in 2012, an increase by 2.0%). The resulting drop in production was mainly due to a decrease by 2.5% in the sold production of manufacturing (in constant prices), which accounted for 94.9% of total sales value (at current prices). Lower sold production of industry in 2013 was accompanied by a decline in the average paid employment in industry by 5.2% and in the work output growth by 3.2% (in constant prices).

In the years 2010–2011, there was an increase in **sold production of construction**, on an annual basis, whereas in 2012, there was its decline. In 2013, the production decreased by 5.6% compared to 2012 (in the previous year by 16.7%).

Construction and assembly production after a significant increase in 2010, in the period 2011–2013 showed a downward trend. In 2013, the production decreased by 8.4% compared to 2012. The decline in construction and assembly production was recorded in entities specializing in the construction of the objects of civil and water engineering, while in other divisions of construction the production increased.

The years 2010–2013 were characterized by significant changes in the number of **completed dwellings**. After the recorded increase in 2010, in the next year, the number of completed dwellings decreased. In 2012, there was an improvement in the scope of completed dwellings and in 2013 again a 4.1% decrease. The situation with regard to dwelling permissions granted followed a similar pattern. In the case of dwellings started, in the years 2010–2011 their number increased in annual terms, in 2012 there was a decline, and in 2013 their number rose again.

The analysis of the data for the period 2010–2013 shows that changes followed in **retail sales**. By 2011, their growth was recorded in the year, while in 2012, there was a decrease. In 2013, retail sales of goods increased slightly in the year (by 1.2%).

The **financial results** achieved in 2013 by non-financial enterprises of Opolskie voivodship were better than those obtained in 2012, but worse with respect to 2010. In the group of the main economic and financial indicators in relation to 2012, there was an increase in financial liquidity ratios of first and second degree (respectively: by 3.4 percentage point and 2.3 percentage point) as well as in profitability rate from sales of products, goods and materials (by 0.5 percentage point). There was also an improvement in cost level indicator from total activity (by 0.3 percentage point) and an increase in the profitability rate of gross and net turnover (respectively: by 0.3 percentage point and by 0.4 percentage point).

For the period 2010–2013, except for 2011, **the value of investment outlays** (in current prices) implemented by enterprises having their abode in Opolskie voivodship showed an upward trend. In relation to 2012, less investments were started. Their estimated value also was lower.

The analysis of results of the **survey of demand for labour** in the years 2010–2013 shows that the increase in the number of employed persons at the end of the 4th quarter came in 2010. From 2011 a downward trend started and the number of employed persons, in a year, decreased by 2.6% both in 2011 and in 2012 as well as by 1.3% in 2013. The number of newly created jobs in the analysed years increased only in 2010 (by 29.9%). From 2011, the number of newly created jobs began to decline, i.e. respectively: in 2011 – by 1.5%, in 2012 – by 3.4% and in 2013 – by 31.3%. In the years 2010–2013, at the end of the 4th quarter, vacancies were reported, the number of which showed a downward trend, with the exception for 2010 (an increase by 40.8%). The biggest drop, in the annual scale, occurred in 2012, i.e. by 46.8%.

In the years 2010–2013, varied dynamics of changes in the number of **persons injured in accidents at work**, in Opolskie voivodship, were observed. The improvement in this area and a decrease of the number of persons injured in accidents at work were reported only in 2012 (by 9.2%). In the other analysed years, their number increased and the highest growth was recorded in 2010 – by 11.7%.

WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU

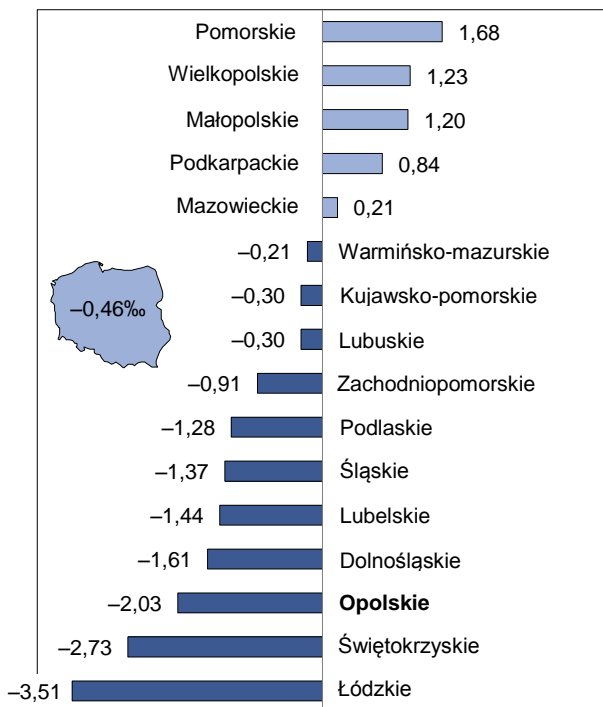
Tabl. 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie w 2013 r.

Wyszczególnienie	Polska	Opolskie
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	123	107
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-0,46	-2,03
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-0,52	-3,31
Współczynnik aktywności zawodowej na podstawie BAEL ^a w %	55,9	53,6
Wskaźnik zatrudnienia na podstawie BAEL ^a w %	50,2	48,5
Stopa bezrobocia na podstawie BAEL ^a w %	10,3	9,4
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^b w zł	3837,20	3351,15
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł	1855,52 ^c	1827,00
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	1121,52	1187,16
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (rok poprzedni = 100)	100,9	100,7
Przeciętna powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwie rolnym w ha ^d	10,1	19,5
Obsada bydła ^e na 100 ha użytków rolnych w szt.	38,8	21,1
Obsada trzody chlewnej ^f na 100 ha użytków rolnych w szt.	76,3	77,1
Produkcja sprzedana przemysłu ^b (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w przemyśle w zł	469716	402303
Produkcja sprzedana budownictwa ^b (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w budownictwie w zł	377676	351799
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	3,8	1,7
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON ^g na 10 tys. ludności (stan w dniu 31 XII)	1057	996
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. ludności (stan w dniu 31 XII)	21	15
Udział przedsiębiorstw rentownych w ogólnej liczbie badanych podmiotów w %	79,8	76,6
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych w %	95,5	96,6
Dynamika nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach (rok poprzedni = 100, ceny bieżące)	104,4	103,3
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) na 1 mieszkańca ^h w 2011 r. w zł	39665	31771

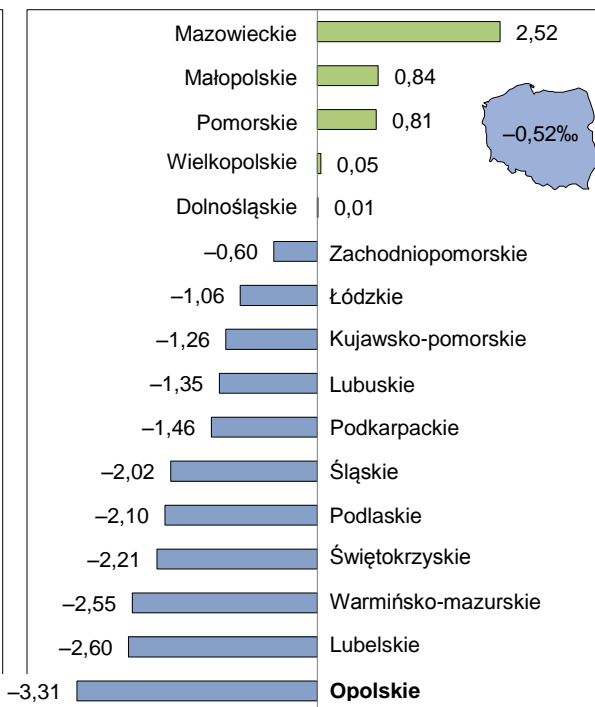
a Przeciętne w roku; dane nie są w pełni porównywalne z wynikami z lat poprzedzających 2010 r. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. c Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS, a wypłacanymi przez MON, MSW oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSW oraz MS, a także wypłatami świadczeń rolnych z MON, MSW oraz MS nieuwzględnionymi w województwie. d Dane wstępne. e Stan w grudniu. f Stan w końcu listopada. g Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. h Dane na 1 mieszkańca obliczono na podstawie liczby ludności uwzględniającej wyniki NSP'2011.

WOJEWÓDZTWO NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW

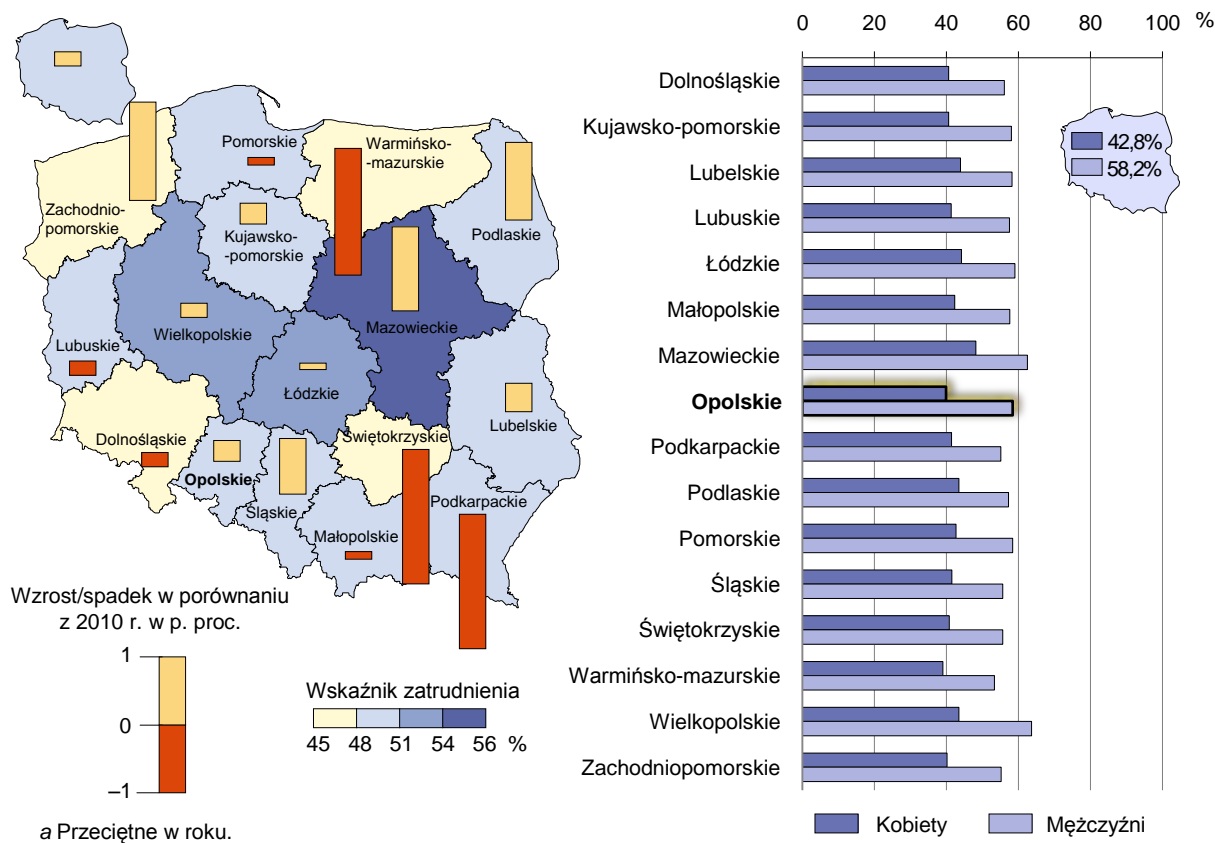
Wyk. 1. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2013 r.

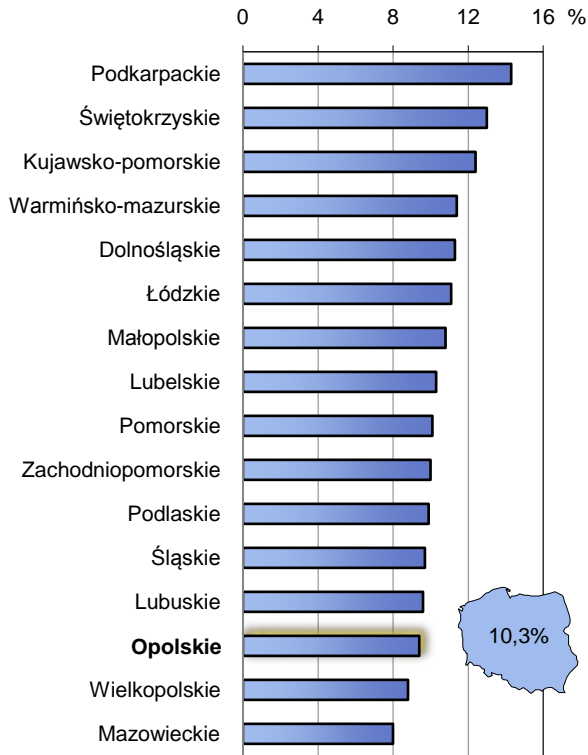
Wyk. 2. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2013 r.

Wyk. 3. Wskaźnik zatrudnienia na podstawie BAEL^a w 2013 r.

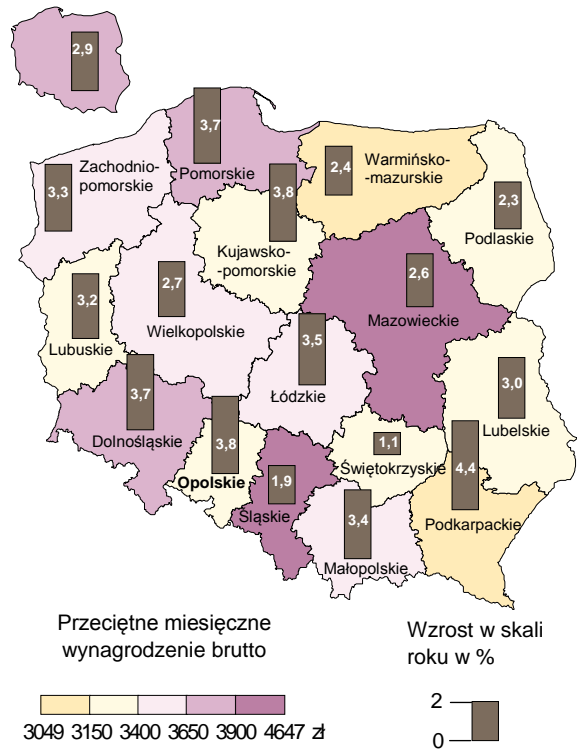

Wyk. 4. Stopa bezrobocia na podstawie BAEL^a w 2013 r.

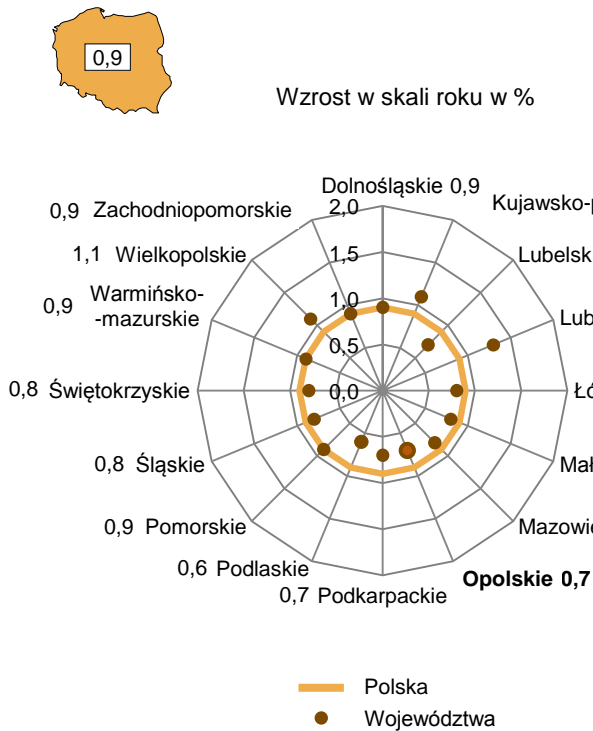

a Przeciętne w roku.

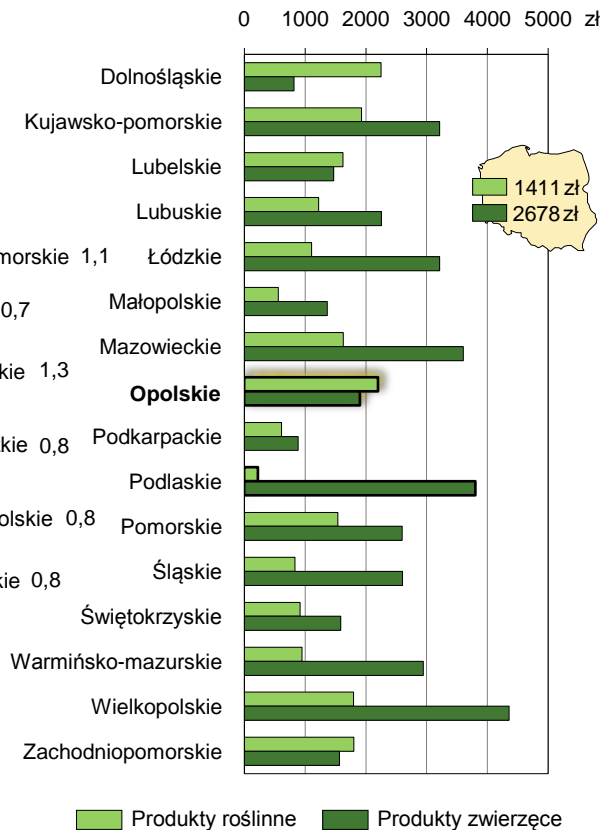
Wyk. 5. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2013 r.

Wyk. 6. Zmiany cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2013 r. w porównaniu z 2012 r.

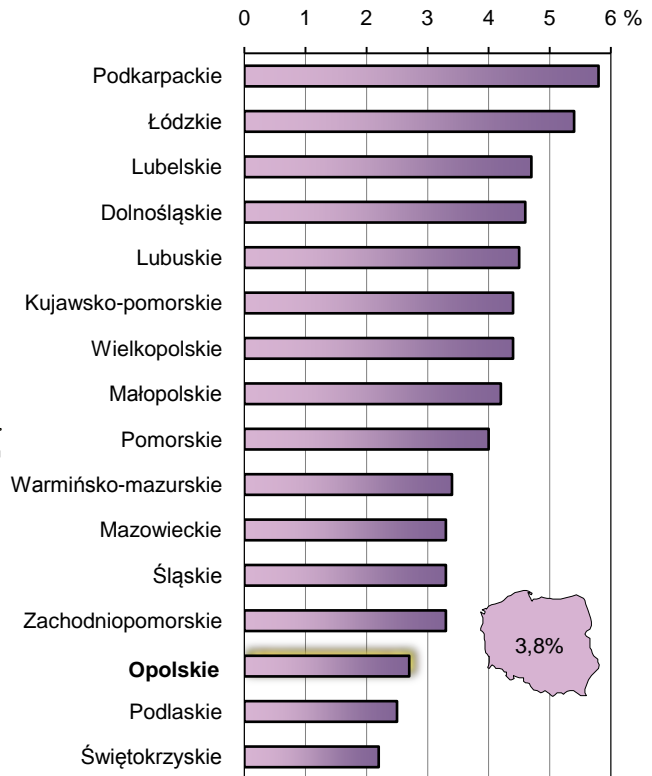
Wyk. 7. Wartość skupu produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych w 2013 r.

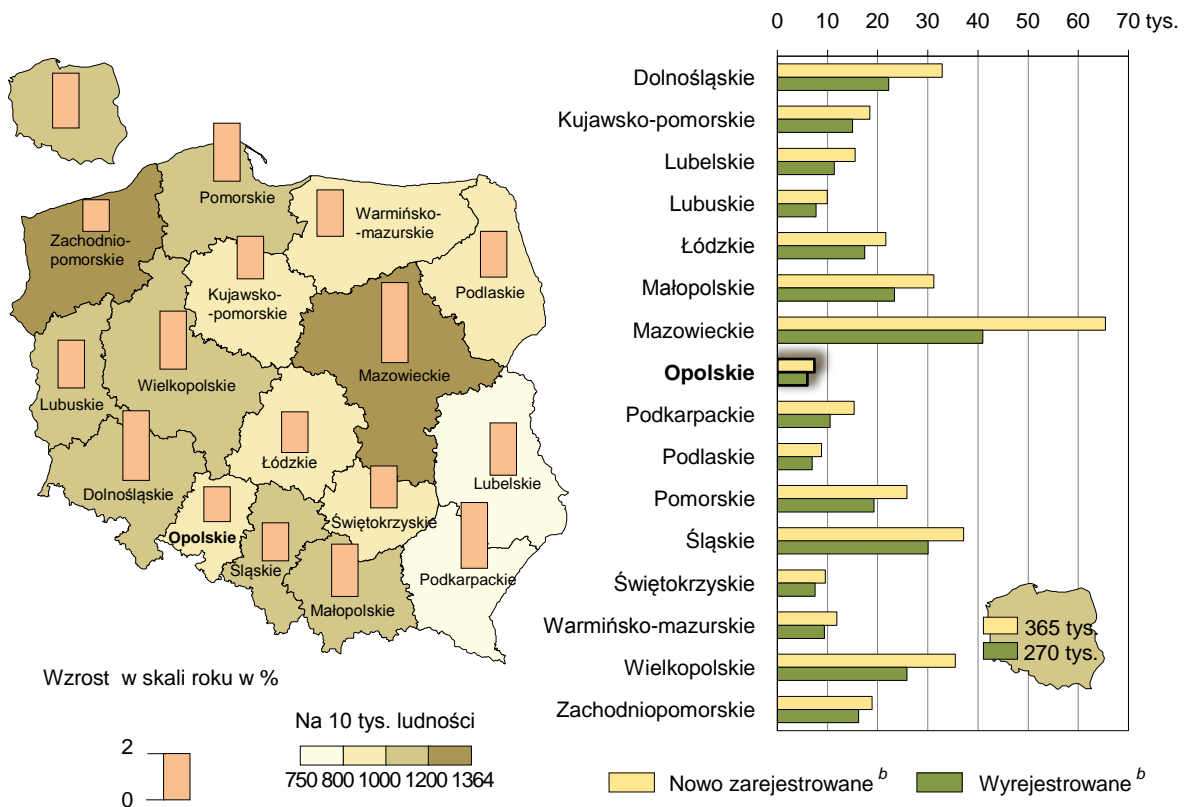
Wyk. 8. **Mieszkania oddane do użytkowania w 2013 r.**

Wyk. 9. **Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2013 r.**

Wyk. 10. **Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON^a w 2013 r. Stan w dniu 31 XII**

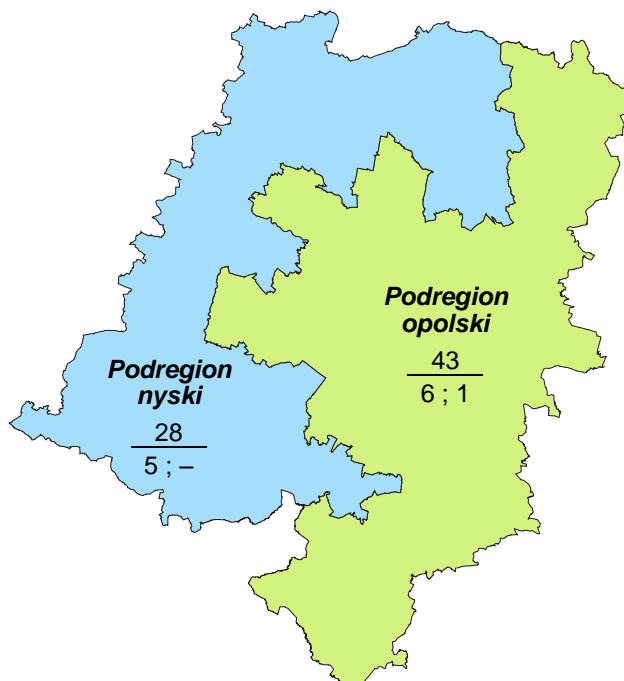
^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. ^b W ciągu roku.

PODZIAŁ I POWIERZCHNIA WOJEWÓDZTWA

PODZIAŁ WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO WEDŁUG NOMENKLATURY JEDNOSTEK TERYTORIALNYCH DO CELÓW STATYSTYCZNYCH (NTS)^a W 2013 R.

Stan w dniu 31 XII

	liczba gmin	
	<u>71</u>	
liczba powiatów	11 ; 1	liczba miast na prawach powiatu

	Powierzchnia w ha
O P O L S K I E	941187
podregiony:	
Nyski	427148
Opolski	514039

Podregion nyski	
Powiaty:	Miasto na prawach powiatu:
brzeski	–
kluczborski	
namysłowski	
nyski	
prudnicki	

Podregion opolski	
Powiaty:	Miasto na prawach powiatu:
głubczycki	Opole
kędzierzyńsko-kozielski	
krapkowicki	
oleski	
opolski	
strzelecki	

Według stanu w dniu 31 XII 2013 r. województwo opolskie zajmowało powierzchnię 9412 km² (941187 ha), co stanowiło 3,0% powierzchni kraju. Gęstość zaludnienia na 1 km² wynosiła 107 osób (6 lokata w kraju).

^a NTS obejmuje 5 poziomów: 3 poziomy zasadniczego podziału terytorialnego kraju oraz dodatkowo 2 poziomy nieadministracyjne – regiony (NTS 1) grupujące jednostki szczebla wojewódzkiego oraz podregiony (NTS 3) grupujące w ramach województwa kilka do kilkunastu powiatów.

LUDNOŚĆ

W 2013 r. w województwie opolskim odnotowano spadek liczby ludności w porównaniu z rokiem poprzednim. Utrzymała się przewaga liczby zgonów nad liczbą urodzeń żywych, co przełożyło się na ujemny przyrost naturalny. Podobnie jak w analogicznym okresie ub. roku zarówno ogólne saldo migracji ludności na pobyt stały, jak i saldo migracji zagranicznych przyjmowało wartości ujemne.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2013 r. ludność województwa opolskiego liczyła 1004,4 tys. osób, tj. mniej o 5,8 tys. niż przed rokiem i o 12,8 tys. w porównaniu z 2010 r. Populacja województwa, podobnie jak przed rokiem, stanowiła 2,6% ogólnej liczby ludności kraju. Średnia gęstość zaludnienia (liczba osób przypadająca na 1 km²) w końcu grudnia 2013 r. wyniosła podobnie jak przed rokiem w województwie 107, a w kraju – 123. Wskaźnik ten wykazywał znaczne zróżnicowanie przestrzenne na terenie województwa i kształtował się w granicach od 57 w powiecie namysłowskim do 1244 w m. Opolu.

Dane o liczbie i strukturze ludności dla lat międzypisowych sporządza się metodą bilansową, przyjmując wyniki ostatniego spisu powszechnego jako bazę wyjściową do obliczenia danych dla danej gminy z uwzględnieniem liczby urodzeń, zgonów, salda migracji wewnętrznych i zagranicznych oraz zmian administracyjnych, jakie miały miejsce w bilansowanym okresie.

Prezentowane dane dotyczą ludności faktycznie zamieszkałej w danej gminie, tj. liczby ludności zameldowanej na pobyt stały skorygowanej o saldo osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące.

Jako bazę wyjściową bilansów przyjęto wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, z tym że dla 2010 r. – według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2011 r.

Struktura ludności według płci w województwie opolskim w ostatnich latach nie ulegała większym zmianom. W ogólnej liczbie mieszkańców nieznacznie przeważały kobiety, których odsetek w końcu grudnia 2013 r., podobnie jak przed rokiem wyniósł 51,6% (w 2010 r. – 51,7%). W kraju tendencja jest podobna i kobiety w 2013 r. stanowiły również 51,6%. Współczynnik feminizacji (liczba kobiet na 100 mężczyzn) zarówno w województwie opolskim jak i w kraju ukształtował się na analogicznym poziomie jak w latach poprzednich i wyniósł po 107.

Tabl. 2. **Ludność na podstawie bilansów**

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013
POLSKA – stan w dniu 30 VI				
Ogółem w tys.	38516,7	38525,7	38533,8	38502,4
w tym kobiety	19869,1	19875,6	19882,3	19868,0
Miasta	23448,5	23404,9	23360,0	23291,5
Wieś	15068,2	15120,7	15173,8	15210,9

Tabl. 2. Ludność na podstawie bilansów (dok.)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013
OPOLSKIE – stan w dniu 30 VI				
Razem w tys.	1018,6	1015,6	1012,3	1007,0
w tym kobiety	526,3	524,6	522,8	520,0
Miasta	534,0	531,8	529,1	525,5
Wieś	484,5	483,8	483,2	481,5
POLSKA – stan w dniu 31 XII				
Ogółem w tys.	38529,9	38538,4	38533,3	38495,7
na 1 km ²	123	123	123	123
w tym kobiety:				
w tysiącach	19876,7	19883,9	19884,0	19866,1
na 100 mężczyzn	107	107	107	107
Miasta: w tysiącach	23429,1	23385,8	23336,4	23257,9
w %	60,8	60,7	60,6	60,4
Wieś: w tysiącach	15100,8	15152,6	15196,9	15237,8
w %	39,2	39,3	39,4	39,6
OPOLSKIE – stan w dniu 31 XII				
Razem w tys.	1017,2	1014,0	1010,2	1004,4
na 1 km ²	108	108	107	107
w tym kobiety:				
w tysiącach	525,4	523,8	521,7	518,5
na 100 mężczyzn	107	107	107	107
Miasta: w tysiącach	532,9	530,4	527,7	523,5
w %	52,4	52,3	52,2	52,1
Wieś: w tysiącach	484,3	483,6	482,5	481,0
w %	47,6	47,7	47,8	47,9

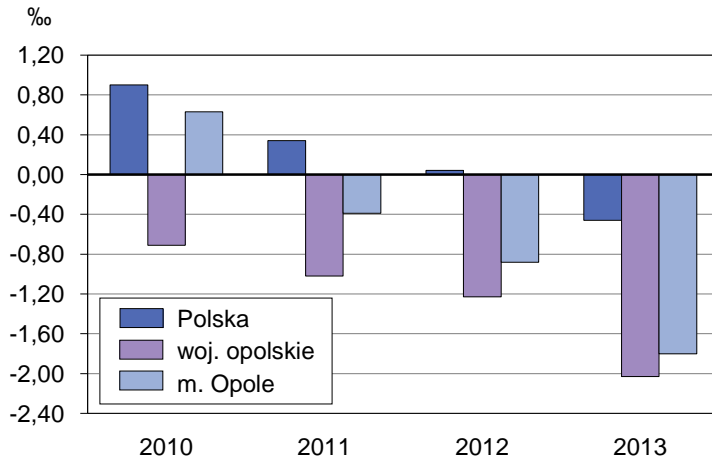
W województwie opolskim w 2013 r. zarejestrowano 8227 urodzeń żywych, tj. mniej o 712 niż przed rokiem i o 936 niż w analogicznym okresie 2010 r. Współczynnik urodzeń żywych wynosił 8,17‰ i był niższy zarówno w stosunku do notowanego rok wcześniej (8,83‰) jak i w 2010 r. (9,00‰).

Dane o urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) zostały obliczone zgodnie z kryteriami definicji urodzenia i zgonu noworodka – rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia (WHO).

Od stycznia do grudnia 2013 r. w województwie zmarło 10267 osób, tj. więcej o 87 osób niż przed rokiem i o 385 niż w analogicznym okresie 2010 r. Ogólny współczynnik zgonów wynosił 10,20‰, podczas gdy rok wcześniej – 10,06‰, a w 2010 r. – 9,70‰. W stosunku do analogicznego okresu 2012 r., jak i 2010 r. zmniejszyła się umieralność niemowląt. Współczynnik zgonów niemowląt (liczony na 1000 urodzeń żywych) przyjął wartość 4,25‰ wobec 6,15‰ w 2012 r. i 5,24‰ w 2010 r.

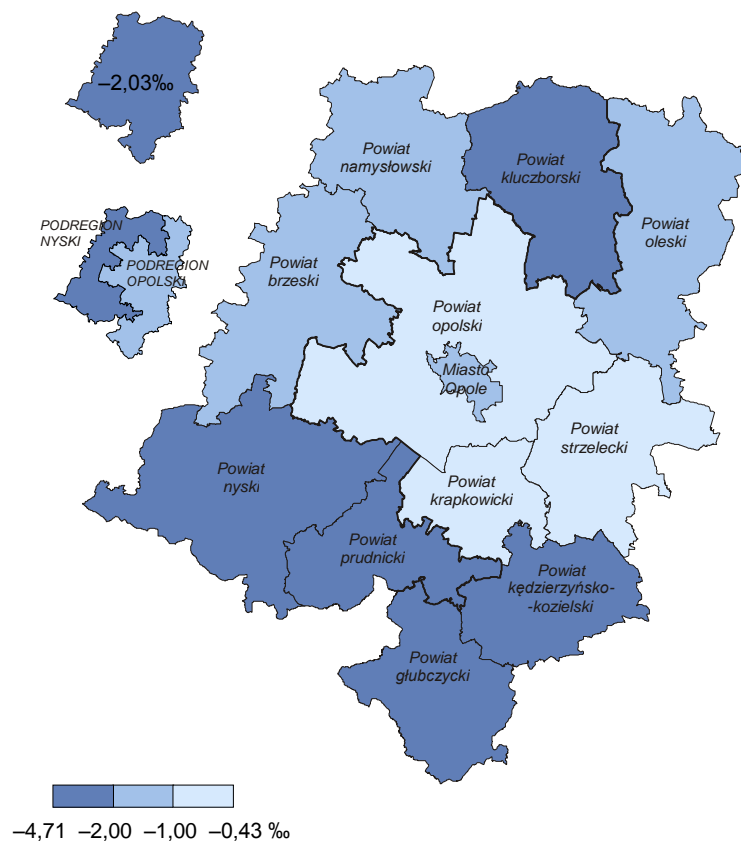
Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności faktycznie zamieszkałej (według stanu w dniu 30 VI).

Wyk. 11. Przyrost naturalny na 1000 ludności

w porównaniu z analogicznym okresem 2012 r. (minus 1,23‰) jak i 2010 r. (minus 0,71‰). Ujemny współczynnik odnotowano w 11 województwach i najniższą wartość osiągnął w województwie łódzkim (minus 3,51‰). W pozostałych województwach współczynnik przyrostu naturalnego był dodatni i najwyższy odnotowano w województwie pomorskim (1,68‰). Omawiany współczynnik dla kraju w 2013 r. przyjął wartość ujemną i wynosił minus 0,46‰, natomiast zarówno w 2012 r. jak i 2010 r. osiągał wartości dodatnie, tj. odpowiednio: 0,04‰ i 0,90‰.

Wyk. 12. Przyrost naturalny na 1000 ludności w województwie opolskim według podregionów i powiatów w 2013 r.

W województwie opolskim w 2013 r. zanotowano ujemny przyrost naturalny. Różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów ukształtowała się na poziomie minus 2040, podczas gdy rok wcześniej wynosiła minus 1241, a przed trzema laty minus 719. Współczynnik przyrostu naturalnego osiągnął wartość minus 2,03‰ i był wyższy zarówno

W 2013 r. w województwie opolskim współczynnik przyrostu naturalnego we wszystkich powiatach przyjmował wartości ujemne. Najniższy przyrost odnotowano w powiecie prudnickim (minus 4,71‰), głubczyckim (minus 4,32‰) oraz nyskim (minus 3,26‰).

W opolskich urzędach stanu cywilnego w ciągu 2013 r. zarejestrowano 4740 zawartych małżeństw, tj. o 611 mniej niż przed rokiem i o 953 małżeństwa mniej niż w analogicznym okresie 2010 r. Współczynnik małżeństw w 2013 r. w województwie opolskim wynosił 4,71‰ (wobec 5,29‰ w 2012 r. i 5,59‰ w 2010 r.). Liczba nowo zawartych małżeństw w przeliczeniu na 1000 ludności w województwie w 2013 r. była wyższa niż średnio w kraju, w 2012 r. ukształtowała się

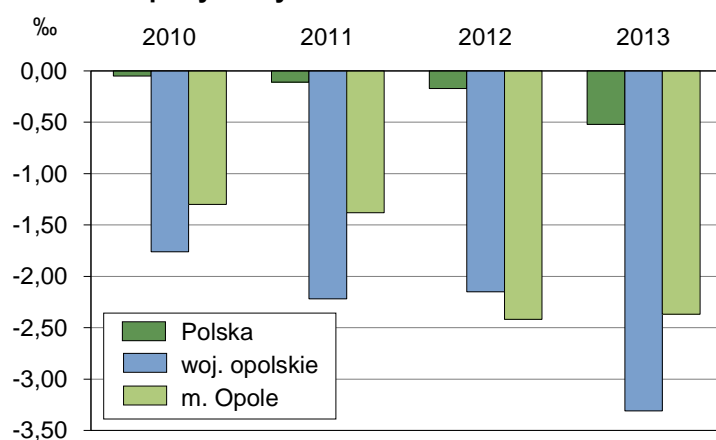
na poziomie ogólnokrajowym, a w 2010 r. ukształtowała się poniżej poziomu ogólnokrajowego.

Tabl. 3. Ruch naturalny ludności i saldo migracji na 1000 ludności

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013
POLSKA				
Małżeństwa	5,93	5,36	5,29	4,69
Urodzenia żywe	10,73	10,08	10,02	9,60
Zgony	9,83	9,75	9,99	10,06
w tym niemowląt ^a	4,98	4,73	4,64	4,56
Przyrost naturalny ^b	0,90	0,34	0,04	-0,46
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały	-0,05	-0,11	-0,17	-0,52
w tym zagranicznych	-0,05	-0,11	-0,17	-0,52
OPOLSKIE				
Małżeństwa	5,59	5,13	5,29	4,71
Urodzenia żywe	9,00	8,55	8,83	8,17
Zgony	9,70	9,57	10,06	10,20
w tym niemowląt ^a	5,24	3,80	6,15	4,25
Przyrost naturalny ^b	-0,71	-1,02	-1,23	-2,03
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały	-1,76	-2,22	-2,15	-3,31
w tym zagranicznych	-1,10	-1,57	-1,71	-2,42
M. OPOLE				
Małżeństwa	5,33	4,60	4,82	4,70
Urodzenia żywe	9,28	8,24	8,79	8,06
Zgony	8,65	8,63	9,67	9,85
w tym niemowląt ^a	5,27	2,97	10,24	4,09
Przyrost naturalny ^b	0,63	-0,39	-0,88	-1,80
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały	-1,30	-1,38	-2,42	-2,37
w tym zagranicznych	-0,51	-0,42	-0,95	-0,98

a Dzieci w wieku poniżej 1 roku na 1000 urodzeń żywych. b Różnica między liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów w danym okresie.

Wyk. 13. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności

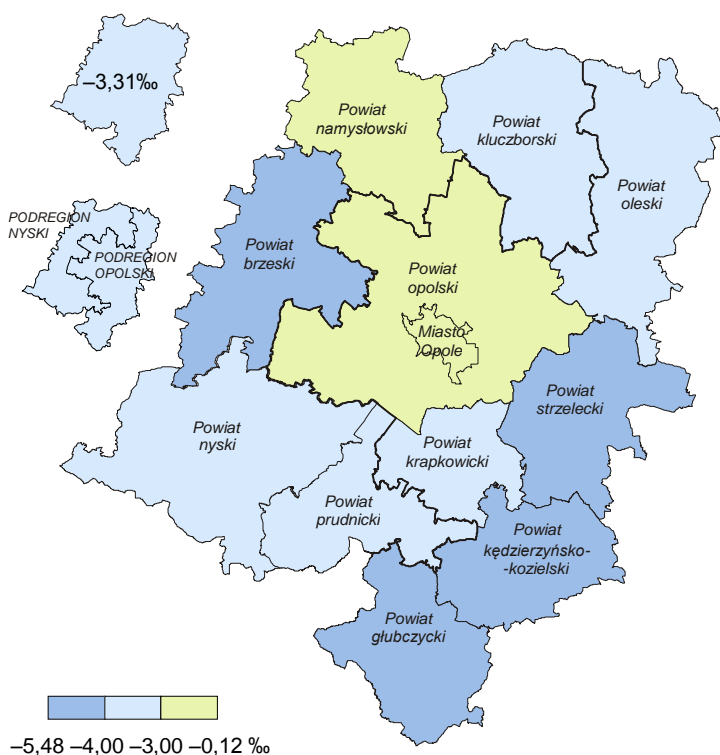

W 2013 r., podobnie jak przed rokiem jak i w 2010 r., saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały było ujemne. Oznacza to, że liczba osób wymeldowanych z pobytu stałego w ciągu omawianego okresu przekroczyła liczbę osób zameldowanych na pobyt stały w tym czasie (w 2013 r. – o 3331, w 2012 r. – o 2173, a w 2010 r. – o 1793).

Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w województwie wynosiło minus 3,31‰ (wobec minus 2,15‰ w 2012 r. i minus 1,76‰ w 2010 r.). W kraju omawiany

współczynnik w analizowanych latach również przyjmował wartości ujemne, tj. w 2013 r. minus 0,52‰, w 2012 r. – minus 0,17‰ i w 2010 r. – minus 0,05‰. W 2013 r. ujemną wartość współczynnika odnotowano w 11 województwach, w granicach od minus 3,31‰ w opolskim do minus 0,60‰ w zachodniopomorskim. W pozostałych województwach saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności przyjmowało wartości dodatnie i najwyższe odnotowano w województwie mazowieckim (2,52‰).

Wyk. 14. **Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w województwie opolskim według podregionów i powiatów w 2013 r.**

Z analizy zjawiska migracji zagranicznych w 2013 r. wynika, że w stosunku do 2012 r. zwiększyła się liczba mieszkańców województwa opolskiego wyjeżdżających za granicę na pobyt stały o 637 osób, podczas gdy w analogicznym okresie 2012 r. odnotowano spadek o 21 osób. W latach 2012–2013 jak w 2010 r. liczba osób emigrujących za granicę była większa od liczby osób powracających z zagranicy i meldujących się na pobyt stały w województwie opolskim.

W 2013 r. saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały w województwie opolskim we wszystkich powiatach przyjmowało wartości ujemne.

Dane prezentujące informacje o stanie i strukturze ludności oraz ruchu naturalnym ludności w województwie opolskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Biuletyn statystyczny województwa opolskiego” – publikacja dostępna co kwartał,
- „Stan i ruch naturalny ludności w województwie opolskim” – opracowanie sygnałne dostępne co roku, jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

RYNEK PRACY

■ PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE

W 2013 r. w województwie opolskim odnotowano spadek przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw w skali roku. Dynamika przeciętnego zatrudnienia kształtowała się mniej korzystniej niż w kraju, gdzie wystąpił mniejszy spadek.

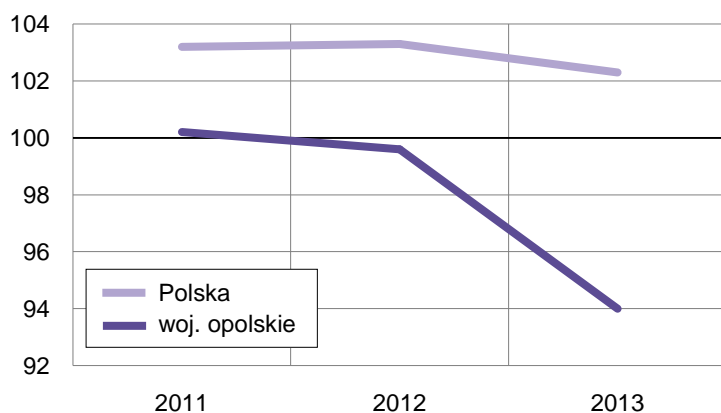
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie opolskim w 2013 r. ukształtowało się na poziomie 90,9 tys. osób, tj. o 5,6% niższym w stosunku do poprzedniego roku (wobec spadku o 0,6% w 2012 r.). W skali kraju odnotowano spadek przeciętnego zatrudnienia w porównaniu z rokiem poprzednim o 1,0% (po wzroście o 0,1% przed rokiem). Poza województwem opolskim, gdzie przeciętne zatrudnienie obniżyło się najbardziej, spadek wystąpił w 12 województwach w granicach: od 3,1% w podkarpackim do 0,3% w mazowieckim. Wzrost odnotowano w 2 województwach, tj. wielkopolskim i zachodniopomorskim (odpowiednio: o 1,7% i o 0,4%). W województwie dolnośląskim przeciętne zatrudnienie pozostało na poziomie zbliżonym do notowanego przed rokiem.

*Dane o **przeciętnym zatrudnieniu** obejmują osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy oraz niepełnym, w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.*

Tabl. 4. **Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw**

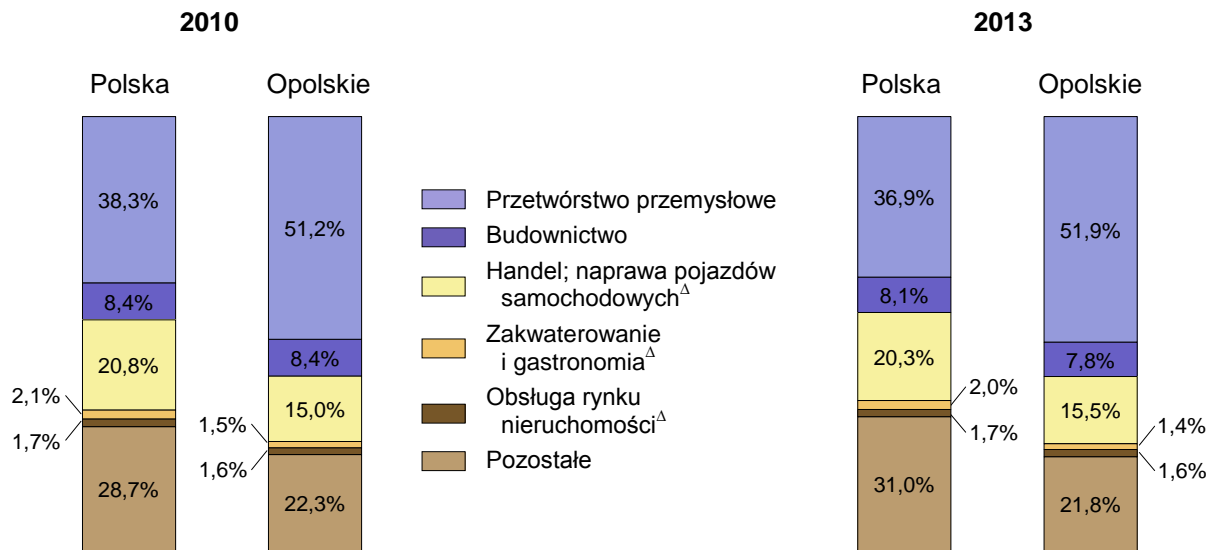
Wyszczególnienie	2010	2012	2013		
	w tysiącach		2010=100	2012=100	
Polska	5260,9	5548,7	5494,5	102,3	99,0
Opolskie	96,6	96,3	90,9	94,0	94,4
M. Opole	22,5	22,0	20,9	92,8	94,8

Wyk. 15. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw**
2010 = 100

W 2013 r. w województwie opolskim udział sektora prywatnego ukształtował się na poziomie 91,6% i zwiększył się zarówno w porównaniu z rokiem poprzednim, jak i 2010 r. odpowiednio: o 0,1 p. proc. i o 4,2 p. proc. W jednostkach sektora prywatnego przeciętne zatrudnienie wynosiło 83,3 tys. osób, co oznacza spadek o 5,4% w stosunku do zanotowanego rok

wcześniej oraz o 1,4% w odniesieniu do stanu sprzed trzech lat. W przedsiębiorstwach sektora publicznego w omawianym okresie przeciętne zatrudnienie ukształtowało się na poziomie 7,6 tys. osób, tj. niższym o 7,4% niż w 2012 r. i o 49,2% w porównaniu z 2010 r.

Wyk. 16. **Struktura przeciętnego zatrudnienia według sekcji PKD 2007**

Udział przeciętnego zatrudnienia w przetwórstwie przemysłowym stanowił 51,9% ogólnej liczby przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw (wzrost o 0,1 p. proc. w stosunku do 2012 r.), w handlu; naprawie pojazdów samochodowych – 15,5% (wzrost o 0,4 p. proc.) oraz w budownictwie – 7,8% (spadek o 0,9 p. proc.). Najmniejszy udział przeciętnego zatrudnienia, tj. 0,5% odnotowano w działalności związanej z informacją i komunikacją (wzrost o 0,1 p. proc. w porównaniu z ub. rokiem).

Tabl. 5. **Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie opolskim**

Sekcje	2012				2013				w tys.
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100								
O g ó ł e m	97,7	99,3	99,5	99,4	95,4	95,3	94,9	94,4	90,9
w tym:									
Przemysł	97,5	100,7	100,3	99,4	95,6	95,2	95,1	94,8	51,8
w tym:									
przetwórstwo przemysłowe	99,5	100,6	100,3	99,4	95,4	94,9	94,8	94,6	47,2
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	105,0	105,2	104,2	103,1	100,0	99,7	99,4	98,2	2,7
Budownictwo	95,2	94,4	95,2	100,7	86,5	87,9	90,4	85,0	7,1
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	98,2	96,4	97,4	97,3	97,2	98,6	96,3	96,6	14,0
Transport i gospodarka magazynowa	103,8	103,7	102,5	103,5	101,3	100,0	100,8	100,2	6,2
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	89,8	96,5	98,7	94,5	88,3	84,1	81,9	88,5	1,3
Informacja i komunikacja	98,6	98,2	99,1	96,6	97,9	103,3	108,9	112,4	0,5
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ ..	95,2	94,4	95,5	96,0	95,0	98,4	97,4	98,7	1,5
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	102,1	101,8	107,8	109,3	92,2	91,8	87,4	86,7	3,7

W 2013 r. w porównaniu z rokiem poprzednim przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw zmniejszyło się w większości sekcji. Największy spadek wystąpił w budownictwie (o 15,0%), administrowaniu i działalności wspierającej (o 13,3%) oraz zakwaterowaniu i gastronomii (o 11,5%). Wzrost przeciętnego zatrudnienia odnotowano m.in. w informacji i komunikacji (o 12,4%) oraz transporcie i gospodarce magazynowej (o 0,2%).

■ BEZROBOCIE REJESTROWANE

W końcu 2013 r. w województwie opolskim sytuacja na rynku pracy pod względem zjawiska bezrobocia uległa poprawie. W ujęciu rocznym zanotowano spadek ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych oraz stopy bezrobocia. Niekorzystnie jednak kształtowała się liczba zgłaszanych ofert zatrudnienia, która w porównaniu z 2012 r. zmniejszyła się.

W końcu grudnia 2013 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa opolskiego wyniosła 51,6 tys. osób i była niższa od zanotowanej przed rokiem (o 0,1 tys. osób, tj. o 0,3%), ale wyższa niż w 2010 r. (o 2,9 tys. osób, tj. o 5,9%). W skali kraju na koniec 2013 r. liczba bezrobotnych była wyższa o 1,0% niż rok wcześniej, a o 10,4% w stosunku do 2010 r. W odniesieniu do roku poprzedniego w 6 województwach nastąpił spadek liczby bezrobotnych i największy w województwie dolnośląskim, tj. o 2,4%. Wzrost odnotowano w 10 województwach, w granicach od 4,1% w mazowieckim do 0,3% w podkarpackim.

Dane o bezrobociu rejestrowanym dotyczące osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy prezentuje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (jednolity tekst Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 z późniejszymi zmianami). Informacje o bezrobociu rejestrowanym pochodzą z rejestrów Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Opolu.

Tabl. 6. **Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia**
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
POLSKA			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	1954,7	2136,8	2157,9
Bezrobotni nowo zarejestrowani ^a w tys.	3042,0	2655,0	2709,4
Bezrobotni wyrejestrowani ^a w tys.	2979,8	2500,8	2688,2
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ...	83	92	70
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	12,4	13,4	13,4

a W ciągu roku.

Tabl. 6. **Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia** (dok.)
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
OPOLSKIE			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	48,8	51,8	51,6
Bezrobotni nowo zarejestrowani ^a w tys.	91,7	72,7	76,1
Bezrobotni wyrejestrowani ^a w tys.	90,0	68,9	76,2
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ...	46	109	67
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	13,6	14,4*	14,3
M. OPOLE			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	4,5	5,0	4,9
Bezrobotni nowo zarejestrowani ^a w tys.	8,5	7,3	7,4
Bezrobotni wyrejestrowani ^a w tys.	8,2	6,6	7,5
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ...	7	23	22
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	6,4	7,1	6,9

^a W ciągu roku.

W województwie opolskim w końcu 2013 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, spadek liczby bezrobotnych odnotowano w 7 powiatach, przy czym największy w powiecie nyskim (o 6,3%), a najmniejszy w kluczborskim (o 1,6%). Wzrost liczby zarejestrowanych bezrobotnych odnotowano w 5 powiatach, od 9,4% w powiecie brzeskim do 1,1% w namysłowskim.

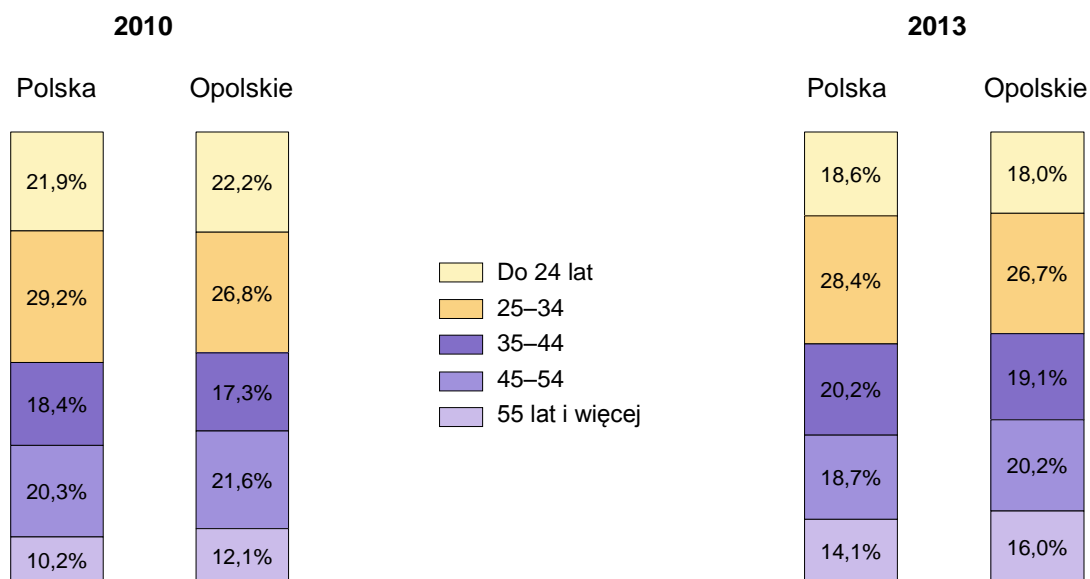
Bezrobotni nieposiadający prawa do zasiłku to zarejestrowane w urzędach pracy osoby poszukujące pracy, które utraciły bądź nie nabyły prawa do zasiłku.

W omawianym okresie 85,4% ogólnej liczby bezrobotnych w województwie nie posiadało prawa do zasiłku (w 2012 r. – 83,9%), osoby wcześniej pracujące stanowiły 85,6% (w poprzednim roku – 85,0%), a 45,6% to mieszkańcy wsi (przed rokiem – 45,4%).

W końcu grudnia 2013 r. w województwie opolskim wśród bezrobotnych, podobnie jak w kraju, przeważały kobiety. Stanowiły one 52,4% ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych w powiatowych urzędach pracy, a ich liczba była o 0,2% wyższa niż rok wcześniej. Populacja bezrobotnych mężczyzn zmniejszyła się (o 0,8%) i ich odsetek spadł w ciągu roku o 0,3 p. proc., do poziomu 47,6%.

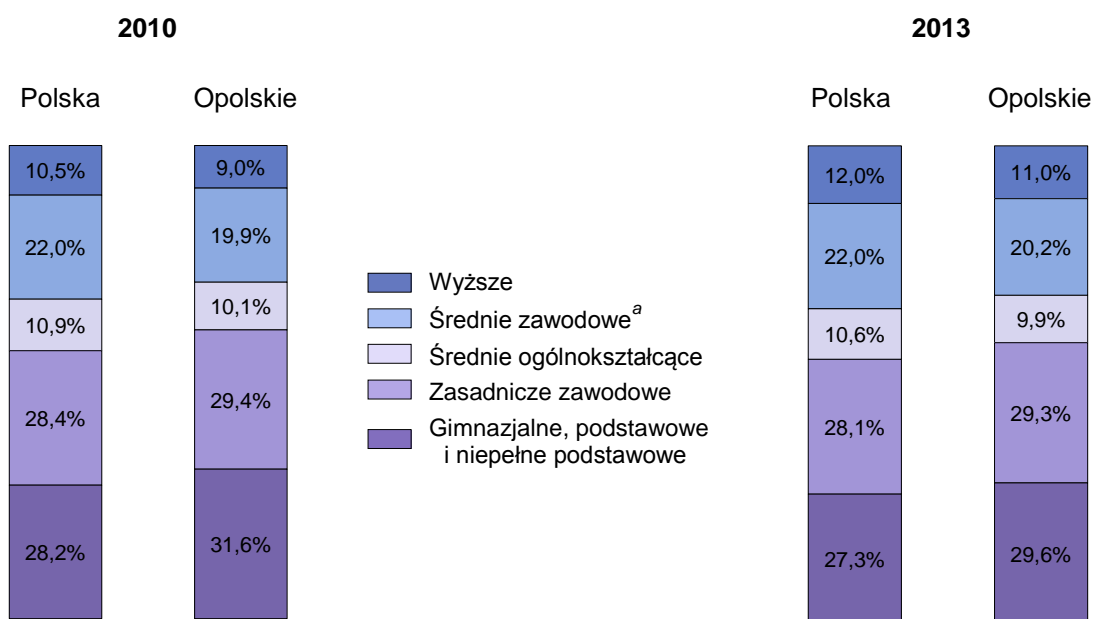
Bezrobocie nadal dotyczyło przede wszystkim ludzi młodych. W końcu grudnia 2013 r. najliczniejszą grupą wśród bezrobotnych były osoby w wieku 25–34 lata (13,8 tys.), ale ich odsetek w ogólnej liczbie bezrobotnych zmniejszył się w porównaniu z poprzednim rokiem (o 1,1 p. proc. do 26,7%).

Wyk. 17. **Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wieku**
Stan w dniu 31 XII

Większość bezrobotnych rejestrujących się w powiatowych urzędach pracy to osoby o stosunkowo niskim poziomie wykształcenia. Dwie najliczniejsze grupy stanowiły osoby posiadające wykształcenie gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe oraz zasadnicze zawodowe (odpowiednio: 29,6% i 29,3% ogólnej liczby bezrobotnych). W porównaniu z 2012 r. udział osób z najniższym poziomem wykształcenia zmniejszył się o 0,4 p. proc., a odsetek osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym zwiększył się o 0,1 p. proc. W skali roku najbardziej zwiększyła się liczba zarejestrowanych bezrobotnych z wykształceniem ogólnokształcącym, tj. o 4,2%, a ich udział wzrósł o 0,5 p. proc. do 9,9%.

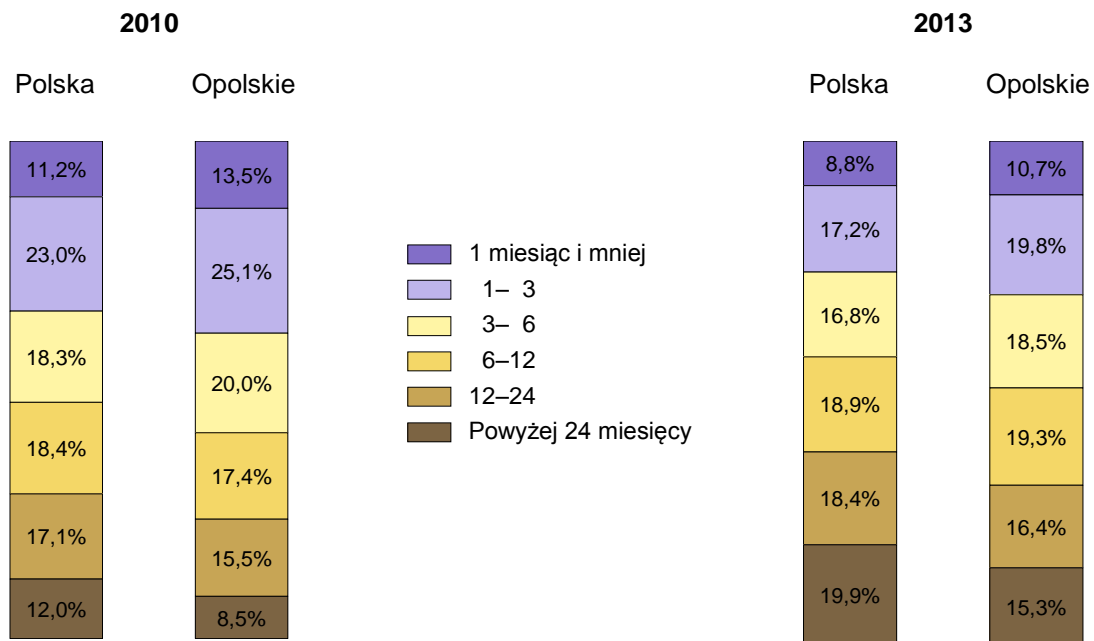
Wyk. 18. **Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według poziomu wykształcenia**
Stan w dniu 31 XII

a Łącznie z wykształceniem policealnym.

Spośród wszystkich kategorii bezrobotnych wyodrębnionych ze względu na czas pozostawania bez pracy, największy wzrost (o 6,3%) w ujęciu rocznym, odnotowano w przypadku osób pozostających bez pracy od 6 do 12 miesięcy (ich udział wzrósł do 19,3%, tj. o 1,2 p. proc.). Wzrósł również udział osób pozostających bez pracy od 3 do 6 miesięcy do 18,5%, tj. o 0,4 p. proc. oraz osób pozostających bez pracy dłużej niż 1 rok do 31,7%, tj. o 0,3 p. proc.

Wyk. 19. **Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według czasu pozostawania bez pracy^a**
Stan w dniu 31 XII

^a Od momentu rejestracji w urzędzie pracy, przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 1–3 uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 1 miesiąc i 1 dzień do 3 miesięcy.

Największe trudności ze znalezieniem zatrudnienia miały osoby ze stażem pracy (1–5 oraz 10–20 lat) oraz osoby dotychczas niepracujące, które łącznie stanowiły ponad połowę ogólnej liczby bezrobotnych (odpowiednio: 23,7%, 16,0% i 14,4%). W porównaniu z rokiem poprzednim najbardziej pogorszyła się sytuacja osób ze stażem pracy 10–20 lat oraz 20–30 lat, których odsetek wzrósł po 0,4 p. proc. do poziomu odpowiednio: 16,0% i 12,6%.

W województwie opolskim w końcu grudnia 2013 r. liczba bezrobotnych w większości kategorii osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy była wyższa niż rok wcześniej. Wzrost wystąpił m.in. w przypadku osób długotrwale bezrobotnych (o 5,4%). Udział tej grupy bezrobotnych zwiększył się w porównaniu z 2012 r. o 2,8 p. proc. do poziomu 51,0%. Zmiany udziału odnotowano także m.in. w przypadku osób powyżej 50 roku życia (ich odsetek zwiększył się o 1,1 p. proc. do 27,3%), osób samotnie wychowujących co najmniej 1 dziecko do 18 roku życia (wzrost o 0,8 p. proc. do 10,7%), bezrobotnych do 25 roku życia (spadek o 0,7 p. proc. do 18,0%) oraz bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych (spadek o 0,5 p. proc. do 32,1%).

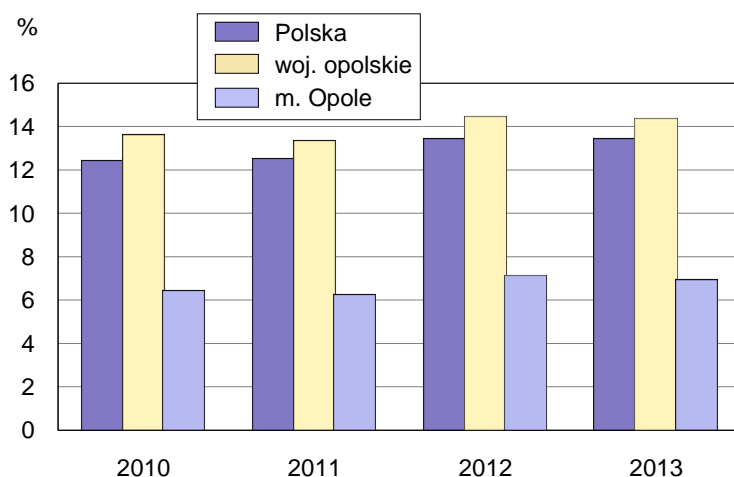
Tabl. 7. **Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia w województwie opolskim**

Wyszczególnienie A – analogiczny okres roku poprzedniego = 100	2012				2013			
	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII
Bezrobotni zarejestrowani (stan w końcu okresu): w tysiącach osób	52,4	48,0	48,0	51,8	57,8	50,4	49,5	51,6
A	99,9	106,5	106,2	107,8	110,4	104,9	103,1	99,7
Bezrobotni nowo zarejestrowani (napływ): w tysiącach osób	19,1	14,2	18,9	20,5	21,5	15,2	19,7	19,7
A	93,4	101,4	101,6	106,8	112,6	107,3	104,0	96,2
Bezrobotni wyrejestrowani (odpływ): w tysiącach osób	14,7	18,5	18,9	16,7	15,5	22,6	20,5	17,6
A	88,0	86,8	102,2	102,3	104,9	122,1	108,6	105,0
Płynność bezrobocia (napływ- odpływ) w tysiącach osób	4,4	-4,3	0,0	3,8	6,0	-7,4	-0,8	2,1
Stopa bezrobocia (stan w końcu okresu) w %	14,2	13,2	13,2	14,4*	15,7	14,0	13,8	14,3

Stopę bezrobocia rejestrowanego

obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w skali kraju w kolejnych miesiącach 2013 r. była wyższa niż rok wcześniej. W województwie opolskim od stycznia do listopada 2013 r. stopa bezrobocia była wyższa niż w analogicznych miesiącach 2012 r., natomiast na koniec grudnia 2013 r. ukształtowała się na poziomie niższym niż przed rokiem. Stopa bezrobocia w kraju w końcu grudnia 2013 r. ukształtowała się na poziomie z grudnia 2012 r. i wyniosła 13,4%.

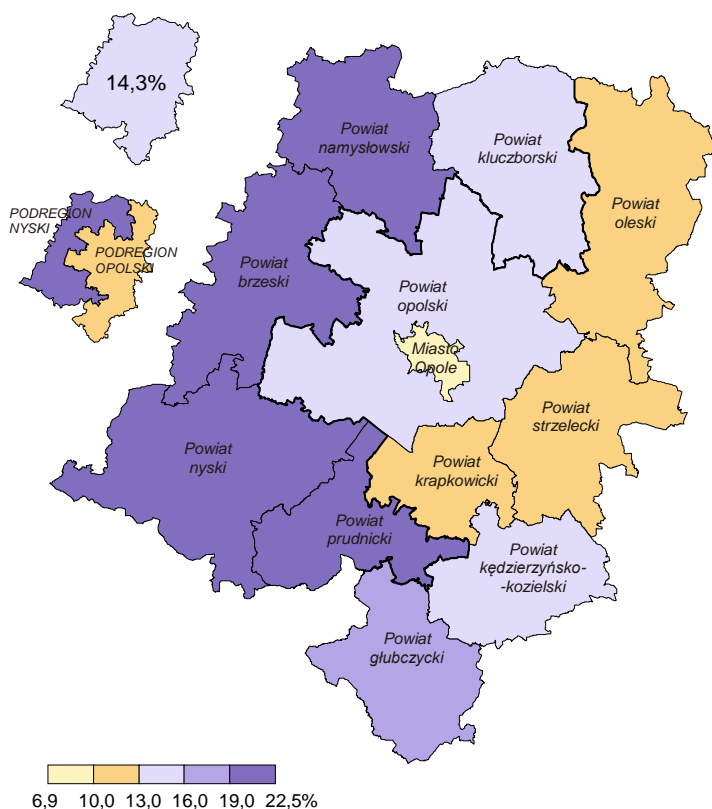
Wyk. 20. **Stopa bezrobocia rejestrowanego**
Stan w dniu 31 XII

W województwie opolskim w końcu 2013 r. stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła 14,3% i była o 0,1 p. proc. niższa niż przed rokiem. Pod względem wysokości stopy bezrobocia województwo opolskie uplasowało się na 8 miejscu w kraju. Najwyższą pozycję zajmowało województwo wielkopolskie ze stopą bezrobocia równą 9,6%. Spadek stopy bezrobocia odnotowano w 6 województwach, największy w dolnośląskim (o 0,3 p. proc.).

W 8 województwach nastąpił wzrost stopy bezrobocia i największy odnotowano w świętokrzyskim (o 0,5 p. proc.). W województwie kujawsko-pomorskim i podkarpackim stopa bezrobocia utrzymała się na poziomie z grudnia 2012 r.

Spadek stopy bezrobocia w skali roku odnotowano w 7 powiatach województwa opolskiego i wynosił on od 1,1 p. proc. w powiecie nyskim do 0,2 p. proc. w powiecie kluczborskim i m. Opolu. Wzrost odnotowano w 5 powiatach, największy w powiecie brzeskim (o 1,5 p. proc.), a najmniejszy w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim i namysłowskim (po 0,1 p. proc.). Nadal obserwowano dość duże terytorialne zróżnicowanie stopy bezrobocia w województwie. Rozpiętość pomiędzy najniższą i najwyższą wartością stopy bezrobocia w powiatach wyniosła 15,6 p. proc. i w skali roku zwiększyła się o 1,3 p. proc. Najwyższą stopę bezrobocia odnotowano w powiatach: brzeskim (22,5%), prudnickim (20,6%) oraz nyskim (20,3%), natomiast najniższą – w m. Opolu (6,9%) oraz w powiatach: oleskim (10,3%) i krapkowickim (10,5%).

Wyk. 21. **Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie opolskim według podregionów i powiatów w 2013 r.**
Stan w dniu 31 XII

W 2013 r. w województwie opolskim liczba nowo zarejestrowanych bezrobotnych wynosiła 76,1 tys. osób i była większa niż przed rokiem (o 3,4 tys., tj. o 4,7%), ale mniejsza w porównaniu z zanotowaną w 2010 r. (o 15,6 tys., tj. o 17,1%).

Najliczniejszą grupę nadal stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny i ich odsetek w ogólnej liczbie nowo zarejestrowanych zwiększył się w stosunku do 2012 r. (o 2,0 p. proc.) i wynosił 81,8%. W skali roku wzrósł również udział osób poprzednio pracujących (do 84,3%, tj. o 1,8 p. proc.), w tym osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładów pracy (do 6,3%, tj. o 1,8 p. proc.). Zmniejszył się natomiast odsetek m.in. osób dotychczas niepracujących (do 15,7%, tj. o 1,8 p. proc.) oraz absolwentów (do 10,7%, tj. o 0,5 p. proc.).

Z ewidencji bezrobotnych w województwie opolskim w ciągu 2013 r. skreślono 76,2 tys. osób, tj. więcej niż w 2012 r. (o 7,3 tys., tj. o 10,6%), ale mniej niż w 2010 r. (o 13,9 tys., tj. o 15,4%). Główną przyczynę wyrejestrowania stanowiło podjęcie pracy, w wyniku czego z rejestru bezrobotnych skreślono 36,4 tys. osób (wobec 31,0 tys. przed rokiem). Udział tej kategorii bezrobotnych w ogólnej liczbie wyrejestrowanych zwiększył się w ujęciu rocznym o 2,8 p. proc. do 47,8%. Zmniejszył się natomiast przede wszystkim udział osób, które nie potwierdziły gotowości do pracy (do 22,7%, tj. o 2,7 p. proc.).

W województwie opolskim w 2013 r. odwrotnie niż w roku poprzednim bilans bezrobotnych kształtował się korzystnie, tzn. w ciągu roku zarejestrowano o 0,1 tys. osób mniej niż wyłączono z ewidencji. Relacja napływu do odpływu z bezrobocia ukształtowała się na poziomie 99,8% (w 2012 r. – 105,4%), podczas gdy w kraju wskaźnik ten wynosił 100,8% (przed rokiem – 106,2%).

Powiatowe urzędy pracy w województwie opolskim w ciągu 2013 r. miały do dyspozycji 29,4 tys. ofert pracy, tj. o 0,1% mniej niż rok wcześniej. W końcu grudnia na 1 ofertę pracy przypadało 67 bezrobotnych (wobec 109 osób przed rokiem) i wskaźnik ten był niższy niż w skali kraju. Najkorzystniejsza sytuacja miała miejsce w powiecie kluczborskim (19 osób na 1 ofertę), a następnie w m. Opolu (22 osoby).

■ BADANIE AKTYWNOŚCI EKONOMICZNEJ LUDNOŚCI

Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)^a przeprowadzonego w IV kwartale 2013 r. w województwie opolskim wskazują, że w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku:

- zwiększył się udział pracujących w ogólnej liczbie ludności,
- zmniejszyło się obciążenie osób pracujących osobami niepracującymi,
- zmniejszył się współczynnik aktywności zawodowej i wzrósł wskaźnik zatrudnienia,
- zmniejszyła się stopa bezrobocia (zarówno wśród kobiet jak i mężczyzn),
- liczba osób biernych zawodowo pozostała na tym samym poziomie.

W IV kwartale 2013 r. zbiorowość aktywnych zawodowo w województwie opolskim liczyła 379 tys. osób, a biernych zawodowo – 335 tys. Ludność aktywną zawodowo tworzyli pracujący (351 tys. osób) i bezrobotni (28 tys.).

Dane o aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej opracowano na podstawie reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), prowadzonego w cyklu kwartalnym. Badaniem objęte są osoby będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach.

Tabl. 8. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w IV kwartale

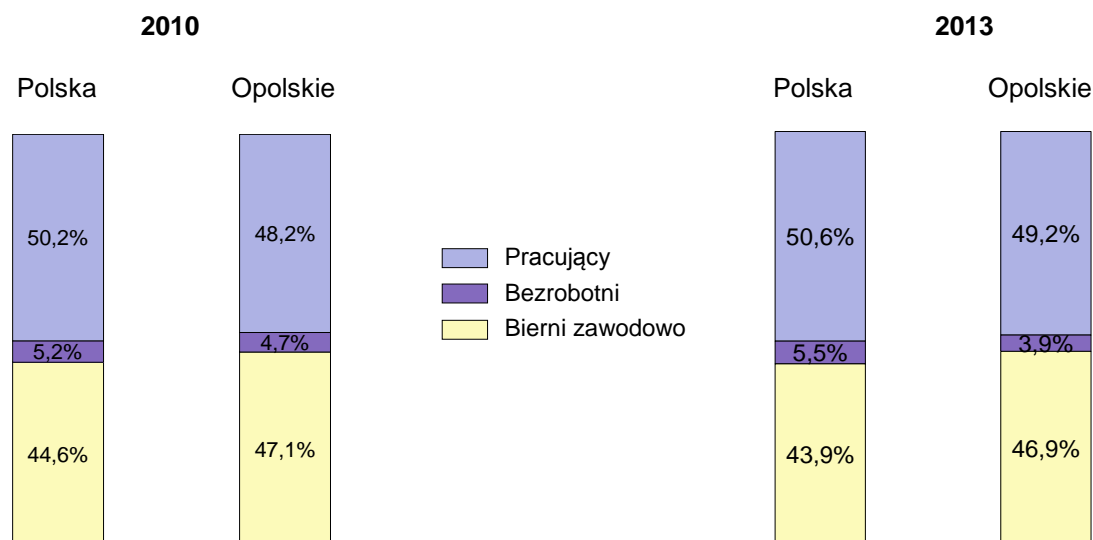
Wyszczególnienie	2010	2012	2013
POLSKA			
Aktywni zawodowo w tys.	17153	17394	17414
pracujący	15557	15636	15713
bezrobotni	1597	1757	1700
Bierni zawodowo w tys.	13826	13656	13621
Współczynnik aktywności zawodowej w % ...	55,4	56,0	56,1
Wskaźnik zatrudnienia w %	50,2	50,4	50,6
Stopa bezrobocia w %	9,3	10,1	9,8

^aPrezentowane wyniki BAEL zostały uogólnione w oparciu o bilanse ludności opracowane na podstawie wyników NSP'2011. Ponadto uwzględniono zmiany metodologiczne, wyłączając z zakresu badania osoby przebywające poza gospodarstwem domowym 12 miesięcy i więcej (dotychczas było to powyżej 3 miesięcy).

Tabl. 8. **Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w IV kwartale** (dok.)

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
OPOLSKIE			
Aktywni zawodowo w tys.	393	392	379
pracujący	358	355	351
bezrobotni	35	37	28
Bierni zawodowo w tys.	350	335	335
Współczynnik aktywności zawodowej w % ...	52,9	53,8	53,1
Wskaźnik zatrudnienia w %	48,2	48,8	49,2
Stopa bezrobocia w %	8,9	9,4	7,4

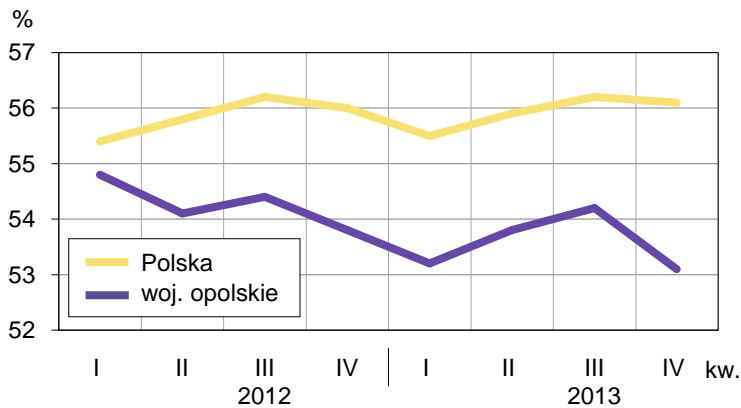
Struktura ludności według statusu na rynku pracy uległa zmianie zarówno w stosunku do notowanej w IV kwartale roku poprzedniego, jak i w 2010 roku. W odniesieniu do analogicznego okresu 2012 r. zwiększył się udział pracujących (o 0,4 p. proc.), natomiast zmniejszył się znacząco udział bezrobotnych (o 1,2 p. proc.) w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej. W porównaniu z IV kwartałem 2010 r. również zaobserwowano wzrost udziału pracujących (o 1,0 p. proc.), jak i spadek udziału bezrobotnych (o 0,8 p. proc.).

Wyk. 22. **Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej według statusu na rynku pracy w IV kwartale**

Liczba aktywnych zawodowo w IV kwartale 2013 r. zmniejszyła się w stosunku do zanotowanej w analogicznym okresie poprzedniego roku o 3,3%. Tendencję spadkową zaobserwowano zarówno wśród mężczyzn, jak i kobiet. W odniesieniu do sytuacji sprzed trzech lat liczba aktywnych zawodowo również zmniejszyła się znacznie, tj. o 3,6%. Spadek zaobserwowano wśród mężczyzn, jak i kobiet.

Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności (ogółem lub danej grupy).

Wyk. 23. Współczynnik aktywności zawodowej

W omawianym okresie w województwie opolskim współczynnik aktywności zawodowej ukształtował się na poziomie 53,1% (jego wartość dla kraju wynosiła 56,1%). Pod względem wysokości współczynnika aktywności zawodowej województwo opolskie uplasowało się na 15 miejscu w kraju. Najwyższą wartość analizowanego współczynnika odnotowano w województwie mazowieckim (59,3%), a najniższą w warmińsko-mazurskim (51,6%). W województwie opolskim w ujęciu

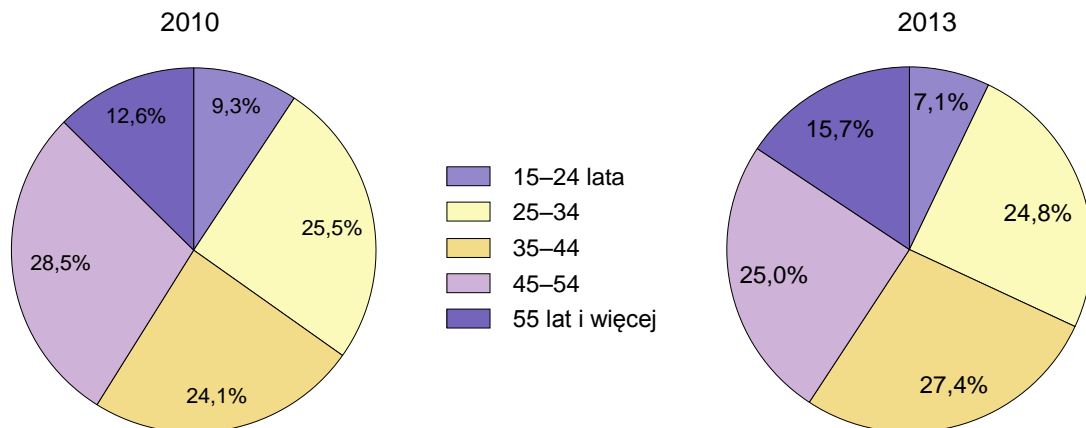
rocznym zaobserwowano spadek aktywności zawodowej i opisujący ją współczynnik zmniejszył się o 0,7 p. proc., a w odniesieniu do analogicznego kwartału 2010 r. wzrósł o 0,2 p. proc. (w skali kraju wzrost odpowiednio: o 0,1 p. proc. i o 0,7 p. proc.). W analizowanym okresie w województwie opolskim wyższą wartość współczynnika aktywności zawodowej zanotowano wśród mężczyzn niż wśród kobiet (63,9% wobec 43,5%).

Do **pracujących** zaliczono wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, które w okresie badanego tygodnia:

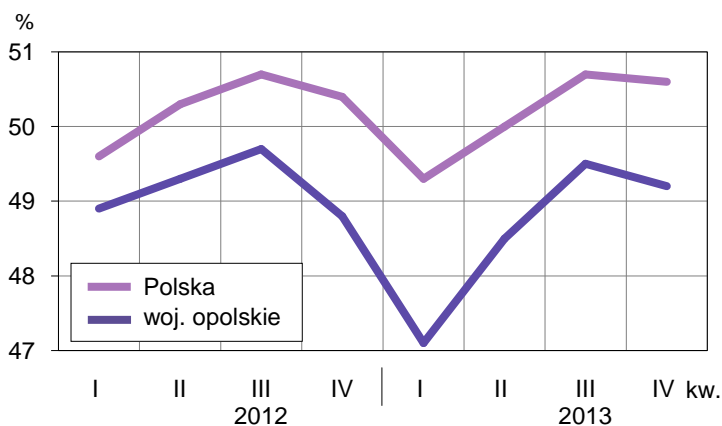
- wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód, tzn. były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa w rolnictwie lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem;
- formalnie miały pracę, ale jej nie wykonywały (np. z powodu choroby, urlopu, przerwy w działalności zakładu, trudnych warunków atmosferycznych) jeżeli przerwa w pracy wynosiła mniej niż 3 miesiące; jeśli przerwa w pracy wynosiła ponad 3 miesiące, dodatkowym kryterium w BAEL w przypadku pracowników najemnych (zatrudnieni na podstawie stosunku pracy oraz osoby wykonujące prace nakładczą) był fakt otrzymywania co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

Zbiorowość pracujących w IV kwartale 2013 r. liczyła 351 tys. i zmniejszyła się o 4 tys. osób (tj. o 1,1%) w stosunku do zanotowanej rok wcześniej. Obserwowany znaczący spadek dotyczył wyłącznie liczby pracujących kobiet (o 3,8%). W porównaniu z analogicznym okresem 2010 r. omawiana grupa zmniejszyła się o 7 tys. osób (tj. o 2,0%). Było to wynikiem znaczącego spadku liczby pracujących kobiet (o 3,2%), w mniejszym stopniu spadku liczby mężczyzn (o 0,5%) posiadających pracę. W analizowanym okresie 2013 r. w populacji pracujących mniejszy udział (43,0%) miały kobiety.

Biorąc pod uwagę wiek pracujących, w IV kwartale 2013 r. najmniejszy udział w omawianej zbiorowości miały osoby ze skrajnych grup wiekowych, tzn. 15–24 lata (7,1%) oraz 55 lat i więcej (15,7%). Udziały pozostałych grup wyodrębnionych ze względu na wiek były zbliżone i mieściły się w granicach 24,8%–27,4%.

Wyk. 24. **Struktura pracujących według wieku w IV kwartale w województwie opolskim**

Wskaźnik zatrudnienia w województwie opolskim wynosił 49,2% i był o 1,4 p. proc. niższy od średniego w kraju. Z tym poziomem analizowanego wskaźnika województwo opolskie uplasowało się na 9 miejscu w kraju. Najwyższy wskaźnik zatrudnienia odnotowano w województwie mazowieckim (54,5%), a najniższy w warmińsko-mazurskim (46,9%). W odniesieniu do analogicznego kwartału 2012 r. wskaźnik zatrudnienia w województwie opolskim zwiększył się o 0,4 p. proc. (w skali kraju również wzrósł o 0,2 p. proc.), przy czym obserwowany w tym czasie wzrost dotyczył mężczyzn, (o 1,9 p. proc.), natomiast wśród kobiet wystąpił spadek (o 0,8 p. proc.)

Wyk. 25. **Wskaźnik zatrudnienia**

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności (ogółem lub danej grupy).

W IV kwartale 2013 r. liczba bezrobotnych w województwie opolskim wynosiła 28 tys. osób i zmniejszyła się w stosunku do IV kwartału ub. roku (o 24,3%). W porównaniu z analogicznym okresem 2010 r. liczba osób bezrobotnych była niższa o 7 tys. (o 20,0%). W IV kwartale 2013 r. wśród ogólnej liczby osób bezrobotnych w województwie, 57,1%

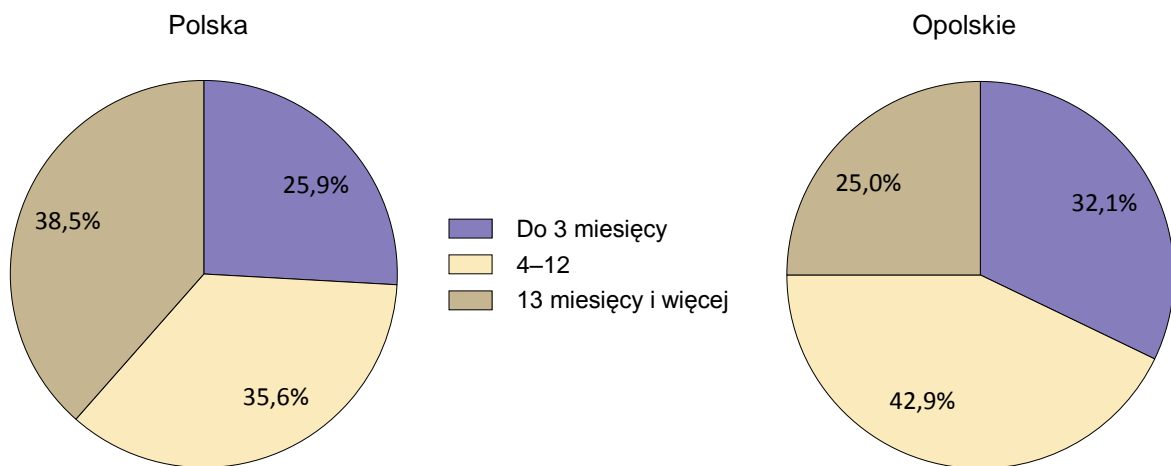
Bezrobotni to osoby w wieku 15–74 lata, które spełniły jednocześnie trzy warunki: w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi, w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy oraz były gotowe podjąć pracę w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym. Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

stanowili mieszkańcy miast. W analizowanym okresie w populacji bezrobotnych większy udział (53,6%) miały kobiety.

Analiza bezrobotnych pod względem wieku w województwie opolskim w IV kwartale 2013 r. wykazała, że najliczniejszą grupę tworzyły osoby należące do przedziału wiekowego 25–34 lata (32,1% ogólnej liczby bezrobotnych).

Przeciętny czas poszukiwania pracy przez osoby bezrobotne w IV kwartale 2013 r. w województwie opolskim wynosił 9,4 miesiące (w kraju – 12,2 miesiące). Na przestrzeni roku okres ten uległ skróceniu o 0,7 miesiąca (w kraju – dłuższy o 0,5 miesiąca). W analizowanym okresie w województwie opolskim liczba osób długotrwale poszukujących pracy (13 miesięcy i dłużej) wynosiła 7 tys. osób i stanowiła 25,0% ogólnej liczby bezrobotnych (wobec 27,0% rok wcześniej). W kraju w IV kwartale 2013 r. odsetek osób poszukujących pracy powyżej 13 miesięcy w ogólnej liczbie bezrobotnych wynosił 38,5% i w porównaniu z zanotowanym przed rokiem zwiększył się o 2,8 p. proc.

Wyk. 26. **Struktura bezrobotnych według czasu poszukiwania pracy w IV kwartale 2013 r.**

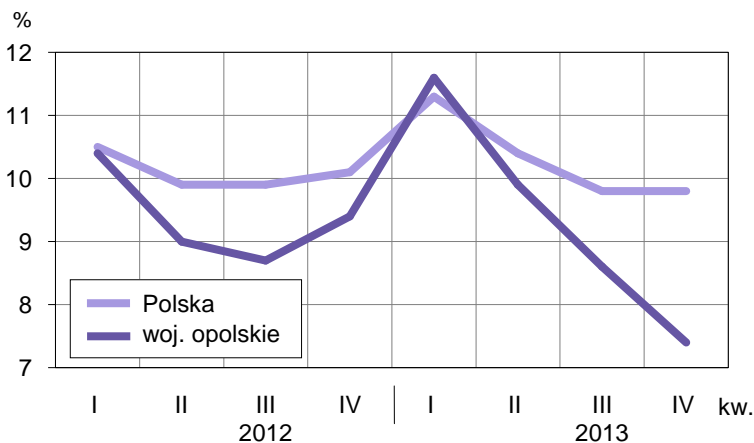

Stopa bezrobocia w IV kwartale 2013 r. w województwie opolskim ukształtowała się na poziomie 7,4% i była o 2,4 p. proc. niższa od wskaźnika ogólnokrajowego. Pod względem wysokości stopy bezrobocia województwo opolskie

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo (ogółem lub danej grupy).

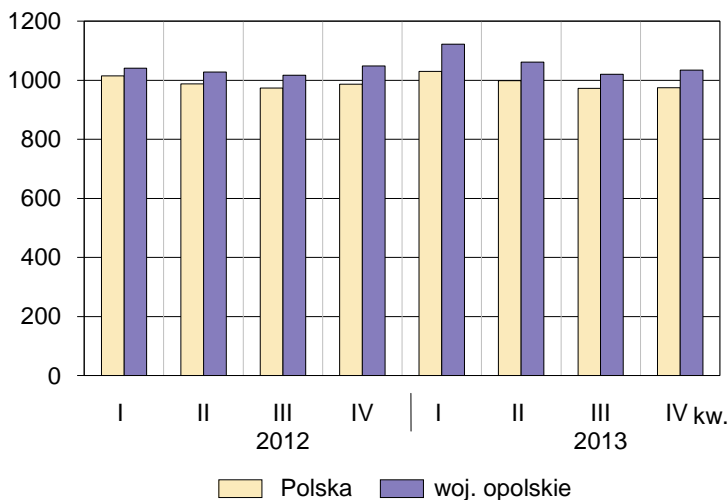
uplasowało się na 1 miejscu w kraju. Stopa bezrobocia kształtowała się w granicach od 7,4% w województwie opolskim do 15,2% w podkarpackim. Na przestrzeni roku stopa bezrobocia w województwie opolskim zmalała o 2,0 p. proc. (w kraju – o 0,3 p. proc.), a w odniesieniu do analogicznego okresu 2010 r. – zmniejszyła się o 1,5 p. proc. (w kraju wzrosła – o 0,5 p. proc.). W IV kwartale 2013 r. w województwie stopa bezrobocia w przypadku mężczyzn wynosiła 6,1%, a wśród kobiet – 9,1%.

Wyk. 27. Stopa bezrobocia

W IV kwartale 2013 r. zbiorowość biernych zawodowo liczyła 335 tys. osób i stanowiła 46,9% ogólnej liczby mieszkańców województwa w wieku 15 lat i więcej. Udział biernych zawodowo w ogólnej liczbie ludności kraju w tym wieku ukształtował się na poziomie 43,9%. Na przestrzeni roku liczba biernych zawodowo w województwie opolskim nie uległa zmianie, a w stosunku do analogicznego okresu 2010 r. zmniejszyła się o 4,3%. W kraju w analogicznym okresie liczebność analizowanej grupy zmniejszyła się odpowiednio: o 0,3% i o 1,5%. Większość populacji osób biernych zawodowo w województwie opolskim tworzyły kobiety, których udział w IV kwartale 2013 r. był znaczący i wynosił 63,9%.

Wyk. 28. Liczba osób niepracujących na 1000 osób pracujących

W IV kwartale 2013 r. w województwie opolskim na 1000 pracujących przypadły 1034 osoby bezrobotne i bierne zawodowo. Rok wcześniej obciążenie to wynosiło 1048 osób, natomiast w analogicznym okresie 2010 r. – 1075 osób. W IV kwartale 2013 r., jak również w analogicznym okresie 2012 r. i 2010 r., w województwie opolskim na 1000 pracujących przypadało więcej osób pozostających bez pracy niż w skali kraju.

Dane prezentujące rynek pracy w województwie opolskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa opolskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
- „Biuletyn statystyczny województwa opolskiego” – publikacja dostępna co kwartał,
- „Aktywność ekonomiczna ludności w województwie opolskim” – opracowanie sygnałne dostępne co kwartał,

jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

WYNAGRODZENIA

W 2013 r. w województwie opolskim na poziomie wyższym niż rok wcześniej ukształtowało się zarówno przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto jak i przeciętne wynagrodzenie godzinowe brutto w sektorze przedsiębiorstw. W porównaniu z 2012 r. zmniejszył się natomiast czas przepracowany w sektorze przedsiębiorstw.

Tabl. 9. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw**

Wyszczególnienie	2010	2012	2013		
			w złotych		
			2010=100	2012=100	
Polska	3429,64	3728,36	3837,20	111,9	102,9
Opolskie	3035,73	3226,97	3351,15	110,3	103,8
M. Opole	3266,59	3506,87	3600,42	110,3	102,7

W województwie opolskim w 2013 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw osiągnęło poziom 3351,15 zł, tj. o 3,8% wyższy niż w roku poprzednim (wobec wzrostu o 1,3% w 2012 r.). We wszystkich województwach wystąpił wzrost przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń w stosunku do ub. roku, a województwo opolskie uplasowało się na drugim miejscu w kraju. Najwyższą pozycję zajmowało województwo podkarpackie, a najniższą świętokrzyskie ze wzrostem odpowiednio: o 4,4% i o 1,1%. W kraju przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw wynosiło 3837,20 zł i było o 2,9% wyższe niż w 2012 r. (przed rokiem wzrost o 3,4%).

Przeciętne wynagrodzenie brutto to stosunek sumy wynagrodzeń osobowych brutto, honorariów wypłaconych niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, wypłat z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej do przeciętnej liczby zatrudnionych w danym okresie, po wyeliminowaniu osób wykonujących pracę nakładczą oraz zatrudnionych za granicą.

Wyk. 29. **Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw**

Przeciętne miesięczne 2010 = 100

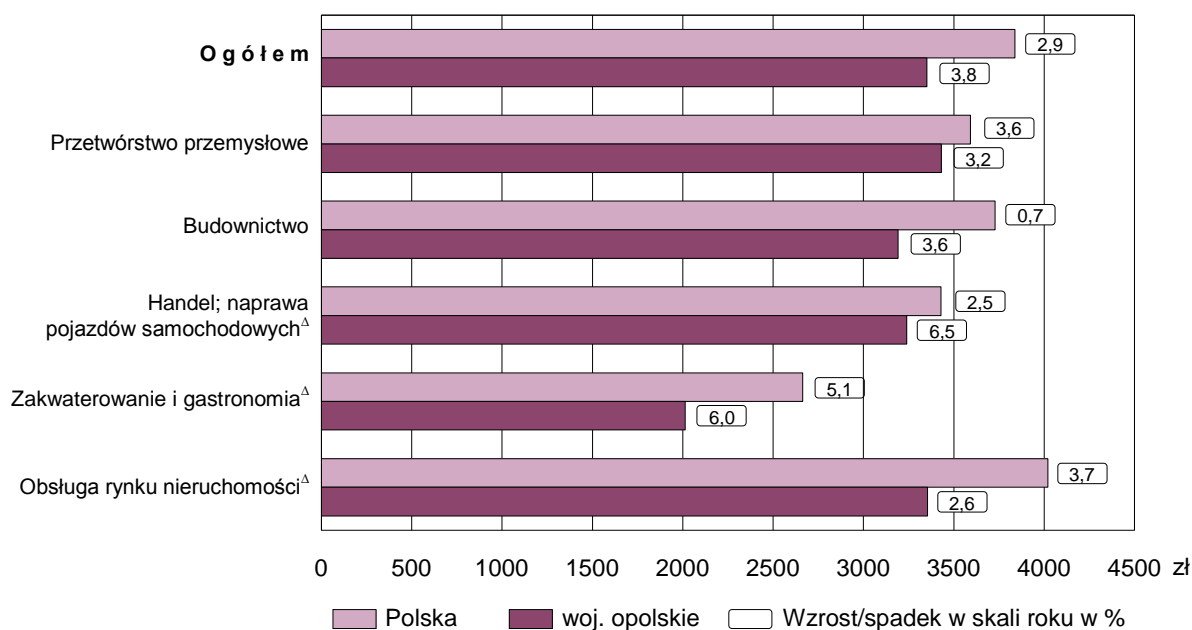

W województwie opolskim w sektorze publicznym przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto osiągnęło wartość 3912,08 zł i w porównaniu z 2012 r. wzrosło o 5,7%. (o 2,8% przed rokiem). W sektorze prywatnym przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto ukształtowało się na poziomie 3300,00 zł i było o 3,7% wyższe od zanotowanego w 2012 r. (po wzroście o 1,2% przed rokiem).

Tabl. 10. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie opolskim**

Sektory	2012				2013				w zł
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100								
O g ó ł e m	105,2	104,1	102,4	101,3	100,5	102,0	103,0	103,8	3351,15
w tym:									
Przemysł	104,0	104,7	103,8	103,0	101,2	102,7	103,1	103,3	3500,20
w tym:									
przetwórstwo przemysłowe	107,3	104,9	103,8	103,0	101,1	102,3	102,9	103,2	3430,14
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	108,1	104,8	105,5	105,1	103,2	106,5	104,3	104,4	3795,15
Budownictwo	104,9	99,8	97,2	93,0	94,4	97,9	100,5	103,6	3192,12
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	105,4	100,1	99,0	97,8	101,8	102,9	104,9	106,5	3239,28
Transport i gospodarka magazynowa	109,7	107,2	105,9	104,8	99,1	100,1	99,6	100,1	2948,90
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	101,3	100,7	99,1	98,7	103,4	104,3	106,0	106,0	2014,06
Informacja i komunikacja	98,9	100,2	98,8	98,9	101,5	101,1	101,0	99,3	4270,39
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	106,2	102,1	102,7	101,8	102,7	103,3	102,3	102,6	3354,39
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	118,4	112,2	98,7	101,1	92,4	96,0	101,6	105,5	2519,53

Wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w porównaniu z 2012 r. wystąpił we wszystkich sekcjach sektora przedsiębiorstw (z wyjątkiem informacji i komunikacji). Wyższe wynagrodzenia odnotowano m.in. w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 8,3%), działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 6,6%), oraz handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 6,5%).

Wyk. 30. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w wybranych sekcjach PKD 2007 w 2013 r.**

W województwie opolskim wynagrodzenia wyższe od przeciętnego w 2013 r. otrzymywano m.in. w sekcjach: wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 44,3%), górnictwo i wydobywanie (o 40,3%) oraz informacja i komunikacja (o 27,4%). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto poniżej średniej odnotowano m.in. w zakwaterowaniu i gastronomii oraz administrowaniu i działalności wspierającej (odpowiednio: o 39,9% i o 24,8%).

Zatrudnieni w jednostkach sektora przedsiębiorstw w województwie opolskim przepracowali średnio w 2013 r. ogółem 159,6 mln godzin, tj. o 5,9% mniej niż przed rokiem. W sektorze publicznym czas przepracowany zmniejszył się o 7,6%, a w prywatnym o 5,8%. Najwięcej godzin przepracowano w sekcjach: przetwórstwo przemysłowe – 82,5 mln (51,7% ogólnej liczby przepracowanych godzin w sektorze przedsiębiorstw) oraz handel; naprawa pojazdów samochodowych – 24,6 mln (15,4%).

W 2013 r. w sektorze przedsiębiorstw średni czas przepracowany w ciągu miesiąca przez 1 przeciętnie zatrudnionego wynosił 146 godzin (przed rokiem – 147).

Przeciętne wynagrodzenie godzinowe brutto ukształtowało się na poziomie 22,90 zł, tj. o 4,2% wyższym niż w 2012 r. W sektorze prywatnym wynosiło 22,53 zł (wzrost o 4,1%), a w sektorze publicznym 26,99 zł (wzrost o 5,9%). Przeciętne wynagrodzenie godzinowe brutto wyższe od przeciętnego w województwie otrzymywano m.in. w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę oraz górnictwie i wydobywaniu (odpowiednio: o 47,0% i o 39,6%). Niższe od przeciętnego wynagrodzenia godzinowego brutto w województwie odnotowano m.in. w zakwaterowaniu i gastronomii oraz administrowaniu i działalności wspierającej (odpowiednio: o 37,9% i o 25,5%).

Dane prezentujące przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w województwie opolskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

— „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa opolskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,

— „Biuletyn statystyczny województwa opolskiego” – publikacja dostępna co kwartał,

jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE

W województwie opolskim w 2013 r. przeciętna liczba emerytów i rencistów ukształtowała się na poziomie niższym niż rok wcześniej. Zmniejszyła się zarówno liczba świadczeniobiorców ZUS, jak i zbiorowość rolników indywidualnych. W analizowanym roku odnotowano wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto, przy czym nieznacznie wyższą dynamiką charakteryzowały się świadczenia wypłacane rolnikom indywidualnym niż wypłacane przez ZUS.

Przeciętna liczba emerytów i rencistów w województwie opolskim w 2013 r. wynosiła 204,6 tys. osób i była niższa zarówno od notowanej przed rokiem (o 3,6 tys. osób, tj. o 1,7%), jak i w 2010 r. (o 11,0 tys. osób, tj. o 5,1%). W 2013 r. zarówno odsetek świadczeniobiorców ZUS jak i KRUS z terenu województwa opolskiego w ogólnych ich zbiorowościach w kraju wynosił podobnie jak przed rokiem, tj. odpowiednio: 2,4% i 2,2%. Biorąc pod uwagę zarówno liczbę wypłat z ZUS jak i z KRUS województwo opolskie znalazło się na 15 pozycji w kraju.

Tabl. 11. Świadczenia społeczne

Wyszczególnienie	2010	2012	2013		
	w liczbach bezwzględnych		2010=100	2012=100	
POLSKA ^a					
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.:					
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS	7491,4	7350,7	7307,0	97,5	99,4
rolników indywidualnych	1374,7	1285,7	1245,7	90,6	96,9
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł	1588,95	1759,85	1855,52	116,8	105,4
w tym emerytura	1698,35	1872,32	1970,39	116,0	105,2
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	954,68	1054,61	1121,52	117,5	106,3
w tym emerytura	996,18	1097,75	1153,87	115,8	105,1
OPOLSKIE					
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.	215,6	208,2	204,6	94,9	98,3
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS	184,9	180,0	177,6	96,1	98,7
rolników indywidualnych	30,7	28,2	27,0	87,8	95,7
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł	1560,14	1729,76	1827,00	117,1	105,6
w tym emerytura	1637,13	1810,83	1907,66	116,5	105,3
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	1017,25	1123,30	1187,16	116,7	105,7
w tym emerytura	1043,32	1151,85	1210,38	116,0	105,1

a Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS, a wypłacanymi przez MON, MSW oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSW oraz MS, a także wypłatami świadczeń rolnych z MON, MSW oraz MS nieuwzględnionymi w województwie.

Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych – ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa) i od 2009 r. ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych – OFE.

W 2013 r. emerytury i renty z ZUS otrzymywało 177,6 tys. osób, tj. mniej niż przed rokiem (o 1,3%) i mniej niż przed trzema laty (o 3,9%). Liczba emerytów zmniejszyła się o 1,0% w stosunku do 2012 r. W porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszyła się również przeciętna liczba rencistów otrzymujących świadczenia z tytułu niezdolności do pracy (o 4,4%) oraz liczba osób pobierających renty rodzinne (o 0,9%). W 2013 r. najliczniejszą grupę świadczeniobiorców ZUS w województwie

opolskim stanowili emeryci (72,0% całej zbiorowości), a najmniejszą – osoby pobierające renty z tytułu niezdolności do pracy (9,5%).

Tabl. 12. Świadczenia społeczne w województwie opolskim

Wyszczególnienie A – analogiczny okres roku poprzedniego = 100	2012				2013			
	I–III	I–VI	I–IX	I–XII	I–III	I–VI	I–IX	I–XII
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.	209,2	208,8	208,5	208,2	206,3	205,8	205,3	204,6
A	98,2	98,3	98,3	98,4	98,6	98,5	98,4	98,3
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS	180,6	180,4	180,2	180,0	178,9	178,5	178,2	177,6
A	98,6	98,7	98,7	98,8	99,0	99,0	98,9	98,7
rolników indywidualnych	28,6	28,4	28,3	28,2	27,4	27,3	27,1	27,0
A	95,7	95,7	95,8	95,8	95,8	95,8	95,8	95,7
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł:								
wypłacana przez ZUS	1684,14	1713,19	1722,57	1729,76	1781,44	1807,14	1817,31	1827,00
A	104,9	105,3	105,3	105,4	105,8	105,5	105,5	105,6
rolników indywidualnych	1083,73	1110,08	1118,91	1123,30	1162,24	1178,42	1183,79	1187,16
A	104,6	106,1	106,6	106,8	107,2	106,2	105,8	105,7

Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.

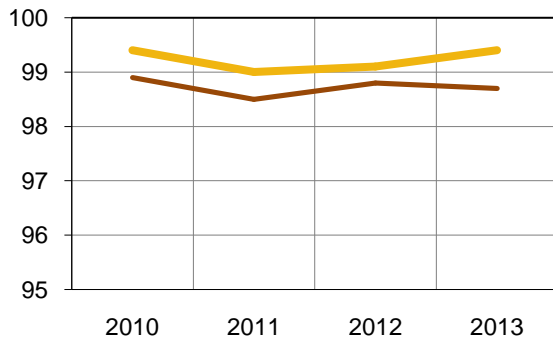
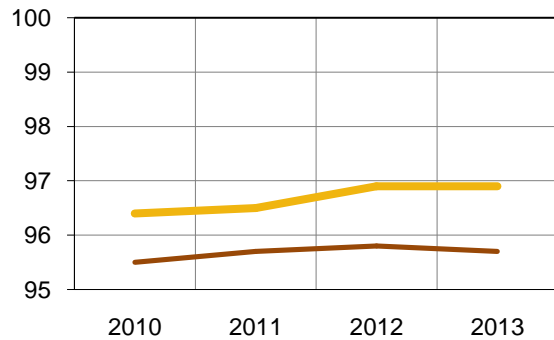
Liczba osób otrzymujących świadczenia emerytalno-rentowe w ramach rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych zmniejszyła się w porównaniu z 2012 r.

Emerytury i renty rolnicze w 2013 r. pobierało 27,0 tys.

osób (o 4,3% mniej niż przed rokiem i o 12,2% mniej w stosunku do 2010 r.). W ciągu ostatniego roku największy spadek (o 4,9%) zaobserwowano w przypadku osób otrzymujących emerytury, a następnie wśród osób pobierających renty z tytułu niezdolności do pracy (o 0,1%). Liczba osób pobierających renty rodzinne zwiększyła się o 0,9% w porównaniu z 2012 r. Świadczeniobiorcy KRUS charakteryzowali się nieco odmienną strukturą. Podobnie jak w przypadku świadczeń wypłacanych przez ZUS, dominowali emeryci, przy czym ich odsetek wynosił 86,2%. Najniższy udział natomiast odnotowano wśród osób pobierających renty rodzinne, które stanowiły 3,0% ogólnej liczby świadczeniobiorców KRUS w województwie opolskim.

Wyk. 31. **Dynamika przeciętnej miesięcznej liczby emerytów i rencistów**

Rok poprzedni = 100

Pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS**Rolników indywidualnych**

— Polska

— woj. opolskie

W województwie opolskim w 2013 r. przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS wynosiła 1827,00 zł i była wyższa o 5,6% niż przed rokiem (w kraju wzrost o 5,4%). To samo świadczenie pobierane przez rolników indywidualnych ukształtowało się na poziomie 1187,16 zł i zwiększyło się o 5,7% w ciągu roku (w kraju wzrost o 6,3%).

Świadczenia emerytalno-rentowe obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących oraz wyrównawczych) uwzględniającą zmniejszenia m.in. z tytułu osiągnięcia przychodów z pracy.

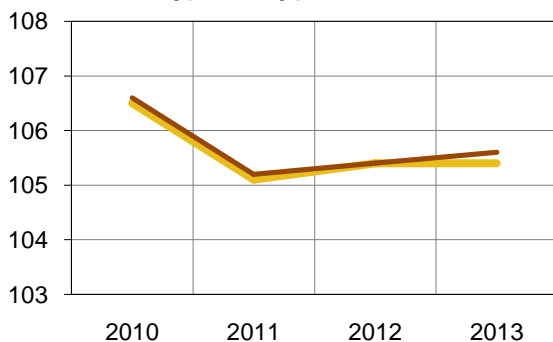
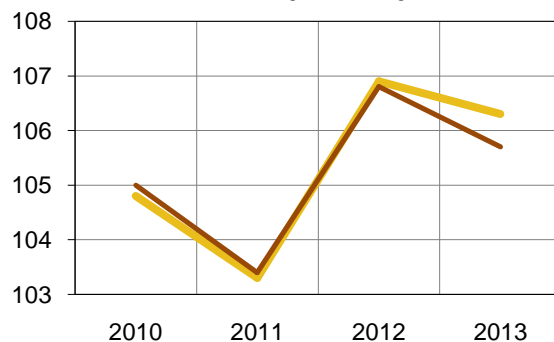
Tendencję wzrostową obserwowano w przypadku wszystkich kategorii świadczeń zarówno w województwie, jak i w kraju. Nieznacznie szybciej rosła przeciętna emerytura i renta wypłacana przez KRUS niż analogiczne świadczenie wypłacane przez ZUS. Różnica pomiędzy wzrostem emerytury

Świadczenia emerytalno-rentowe nie obejmują wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

i renty wypłacanej przez KRUS a wzrostem emerytury i renty z ZUS w województwie wyniosła 0,1 p. proc. (w kraju – 0,9 p. proc.). Rozpatrując natomiast poszczególne kategorie świadczeń, najwyższy wzrost w ciągu ostatniego roku, zarówno w województwie, jak i w kraju odnotowano w przypadku renty z tytułu niezdolności do pracy wypłacanej przez KRUS – odpowiednio: o 13,3% i o 14,5%.

Wyk. 32. **Dynamika przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto**

Rok poprzedni = 100

Wypłacanej przez ZUS**Rolników indywidualnych**

— Polska

— woj. opolskie

W 2013 r. wysokość świadczeń wypłacanych przez ZUS w województwie opolskim kształtowała się poniżej średniej krajowej, z wyjątkiem renty z tytułu niezdolności do pracy. Świadczenia realizowane przez KRUS natomiast były wyższe niż średnia krajowa. Analogicznie jak przed rokiem, pod względem zarówno przeciętnej emerytury i renty z ZUS jak i świadczeń pobieranych przez rolników indywidualnych, województwo plasowało się na 5 miejscu w kraju. W przypadku wypłat realizowanych przez ZUS wyższy poziom niż średnia krajowa zanotowano w kategorii renty z tytułu niezdolności do pracy (o 1,0%). Emerytury były niższe od średniej krajowej o 3,2%, a renty rodzinne – o 2,2%. Wypłaty realizowane przez KRUS wyższe od średniej krajowej odnotowano w kategorii emerytury – o 4,9%, renty z tytułu niezdolności do pracy – o 3,7% oraz renty rodzinne – o 0,8%.

Dane prezentujące świadczenia społeczne w województwie opolskim znajdują się w publikacji udostępnionej co kwartał na stronie internetowej Urzędu pt. „Biuletyn statystyczny województwa opolskiego”, jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

CENY

W województwie opolskim w 2013 r. ceny towarów i usług konsumpcyjnych w odniesieniu do 2012 r. wzrosły w mniejszym stopniu niż w analogicznym okresie ub. roku. Wzrost cen wystąpił w większości grup towarów i usług, w tym najwyższy w zakresie napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych, rekreacji i kultury oraz żywności i napojów bezalkoholowych. Spadek cen odnotowano dla odzieży i obuwia, w zakresie transportu oraz edukacji.

Podstawę do opracowania **wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych** stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych obliczono przy przyjęciu systemu wag z roku poprzedzającego rok badany.

Systemy wag w zakresie poszczególnych województw oraz w skali kraju opracowano na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego) gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych. Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu zaadaptowanej na potrzeby zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych (COICOP/HICP).

Ceny towarów i usług konsumpcyjnych w województwie opolskim w 2013 r. wzrosły w porównaniu z rokiem poprzednim o 0,7% (wobec 0,9% w kraju). Wzrost cen wystąpił we wszystkich województwach, największy odnotowano w lubuskim (o 1,3%), najmniejszy w podlaskim (o 0,6%). W województwie opolskim główny wpływ na wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2013 r. miały podwyżki cen napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych (o 3,5%), towarów i usług związanych z rekreacją i kulturą (o 2,5%) oraz żywności (o 2,4%). Spadek cen odzieży i obuwia oraz w zakresie trans-

portu i edukacji obniżył wskaźniki odpowiednio: o 6,5%, o 2,3% i o 1,4%. Podobny trend w cenach poszczególnych grup towarów i usług konsumpcyjnych wystąpił w kraju.

Tabl. 13. **Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych**

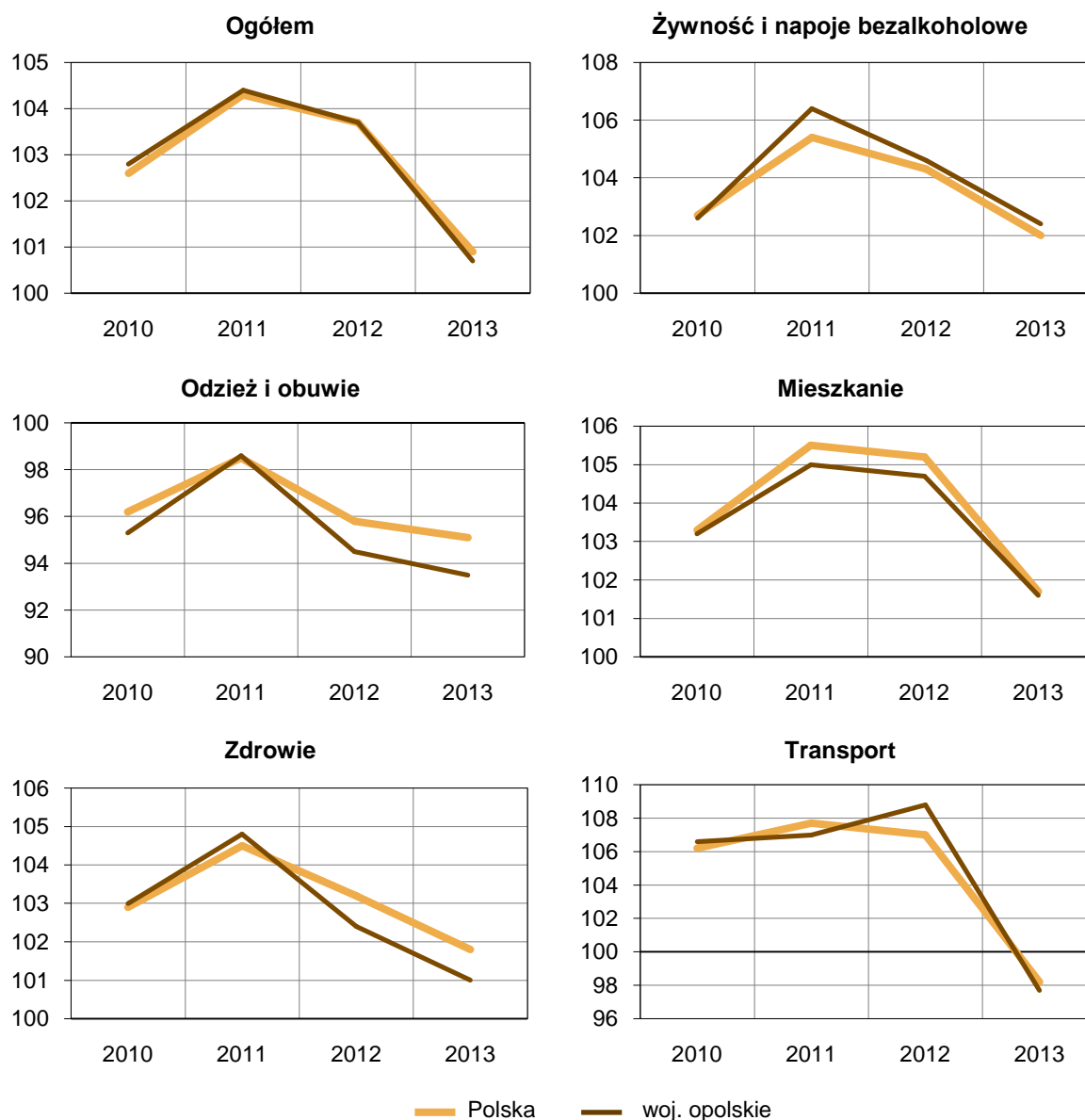
Wyszczególnienie	2010	2012	2013
	rok poprzedni = 100		
POLSKA			
O g ó ł e m	102,6	103,7	100,9
w tym:			
Żywność i napoje bezalkoholowe	102,7	104,3	102,0
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	105,3	104,1	103,5
Odzież i obuwie	96,2	95,8	95,1
Mieszkanie	103,3	105,2	101,7
Zdrowie	102,9	103,2	101,8
Transport	106,2	107,0	98,2
Rekreacja i kultura	99,7	101,1	102,8
Edukacja	102,7	104,2	99,7

Tabl. 13. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych (dok.)

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
	rok poprzedni = 100		
OPOLSKIE			
Ogółem	102,8	103,7	100,7
w tym:			
Żywność i napoje bezalkoholowe	102,6	104,6	102,4
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	105,9	104,1	103,5
Odzież i obuwie	95,3	94,5	93,5
Mieszkanie	103,2	104,7	101,6
Zdrowie	103,0	102,4	101,0
Transport	106,6	108,8	97,7
Rekreacja i kultura	101,0	101,2	102,5
Edukacja	102,2	103,5	98,6

Wyk. 33. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych

Rok poprzedni = 100

Analiza cen w ujęciu kwartalnym wykazała największy wzrost (o 1,1%) cen towarów i usług konsumpcyjnych w III kwartale 2013 r. W porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku wyższe ceny w tym kwartale odnotowano w większości grup towarów i usług. Droższe były m.in. napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe (o 3,6%) oraz żywność i napoje bezalkoholowe (o 3,4%), natomiast spadek cen odnotowano m.in. dla odzieży i obuwia (o 6,6%) oraz w zakresie transportu (o 1,8%). W każdym kwartale 2013 r. w skali roku zaobserwowano zarówno wzrosty jak i spadki cen w poszczególnych grupach towarów i usług. W II kwartale 2013 r. w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku ceny wzrosły w mniejszym stopniu niż w pozostałych kwartałach.

Tabl. 14. **Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w województwie opolskim**

Wyszczególnienie	2012				2013			
	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	104,1	104,0	104,0	102,8	101,0	100,1	101,1	100,7
w tym:								
Żywność i napoje bezalkoholowe	104,7	104,3	105,2	104,2	102,4	101,6	103,4	102,3
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	103,9	104,9	103,7	104,0	103,7	103,2	103,6	103,3
Odzież i obuwie	96,1	93,9	93,7	94,3	93,7	93,9	93,4	93,1
Mieszkanie	104,8	105,3	104,8	103,8	101,4	100,2	102,4	102,3
Zdrowie	102,9	103,1	102,9	100,5	101,7	100,7	100,4	101,2
Transport	111,8	110,4	109,3	103,9	98,8	95,9	98,2	97,9
Rekreacja i kultura	101,0	100,3	102,2	101,1	100,9	103,7	102,4	103,1
Edukacja	104,4	104,2	103,2	102,2	102,3	102,0	98,5	91,8

W grudniu 2013 r. ceny większości artykułów żywnościowych były wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku. W grupie artykułów „pieczywo i produkty zbożowe” najbardziej podrożała mąka pszenna (o 9,4%), chleb pszenno-żytni (o 2,9%) oraz kasza jęczmienna (o 2,1%). Mniej niż przed rokiem konsumenci płacili za ryż (o 4,3%), natomiast cena bułki pszennej nie uległa zmianie.

W porównaniu z grudniem 2012 r. odnotowano wzrost cen mięsa wołowego z kością – rostbef (o 10,7%). Spadła natomiast cena mięsa wieprzowego z kością – schab środkowy (o 5,6%), mięsa wołowego bez kości – z udźca (o 4,1%), oraz kurcząt patroszonych (o 2,9%). Wśród zanotowanych cen wędlin więcej płacono za kielbasę suszoną, kielbasę wędzoną oraz szynkę wieprzową gotowaną (odpowiednio: o 8,6%, o 6,6% i o 0,5%). Wzrosły również ceny filetów mrożonych z morszczuka (o 3,6%) oraz karpia świeżego (o 2,0%).

Źródłem informacji o cenach detalicznych prezentowanych towarów żywnościowych były notowania cen prowadzone przez ankieterów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen. Ceny towarów i usług konsumpcyjnych notowano raz w miesiącu z wyjątkiem owoców i warzyw, w zakresie których notowania cen prowadzone były dwa razy w miesiącu (do 2010 r. – trzy razy w miesiącu).

W grupie „mleko, sery i jaja” najbardziej wzrosła cena sera dojrzewającego (o 11,8%). Wyższe były również ceny mleka krowiego spożywczego o zawartości tłuszczu 3–3,5%, sterylizowanego (o 9,6%), mleka krowiego spożywczego o zawartości tłuszczu 2–2,5% (o 3,8%) oraz sera twarogowego półtłustego (o 2,6%). W tej grupie artykułów konsumenci płacili mniej niż przed rokiem za jaja kurze świeże (o 11,5%).

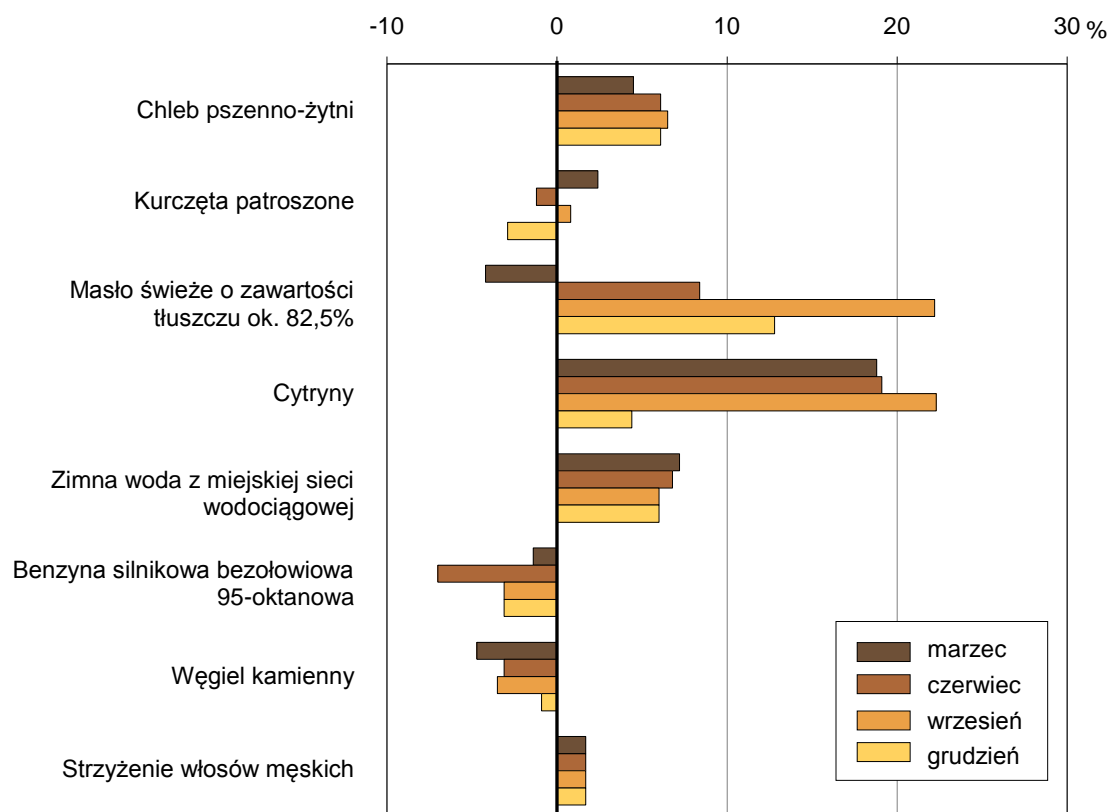
W grupie „oleje i pozostałe tłuszcze” odnotowano wzrost cen margaryny (o 13,3%) i masła świeżego o zawartości tłuszczu ok. 82,5% (o 12,8%) w skali roku. Obniżyła się natomiast cena oleju rzepakowego produkcji krajowej (o 0,8%).

Wśród pozostałych artykułów żywnościowych wzrost w odniesieniu do grudnia 2012 r. zaobserwowano w cenie herbaty czarnej, liściastej (o 4,2%). Najwyższy spadek cen odnotowano dla cukru białego kryształ (o 21,5%), obniżyły się również ceny soku jabłkowego, czekolady mlecznej oraz kawy naturalnej mielonej (odpowiednio: o 7,1%, o 6,6% i o 2,7%).

W grudniu 2013 r. wzrosły notowane ceny warzyw i owoców, w tym najbardziej podrożały ziemniaki (o 58,0%) i cebula (o 37,5%). Więcej płacono również za marchew i pomarańcze (po 11,4%), jabłka (o 7,1%) oraz cytryny (o 4,4%).

Wyk. 34. Zmiany cen wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w województwie opolskim w 2013 r.

Analogiczny okres roku poprzedniego = 100

Wyższe ceny niż w grudniu 2012 r. zaobserwowano w towarach i usługach związanych z użytkowaniem mieszkania. Wzrosły ceny zaopatrzenia w ciepłą oraz zimną wodę z miejskiej sieci wodociągowej (odpowiednio: o 15,8% i o 6,0%). Obniżyły się natomiast opłaty za centralne ogrzewanie lokali mieszkalnych (o 4,9%) oraz cena węgla kamiennego (o 0,9%).

W stosunku do grudnia 2012 r. w zakresie transportu wzrosła nieznacznie cena za przejazd taksówką osobową, taryfa dzienna (o 0,8%), a cena za bilet normalny na przejazd jednorazowy autobusem miejskim nie uległa zmianie. Obniżyły się natomiast ceny oleju napędowego (o 3,7%), oraz benzyny silnikowej bezołowiowej, 95-oktanowej (o 3,1%).

W grupie artykułów „odzież i obuwie” w porównaniu z grudniem 2012 r. podrożała koszula męska z elanobawełny, długi rękaw (o 15,3%) i podkoszulek męski bawełniany, krótki rękaw (o 6,0%), natomiast tańszy był garnitur męski 2-częściowy z elanowełny (o 0,3%). Odnotowano również wzrost cen półbutów skórzanych na podeszwie nieskórzanej damskich i męskich (odpowiednio: o 13,4% i o 0,9%).

W grudniu 2013 r. w zakresie sprzętu RTV i AGD droższa niż przed rokiem była kuchnia mikrofalowa o pojemności 16–20 l (o 16,2%). Obniżyła się natomiast cena odtwarzacza DVD (o 6,1%) oraz miksera elektrycznego (o 1,8%).

Tabl. 15. **Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu**

Wyszczególnienie	2010	2012	2013	
	w złotych			XII 2012 = = 100
POLSKA				
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	2,08	2,25	2,22	98,7
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	13,68	15,96	15,51	97,2
Kurczęta patroszone – za 1 kg	5,96	7,18	6,94	96,7
Szynka wieprzowa gotowana – za 1 kg	21,65	23,88	24,51	102,6
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3–3,5% sterylizowane – za 1 l	2,67	2,73	2,93	107,3
Masło świeże o zawartości tłuszczu ok. 82,5% – za 200 g	4,27	4,29	4,74	110,5
Cebula – za 1 kg	2,25	1,48	2,16	145,9
Ziemniaki – za 1 kg	1,43	0,91	1,52	167,0
Cukier biały kryształ – za 1 kg	2,94	3,93	3,17	80,7
Sok jabłkowy – za 1 l	3,64	3,82	3,79	99,2
Garnitur męski 2-częściowy z elanowełny – za 1 kpl.	467,17	476,09	479,09	100,6
Półbuty męskie skórzane na podeszwie nieskórzanej – za 1 parę	164,09	180,58	185,13	102,5
Ciepła woda – za 1 m ³	17,89	19,83	20,90	105,4
Proszek do prania – za 400 g	4,43	4,60	4,55	98,9
Wizyta u lekarza specjalisty	69,63	79,90	83,97	105,1
Bilet normalny na przejazd autobusem miejskim, jednorazowy	2,23	2,64	2,73	103,4
Bilet do kina	15,23	16,68	17,30	103,7

Tabl. 15. **Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu (dok.)**

Wyszczególnienie	2010	2012	2013	
	w złotych			XII 2012 = = 100
OPOLSKIE				
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	2,21	2,47	2,62	106,1
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	12,74	15,58	14,70	94,4
Kurczęta patroszone – za 1 kg	5,66	7,19	6,98	97,1
Szynka wieprzowa gotowana – za 1 kg	24,45	28,47	28,61	100,5
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3–3,5% sterylizowane – za 1 l	2,78	2,70	2,96	109,6
Masło świeże o zawartości tłuszczu ok. 82,5% – za 200 g	3,62	3,90	4,40	112,8
Cebula – za 1 kg	2,64	1,60	2,20	137,5
Ziemniaki – za 1 kg	1,55	1,00	1,58	158,0
Cukier biały kryształ – za 1 kg	2,68	3,77	2,96	78,5
Sok jabłkowy – za 1 l	3,01	3,26	3,03	92,9
Garnitur męski 2-częściowy z elanowejny – za 1 kpl.	585,14	540,57	539,14	99,7
Półbuty męskie skórzane na podszewie nieskórzanej – za 1 parę	153,28	159,00	160,43	100,9
Ciepła woda – za 1 m ³	17,26	18,36	21,27	115,8
Proszek do prania – za 400 g	4,70	4,92	4,37	88,8
Wizyta u lekarza specjalisty	72,86	82,14	80,71	98,3
Bilet normalny na przejazd autobusem miejskim, jednorazowy	2,10	2,24	2,24	100,0
Bilet do kina	15,50	16,75	16,50	98,5

Dane prezentujące ceny towarów i usług konsumpcyjnych w województwie opolskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach, udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

— „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa opolskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,

— „Biuletyn statystyczny województwa opolskiego” – publikacja dostępna co kwartał,

jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

ROLNICTWO

■ WARUNKI AGROMETEOROLOGICZNE

Ciepła i słoneczna pogoda na początku jesieni 2012 r. sprzyjała prowadzeniu prac polowych związanych z siewem ozimin i bardzo korzystnie wpłynęła na ich początkowy rozwój. Większość plantacji zbóż ozimych i rzepaku ozimego zasiano w optymalnym terminie agrotechnicznym. Dobre warunki pogodowe ze średnią temperaturą w ciągu dnia ok. 20°C utrzymywały się do pierwszej dekady października. Druga dekada miesiąca była jeszcze dość ciepła i słoneczna, ale w trzeciej dekadzie wystąpiły chłodne i wietrzne dni, z opadami deszczu i śniegu, co przejściowo niekorzystnie wpłynęło na zasiane oziminy. Ciepły początek listopada przyczynił się do dobrego stanu zbóż ozimych będących w fazie krzewienia i sprzyjał przygotowywaniu ich do zimowego spoczynku. Większość plantacji rzepaku ozimego była w optymalnej fazie rozwoju. W połowie listopada nastąpił spadek temperatury, a koniec miesiąca był chłodny, z wahaniami dobowej temperatury powietrza i opadami deszczu, co sprzyjało hartowaniu roślin. Warunki zimowania roślin w grudniu 2012 r. i styczniu 2013 r. były zmienne, a przebieg pogody nie stwarzał większych zagrożeń dla upraw. W pierwszej dekadzie lutego wystąpiły opady śniegu, które w drugiej dekadzie nasiliły się. Zboża w większości przykryte były warstwą śniegu, co chroniło je przed znacznym wymarzeniem. Pod koniec lutego pod wpływem dodatnich temperatur rozpoczęły się roztopy śniegu, było deszczowo i bardzo wietrznie. Na początku marca wystąpiły opady deszczu i śniegu, a pod koniec miesiąca odnotowano znaczne opady śniegu. Przedłużająca się zima i niesprzyjająca pogoda nie były korzystne dla wegetacji roślin, która rozpoczęła się z dużym opóźnieniem i wpłynęła negatywnie na plonowanie roślin. W pierwszej dekadzie kwietnia było dość chłodno, średnia dobowa temperatura powietrza kształtowała się na poziomie 1,9°C. W połowie kwietnia wystąpiły opady deszczu, rozpoczęto siew zbóż jarych, którymi zasiano ok. 50% powierzchni przeznaczonej na te zboża. Pod koniec miesiąca odnotowano znaczne opady deszczu, które utrzymały się do połowy maja, powodując nadmierną wilgotność gleby i wpływając niekorzystnie na tempo wzrostu i rozwoju roślin. Ilość ciepła dla wegetacji roślin była niedostateczna, zaobserwowano porażenie zbóż ozimych chorobami, wystąpiły objawy septoriozy liści, brunatnej plamistości oraz mączniaka. Zboża jare na skutek zimna nie były dobrze rozkrzewione. Stan kukurydzy oceniono jako zły, plantacje niewyrośnięte i z tendencją żółknięcia, a na plantacjach rzepaku i rzepiku zaobserwowano porażenie słodyszkiem rzepakowym, z dużą presją zgnilizny twardzikowej. Brak ciepła i nadmierna wilgotność niekorzystnie wpłynęły także na rośliny okopowe, narażając je na choroby. Pod koniec maja wystąpiło znaczne ochłodzenie i intensywne opady deszczu, a średnia dobowa temperatura wynosiła 12,6°C. Pierwsza dekada czerwca była nadal chłodna z opadami deszczu, a połowa miesiąca znacznie cieplejsza z dniami upalnymi i silnymi burzami. Średnia dobowa temperatura wynosiła 20,8°C. Odnotowano zły stan plantacji zbóż jarych, z małymi kłosami, pojawiły się choroby grzybowe takie jak fuzarioza, septorioza oraz mączniak. Plantacje kukurydzy z powodu niskich temperatur i opadów były przebarwione. Pod dużą presją chorób znalazły się rzepak i rzepik ozimy oraz jary. Na ziemniakach wystąpiły pierwsze objawy zarazy ziemniaczanej, a na niektórych plantacjach pojawiła się stonka ziemniaczana. Początek lipca był

ciepły z nieznacznymi opadami deszczu, a bardziej upalnie zrobiło się w trzeciej dekadzie. Średnia dobową temperaturą całego miesiąca kształtowała się na poziomie 20,7°C, a suma opadów wynosiła 30,1 mm. Pogoda sprzyjała prowadzonym pracom żniwnym. Oceniono, że znaczna ilość ziarna pszenicy była mniejsza i zniekształcona z powodu porażenia fuzariozą. Stan większości buraków cukrowych posianych w terminie odnotowano jako dobry. W pierwszej dekadzie sierpnia było upalnie i sucho, średnia dobową temperatura wynosiła 23,8°C. Warunki pogodowe sprzyjały trwającym żniwom. Zbiory zbóż i rzepaku zostały zakończone, zebrane ziarno zbóż było nienajlepszej jakości. Część plantacji ziemniaków zaczęła usychać z powodu małych ilości opadów, natomiast buraki cukrowe były w dobrym stanie. W drugiej dekadzie sierpnia nastąpiło ochłodzenie, które trwało do końca miesiąca, wystąpiły też niewielkie opady deszczu, co wpłynęło na niedostateczną wilgotność gleby. W pierwszej dekadzie września miały miejsce przelotne, w drugiej intensywne, a w ostatniej nieznaczne opady deszczu. Trwały prace związane z siewem zbóż ozimych. Jęczmień, żyto i pszenżyto ozime w większości zasiano w terminie, natomiast siew pszenicy utrudniały opady. Wschody zasianego rzepaku ozimego były wolniejsze z powodu niskich temperatur. Kontynuowano zbiory ziemniaków, na których pojawiła się zaraza ziemniaczana. Opady deszczu oraz dostateczna ilość ciepła dla roślin poprawiły nieco kondycję buraków cukrowych, a spadki temperatury w nocy przyspieszyły gromadzenie sacharozy w korzeniach. Początek października był chłodny i bez opadów, natomiast druga i trzecia dekada ciepła i słoneczna z niewielkimi opadami deszczu. Zakończono zbiory ziemniaków i okopowych pastewnych. Uzyskane plony ziemniaków były niższe i gorszej jakości od ubiegłorocznych. Odnotowano dobry stan tych ozimin, które zostały zasiane w optymalnym terminie agrotechnicznym. Zaobserwowano natomiast nierówne plantacje rzepaku ozimego, wskutek wysiewu w różnych warunkach pogodowych. Listopad był miesiącem chłodnym ale ilość ciepła oraz wilgotność gleby były wystarczające dla rośliny oraz wzrostu i rozwoju ozimin.

Tabl. 16. Wybrane dane dotyczące rolnictwa

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
POLSKA			
Plony z 1 ha w dt:			
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	34,9	34,6	35,9
rzepak i rzepik	23,6	25,9	28,1 ^a
ziemniaki	211,0	242	210 ^a
buraki cukrowe	483,0	582	547 ^a
Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych w szt. (stan w czerwcu):			
bydło	38,8 ^{*b}	38,6 [*]	40,7
trzoda chlewna	102,8 ^{*b}	77,4 ^{*c}	77,5 ^c
owce	1,8 ^{*b}	1,8	1,7
drób kurzy (w wieku powyżej 2 tygodni)	1043,3 ^{*b}	757,7 [*]	857,0

a Dane nieostateczne. b Dane Powszechnego Spisu Rolnego według stanu w dniu 30 VI. c Stan w końcu lipca.

Tabl. 16. **Wybrane dane dotyczące rolnictwa** (dok.)

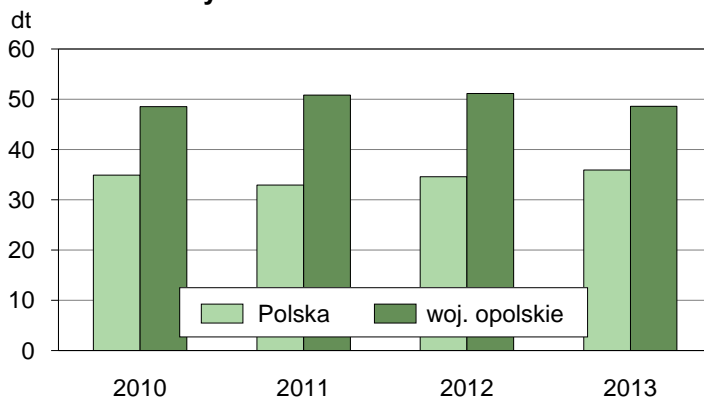
Wyszczególnienie	2010	2012	2013
POLSKA (dok.)			
Przeciętne ceny skupu w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	59,84	89,34	79,67
ziarno żyta za 1 dt	42,12	74,23	55,36
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt ..	50,86	44,97	64,45
żywiec rzeźny wołowy (bez cieląt) za 1 kg ...	4,56	6,40	6,20
żywiec rzeźny wieprzowy za 1 kg	3,89	5,40	5,39
mleko krowie za 1 l	1,07	1,20	1,36
Ceny na targowiskach w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	64,91	94,65	97,50
ziarno żyta za 1 dt	48,58	80,85	72,89
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	98,51	60,59	100,22
OPOLSKIE			
Plony z 1 ha w dt:			
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	48,5	51,1	48,6
rzepak i rzepik	24,3	30,5	26,4 ^a
ziemniaki	251,0	309	264 ^a
buraki cukrowe	499,0	593	553 ^a
Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych w szt. (stan w czerwcu):			
bydło	23,9 ^{*b}	22,4	21,7
trzoda chlewna	117,5 ^{*b}	90,5 ^c	78,4 ^c
owce	0,6 ^b	0,4	0,6
drób kurzy (w wieku powyżej 2 tygodni)	898,5 ^{*b}	551,2 [*]	423,3
Przeciętne ceny skupu w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	60,50	89,03	80,68
ziarno żyta za 1 dt	40,23	76,83	53,55
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt ..	52,23	48,79	59,30
żywiec rzeźny wołowy (bez cieląt) za 1 kg ...	4,59	6,05	5,83
żywiec rzeźny wieprzowy za 1 kg	3,85	5,31	5,17
mleko krowie za 1 l	1,06	1,22	1,34
Ceny na targowiskach w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	77,24	106,19	103,14
ziarno żyta za 1 dt	66,67	93,33	71,33
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	113,73	64,70 [*]	112,38

a Dane nieostateczne. b Dane Powszechnego Spisu Rolnego według stanu w dniu 30 VI. c Stan w końcu lipca.

▪ PRODUKCJA ROŚLINNA

W 2013 r. w województwie opolskim wzrosła nieznacznie powierzchnia uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi, natomiast niższa była wydajność z jednostki powierzchni i uzyskana produkcja w porównaniu z poprzednim rokiem. Areał uprawy rzepaku i rzepiku oraz zbiory były wyższe niż rok wcześniej, przy niższym plonowaniu. W wyniku zmniejszenia powierzchni uprawy buraków cukrowych jak i areału ziemniaków uzyskano niższą produkcję i wydajność tych upraw niż przed rokiem.

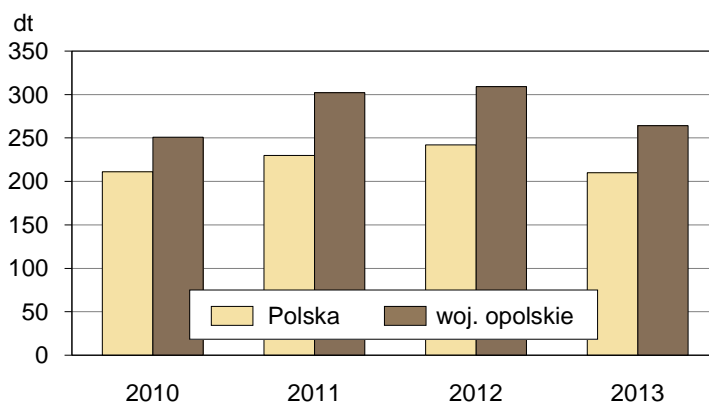
Wyk. 35. Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi z 1 ha

i nieznacznie wyższe, tj. o 0,2% w porównaniu z 2010 r. W odniesieniu do średniej wydajności notowanej w kraju (35,9 dt/ha) plony wojewódzkie były o 35,4% wyższe. W 2013 r. zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi oszacowano na 1401,8 tys. t, tj. o 3,1% mniej niż przed rokiem, a o 3,2% więcej w porównaniu z 2010 r.

Areał uprawy rzepaku i rzepiku w 2013 r. wynosił 84,3 tys. ha i w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększył się o 55,0%, a w stosunku do 2010 r. zmniejszył o 3,8%. Plony osiągnęły poziom 26,4 dt/ha (9 lokata w kraju) i były o 6,0% niższe od średnich krajowych (28,1 dt/ha). Wydajność z 1 ha uprawy była niższa o 13,4% w porównaniu z uzyskaną rok wcześniej oraz wyższa o 8,6% w stosunku do 2010 r. Zbiory rzepaku i rzepiku w województwie oszacowano na 222,7 tys. t, tj. o 34,4% więcej od uzyskanych w 2012 r., oraz o 4,4% od notowanych w 2010 r.

Wyk. 36. Plony ziemniaków z 1 ha

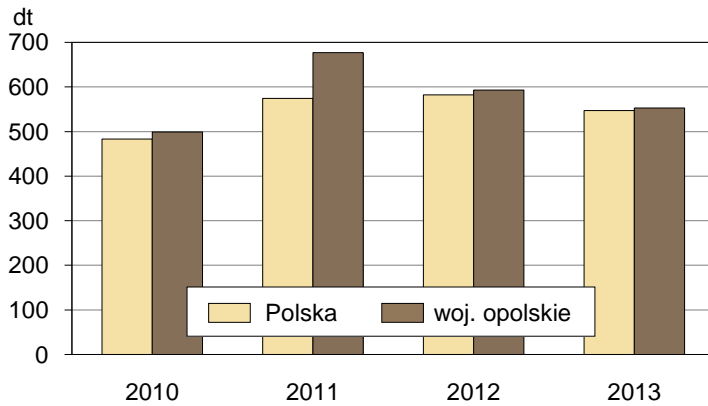

Powierzchnia zasiewów zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w 2013 r. wynosiła 288,7 tys. ha i była większa o 2,0% niż w roku poprzednim oraz o 3,2% w porównaniu z 2010 r. Województwo opolskie uzyskało najwyższe w kraju plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi, tj. na poziomie 48,6 dt/ha. Jednocześnie plony te były niższe o 4,9% od notowanych przed rokiem

W 2013 r. ziemniaki zasadzono na powierzchni 7,4 tys. ha, tj. mniej niż przed rokiem oraz o 18,1% w porównaniu z 2010 r. Średnie plony ukształtowały się na poziomie 264 dt/ha, lokując województwo na 1 miejscu w kraju, jednocześnie były wyższe o 25,7% od średnich krajowych (210 dt/ha). W odniesieniu do plonów uzyskanych w 2012 r. odnotowano spadek

wydajności o 14,6%, a wobec 2010 r. wzrost o 5,2%. Spadek powierzchni uprawy i niższa wydajność z 1 ha wpłynęły na zmniejszenie zbiorów. W województwie opolskim zebrano 194,5 tys. t ziemniaków, tj. o 46,5% mniej niż w 2012 r. i o 14,8% w stosunku do 2010 r.

Wyk. 37. **Plony buraków cukrowych z 1 ha**

buraków cukrowych w 2013 r. wynosiła 784,6 tys. t i była o 19,6% niższa od notowanej w 2012 r. oraz o 8,7 % wyższa wobec 2010 r.

W analizowanym roku powierzchnia uprawy buraków cukrowych wynosiła 14,2 tys. ha i była o 13,7% mniejsza niż w 2012 r. oraz o 1,9% w porównaniu z 2010 r. Plony buraków cukrowych wynosiły 553 dt/ha, tj. o 6,7% mniej niż rok wcześniej, natomiast o 10,8% więcej w porównaniu z 2010 r. W stosunku do średniej krajowej (547 dt/ha) uzyskane plony były o 1,1% wyższe. Produkcja

■ POGŁOWIE ZWIERZĄT GOSPODARSKICH

W województwie opolskim w 2013 r. w odniesieniu do roku poprzedniego zmniejszyło się pogłowie bydła, trzody chlewnej i drobiu, w tym największy spadek odnotowano dla pogłowia drobiu, natomiast o ponad połowę wzrosło pogłowie owiec.

Według stanu w czerwcu 2013 r. pogłowie bydła w województwie opolskim liczyło 112,9 tys. szt., tj. 1,9% ogólnego pogłowia w kraju. Liczebność stada bydła zmniejszyła się zarówno w stosunku do 2012 r. jak i 2010 r. odpowiednio: o 2,7% i o 8,0%. W kraju pogłowie bydła w porównaniu z 2012 r. zwiększyło się o 1,4%, a w odniesieniu do 2010 r. wzrosło o 1,7%.

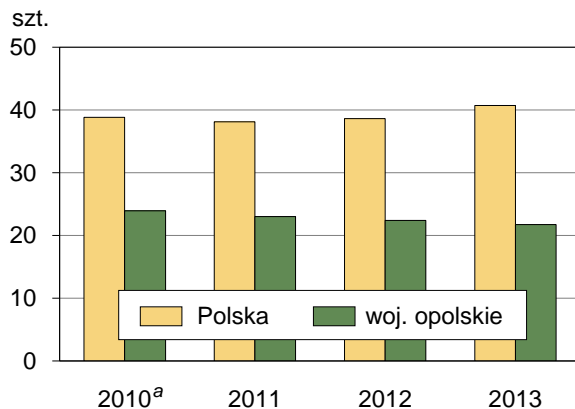
*Badania **pogłowia trzody chlewnej i produkcji żywca wieprzowego** prowadzone są 3-krotnie w roku – w kwietniu według stanu w końcu marca, w sierpniu według stanu w końcu lipca i w grudniu według stanu w końcu listopada, a badania **pogłowia bydła i pozostałych gatunków zwierząt gospodarskich oraz produkcji zwierzęcej** – 2-krotnie w roku – według stanu w czerwcu i grudniu.*

W ogólnym pogłowie bydła 37,1% stanowiły krowy, w tym 95,5% krowy mleczne (w kraju odpowiednio: 43,2% i 93,3%). Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych w czerwcu 2013 r. wynosiła 21,7 szt. (wobec 40,7 szt. średnio w kraju).

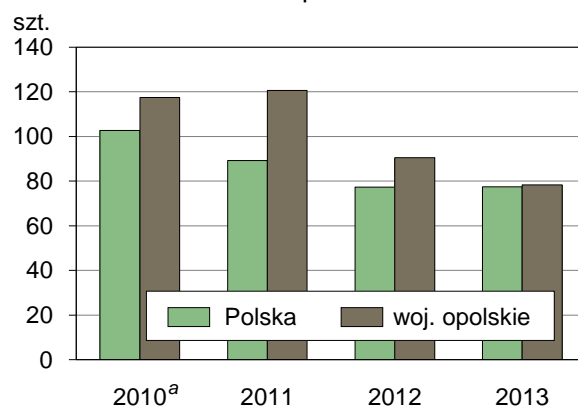
W końcu lipca 2013 r. pogłowie trzody chlewnej w województwie ukształtowało się na poziomie 409,0 tys. szt., co stanowiło 3,7% w ogólnokrajowym pogłowie świń. W odniesieniu do stanu odnotowanego w 2012 r. wielkość stada zmniejszyła się o 12,8% (w kraju – o 3,6%). W porównaniu z 2010 r. zaobserwowano spadek pogłowia o 32,2% (w kraju – o 26,9%). Udział loch w strukturze

pogłowia trzody chlewnej wyniósł 9,4% (w kraju odpowiednio 8,9%). W końcu lipca 2013 r. na 100 ha użytków rolnych w województwie opolskim przypadło 78,4 szt. trzody chlewnej (77,5 szt. w kraju).

Wyk. 38. **Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych**
Stan w czerwcu

Wyk. 39. **Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych**
Stan w końcu lipca

^a Dane PSR'2010 – według stanu w dniu 30 VI.

W czerwcu 2013 r. stado owiec w województwie liczyło 3,0 tys. szt. i stanowiło 1,2% pogłowia krajowego. Liczebność stada w porównaniu z poprzednim rokiem zwiększyła się o 58,1%, a w odniesieniu do 2010 r. zmniejszyła o 3,8%. W skali kraju pogłowia owiec zmniejszyło się o 6,5% w stosunku do 2012 r. oraz o 6,8% w stosunku do 2010 r. W czerwcu 2013 r. na 100 ha użytków rolnych przypadło 0,6 szt. owiec (1,7 szt. w kraju).

Pogłowia drobiu w czerwcu 2013 r. wyniosło 2207,2 tys. szt., tj. 1,8% pogłowia w kraju. W porównaniu z 2012 r. liczebność stada w województwie spadła o 22,7% (w kraju wzrosła o 8,9%). W odniesieniu do stanu notowanego trzy lata wcześniej zarówno w województwie jak i w kraju pogłowia drobiu było mniejsze odpowiednio: o 52,1% i o 20,3%. W czerwcu 2013 r. obsada drobiu kurzego na 100 ha użytków rolnych w województwie wyniosła 423,3 szt. (w kraju 857,0 szt.).

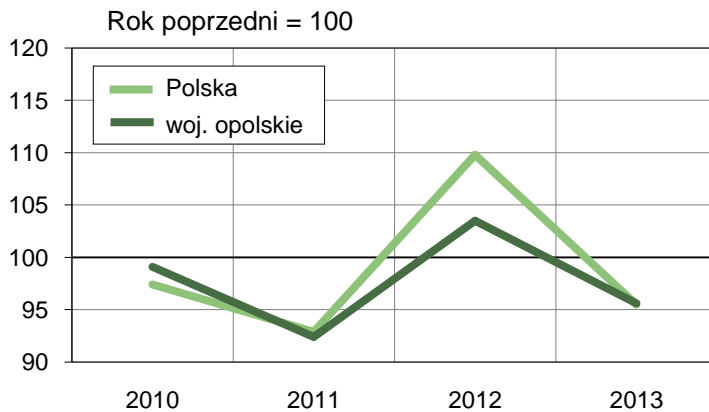
▪ SKUP PRODUKTÓW ROLNYCH

W województwie opolskim w 2013 r. w porównaniu z rokiem poprzednim producenci rolni sprzedali w skupie więcej żywca wołowego, wieprzowego i drobiowego oraz mleka, natomiast mniej skupiono pszenicy, ziarna jęczmienia oraz ziemniaków.

W 2013 r. w województwie opolskim na rynku rolnym skupiono 577,1 tys. t ziarna zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego), co stanowiło 7,2% skupu ogólnokrajowego. W odniesieniu do roku poprzedniego skup zbóż był o 4,4% niższy, a w porównaniu z 2010 r. – o 8,6% (w kraju odnotowano spadek odpowiednio:

o 4,5% i o 2,6%). W województwie opolskim skupiono 476,3 tys. t pszenicy, tj. o 2,5% mniej niż w poprzednim roku i o 8,5% w porównaniu z 2010 r. Skup jęczmienia wynosił 71,9 tys. t i był mniejszy o 21,8% w odniesieniu do 2012 r., a o 7,0% w stosunku do notowanego przed trzema laty.

Wyk. 40. **Dynamika skupu zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego)**

Skup ziemniaków w analizowanym roku ukształtował się na poziomie 42,8 tys. t i stanowił 3,1% skupu w kraju. W porównaniu z 2012 r. skup ziemniaków był niższy o 11,5%, a w porównaniu z 2010 r. wyższy o 12,0%. W kraju odnotowano spadek o 8,6% w odniesieniu do poprzedniego roku, natomiast wzrost o 20,7% w stosunku do 2010 r.

W województwie opolskim w 2013 r. skupiono 99,1 tys. t żywca rzeźnego (w przeliczeniu na mięso, łącznie z tłuszczami) w wadze poubojowej ciepłej. Żywiec rzeźny skupiony na terenie województwa stanowił 2,8% skupu ogólnokrajowego.

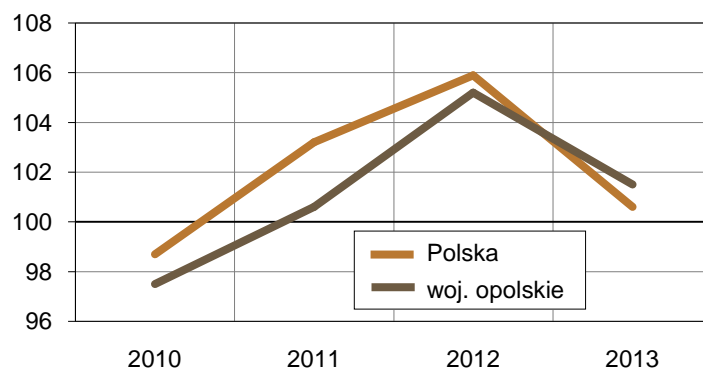
Skup żywca wieprzowego wynosił 71,4 tys. t, tj. więcej o 5,0% w stosunku do poprzedniego roku, a o 3,3% mniej w odniesieniu do 2010 r.

Skup żywca wołowego ukształtował się na poziomie 13,4 tys. t i był większy o 45,8% niż przed rokiem. W stosunku do 2010 r. skup żywca wołowego zwiększył się o 18,2%.

Żywca drobiowego skupiono 52,2 tys. t, tj. więcej o 16,7% niż w roku poprzednim i o 0,8% więcej w porównaniu z 2010 r.

Wyk. 41. **Dynamika skupu mleka krowiego**

Rok poprzedni = 100

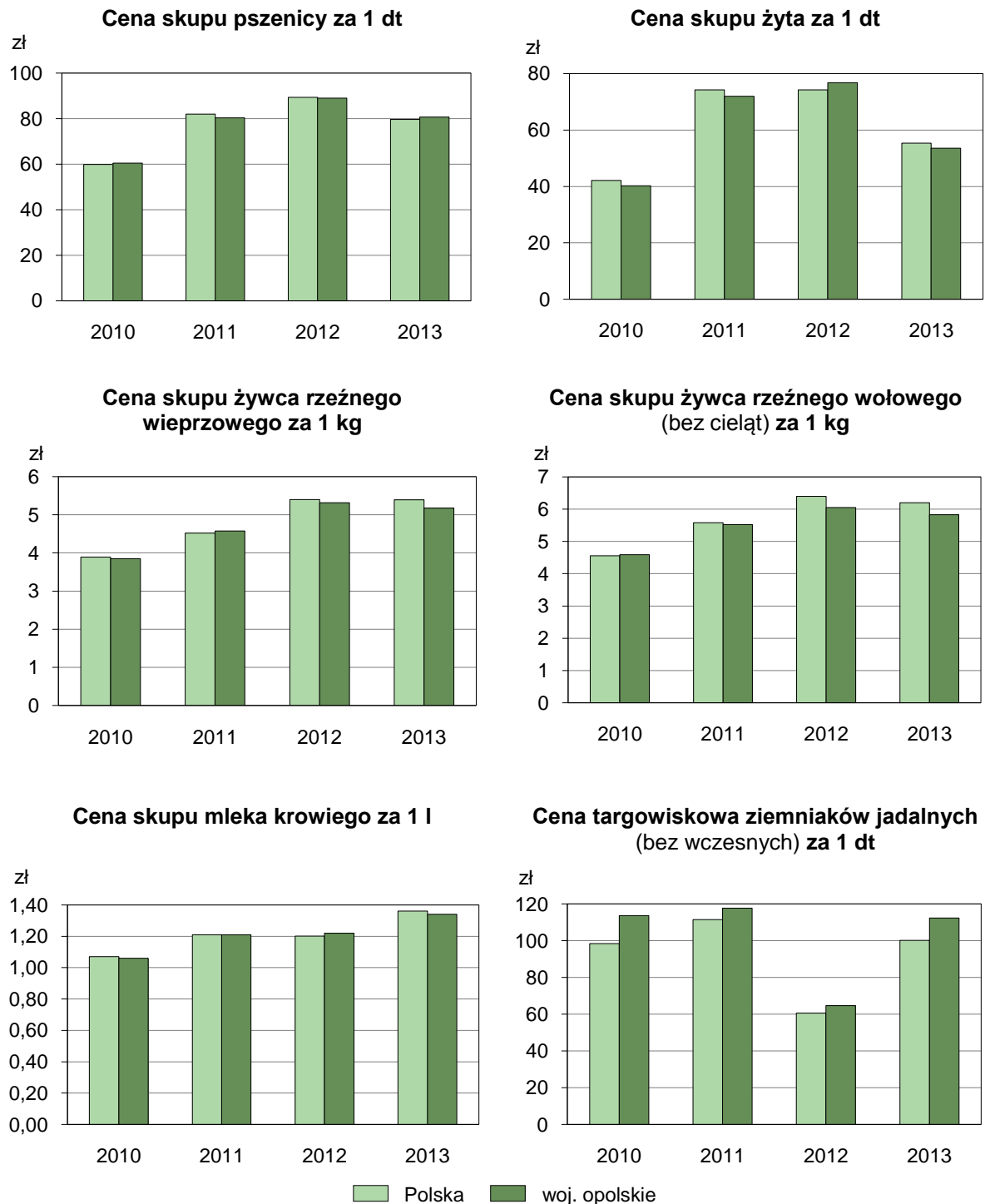

W 2013 r. skup mleka krowiego wynosił 234,0 mln l (2,4% ogółu mleka skupionego w kraju). W punktach skupu przyjęto o 1,5% więcej mleka niż przed rokiem i o 7,4% więcej niż trzy lata wcześniej. W skali kraju w odniesieniu do poprzedniego roku oraz w porównaniu z 2010 r. zanotowano wzrost odpowiednio: o 0,6% i o 10,1%.

▪ CENY PRODUKTÓW ROLNYCH W SKUPIE I NA TARGOWISKACH

W 2013 r. w odniesieniu do poprzedniego roku odnotowano spadek cen skupu i cen targowiskowych większości produktów roślinnych i zwierzęcych. Znacznie wyższa natomiast od notowanej w 2012 r., zarówno w województwie jak i w kraju, była cena ziemniaków jadalnych (bez wczesnych) na targowiskach.

Wyk. 42. Ceny produktów rolnych w skupie i na targowiskach

W województwie opolskim średnia cena skupu zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) w 2013 r. wynosiła 78,68 zł za 1 dt (w kraju 73,45 zł) i była niższa o 10,1% niż przed rokiem. Średnia cena skupu pszenicy w omawianym roku wynosiła 80,68 zł za 1 dt (w kraju – 79,67 zł) i była niższa o 9,4% od notowanej przed rokiem. Na targowiskach za 1 dt pszenicy płacono 103,14 zł (w kraju – 97,50 zł), tj. mniej o 2,9% niż w roku poprzednim.

Przeciętne roczne ceny skupu obliczono jako iloraz wartości (w cenach bieżących bez VAT) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

W 2013 r. cena żyta w skupie kształtowała się na poziomie 53,55 zł za 1 dt (w kraju – 55,36 zł), tj. niższym o 30,3% w porównaniu z 2012 r. W obrocie targowiskowym cena żyta również zmalała w stosunku do poprzedniego roku (o 23,6%), gdzie za 1 dt płacono średnio 71,33 zł (w kraju – 72,89 zł).

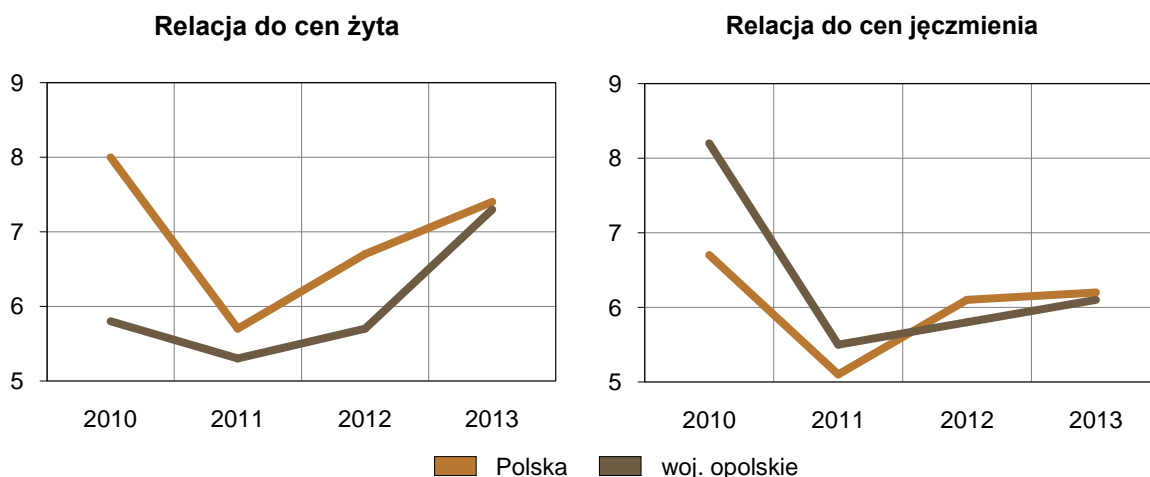
Przeciętne roczne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

Za 1 dt ziemniaków jadalnych (bez wczesnych) w skupie w 2013 r. płacono 59,30 zł (w kraju – 64,45 zł), tj. o 21,5% więcej niż przed rokiem. W obrocie targowiskowym cena ziemniaków kształtowała się na poziomie 112,38 zł za 1 dt (w kraju – 100,22 zł) i była wyższa o 73,7% w stosunku do notowanej w 2012 r.

Cena skupu żywca rzeźnego wołowego (bez cieląt) w 2013 r. wynosiła 5,83 zł za 1 kg (w kraju – 6,20 zł) i zmalała o 3,7% w stosunku do poprzedniego roku. Cena żywca rzeźnego wieprzowego w skupie osiągnęła wartość 5,17 zł za 1 kg (w kraju – 5,39 zł) i była niższa o 2,6% w porównaniu z 2012 r.

W 2013 r., w odniesieniu do roku poprzedniego polepszyła się relacja cen skupu żywca wieprzowego w stosunku do cen targowiskowych żyta i wynosiła 7,3 (wobec 5,7 w 2012 r.). W kraju relacja ta wynosiła 7,4 (w 2012 r. – 6,7). Relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych jęczmienia ukształtowała się na poziomie 6,1 (wobec 5,8 w poprzednim roku), natomiast w kraju wynosiła 6,2 (w 2012 r. – 6,1).

Wyk. 43. Relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta i jęczmienia

Cena skupu drobiu rzeźnego w 2013 r. osiągnęła poziom 3,92 zł za 1 kg (w kraju – 4,22 zł) i była wyższa o 2,3% w porównaniu z poprzednim rokiem.

Za 1 l mleka krowiego w omawianym roku płacono 1,34 zł (w kraju – 1,36 zł). Cena skupu mleka krowiego była wyższa o 9,8% wobec ceny przed rokiem.

▪ GLOBALNA, KOŃCOWA I TOWAROWA PRODUKCJA ROLNICZA

W województwie opolskim w 2012 r. nastąpił spadek globalnej produkcji rolniczej (w cenach stałych 2011 r.) w odniesieniu do poprzedniego roku. Na obniżenie produkcji globalnej wpłynęła niższa produkcja roślinna i zwierzęca. W produkcji końcowej odnotowano podobne zmiany, natomiast w produkcji towarowej nastąpił spadek produkcji ogółem, przy jednoczesnym spadku produkcji zwierzęcej oraz wzroście produkcji roślinnej.

Wartość produkcji globalnej w 2012 r. spadła o 6,8% w porównaniu z rokiem poprzednim (w cenach stałych 2011 r.), o czym zdecydowała zarówno niższa wartość produkcji roślinnej o 3,4% jak i produkcji zwierzęcej o 14,1%. Województwo opolskie w 2012 r. wytworzyło 3,6% krajowej globalnej produkcji rolniczej (udział produkcji roślinnej i zwierzęcej wyniósł odpowiednio: 4,7% i 2,3%).

Końcowa produkcja rolnicza w województwie w 2012 r. była o 12,0% niższa niż w roku poprzednim, na co wpłynął spadek produkcji roślinnej o 10,7% i produkcji zwierzęcej o 14,1%. Udział województwa w krajowej końcowej produkcji rolniczej wyniósł 3,6% (produkcji roślinnej – 5,2% i zwierzęcej – 2,4%).

Końcowa produkcja rolnicza na 1 ha użytków rolnych była o 3,3% wyższa od średniej w kraju.

W towarowej produkcji rolniczej w 2012 r. wystąpił spadek produkcji ogółem o 3,2%, przy spadku wartości produkcji zwierzęcej o 10,7% i wzroście produkcji roślinnej o 2,1%. W 2012 r. udział województwa w ogólnokrajowej towarowej produkcji rolniczej ukształtował się na poziomie 3,8% (produkcja roślinna i zwierzęca stanowiły odpowiednio: 5,5% i 2,5%).

Globalna produkcja rolnicza obejmuje:

- **produkcję roślinną**, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku);
- **produkcję zwierzęcą**, tj. produkcję żywca rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu i na targowiskach.

Dane prezentujące rolnictwo w województwie opolskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa opolskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
- „Biuletyn statystyczny województwa opolskiego” – publikacja dostępna co kwartał, jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

PRZEMYSŁ

W województwie opolskim produkcja sprzedana przemysłu w 2013 r. była niższa niż przed rokiem. W omawianym okresie odnotowano zwiększenie wydajności pracy w przemyśle, przy spadku przeciętnego zatrudnienia.

Produkcja sprzedana przemysłu w województwie opolskim w 2013 r. osiągnęła wartość 20851,4 mln zł (w cenach bieżących) i była niższa (w cenach stałych) o 2,2% w odniesieniu do zanotowanej w roku poprzednim, a o 5,9% wyższa w porównaniu z 2010 r. W skali kraju produkcja sprzedana w analogicznych okresach zwiększyła się odpowiednio: o 2,2% i o 5,8%.

Zmniejszenie produkcji sprzedanej przemysłu w 2013 r. odnotowano w 5 województwach, od

2,6% w lubuskim do 1,1% w warmińsko-mazurskim. W pozostałych województwach wystąpił wzrost produkcji od 12,5% w zachodniopomorskim do 1,1% w dolnośląskim.

Dane o produkcji sprzedanej przemysłu dotyczą działalności przemysłowej i nieprzemysłowej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych”, oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją” i obejmują:

- wartość sprzedanych wyrobów gotowych, półfabrykatów i części własnej produkcji (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty);
- wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych, jak i nieprzemysłowych;
- zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

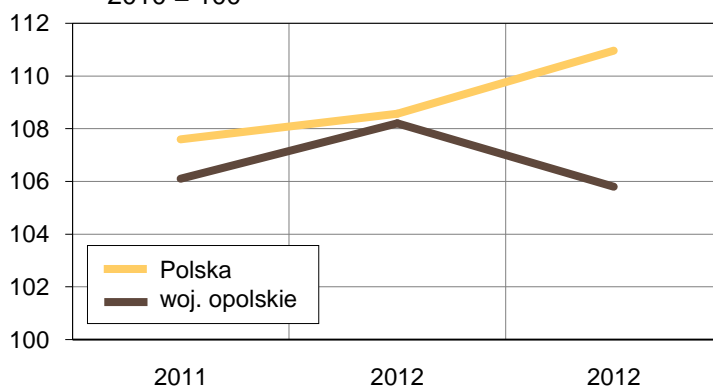
Tabl. 17. **Przemysł**

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
POLSKA			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	945306,9	1138861,2	1148985,4
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	83,0	84,1	84,5
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	2442,2	2470,5	2446,1
OPOLSKIE			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	17713,2	21155,2	20851,4
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	85,5	95,1	94,9
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	55,5	54,6	51,8

Tabl. 17. Przemysł (dok.)

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
M. OPOLE			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	3045,5	3893,5	3759,3
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	88,4	90,9	90,2
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	8,3	8,8	8,3

Wyk. 44. **Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu**
(ceny stałe)
2010 = 100

W 2013 r. w województwie opolskim udział wybranych sekcji w ogólnej wartości produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach bieżących) przedstawiał się następująco:

- przetwórstwa przemysłowego – 94,9% (19778,7 mln zł),
- dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami; rekultywacji – 2,1% (448,2 mln zł).

Wyk. 45. **Struktura produkcji sprzedanej przemysłu według sekcji PKD 2007 w 2013 r.**
(ceny bieżące)

Na spadek produkcji sprzedanej przemysłu w 2013 r. wpłynęła przede wszystkim niższa (o 2,5%) produkcja w przetwórstwie przemysłowym. Produkcja sprzedana w jednostkach przetwórstwa

przemysłowego stanowiła 94,9% produkcji sprzedanej przemysłu ogółem (wobec 84,5% w kraju). Spadek produkcji sprzedanej wystąpił również w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 3,2%).

W przetwórstwie przemysłowym uwzględniając działy o znaczącym udziale w produkcji sprzedanej przemysłu (powyżej 10%) spadek odnotowano w produkcji: wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 17,0%), chemikaliów i wyrobów chemicznych (o 5,4%) oraz artykułów spożywczych (o 2,5%). Wyższy od ubiegłorocznego poziom przychodów ze sprzedaży osiągnięto w produkcji wyrobów z metali (o 6,5%).

*Dane o wartości **produkcji sprzedanej przemysłu** prezentuje się bez VAT i podatku akcyzowego, natomiast łącznie z wartością dotacji przedmiotowych do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych.*

Tabl. 18. **Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu** (ceny stałe)

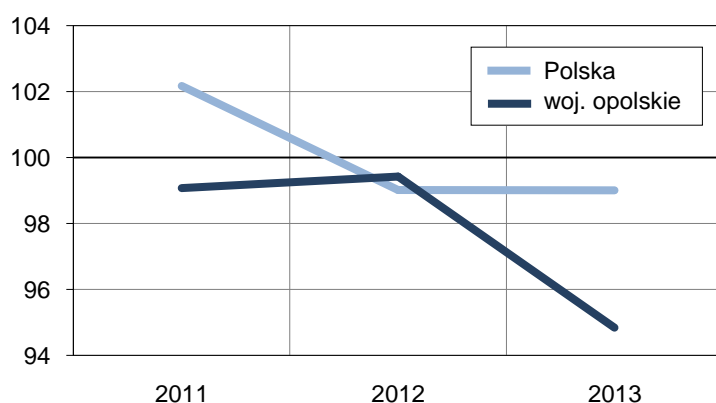
Sekcje i działy	2012				2013			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	100,8	106,5	104,4	102,0	92,9	95,4	97,2	97,8
w tym:								
Przetwórstwo przemysłowe	112,5	107,1	104,9	102,5	92,4	95,0	96,9	97,5
w tym:								
Produkcja artykułów spożywczych	95,0	95,3	94,9	100,9	108,9	106,8	102,3	97,5
Produkcja wyrobów tekstylnych	178,0	196,0	203,4	187,2	112,8	97,3	100,8	110,4
Produkcja odzieży	124,5	114,5	106,4	106,5	87,4	94,5	107,8	104,2
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	123,8	111,8	109,2	107,3	92,3	98,1	99,2	103,6
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	123,1	118,8	145,0	157,9	177,6	193,1	154,3	128,1
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	100,3	101,2	101,4	101,5	111,8	114,5	116,3	115,4
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	111,1	102,3	100,3	99,2	84,9	90,5	94,5	94,6
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	119,4	114,2	112,8	114,9	118,4	116,9	118,5	120,2
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	105,2	100,2	97,1	86,5	66,1	71,3	78,3	83,0
Produkcja wyrobów z metali ^Δ ...	143,7	128,0	126,9	122,2	97,0	103,2	107,4	106,5
Produkcja urządzeń elektrycznych	99,0	102,4	97,6	96,5	97,7	98,6	102,9	104,1
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	117,6	105,0	101,5	96,0	86,1	89,4	89,2	91,9
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	101,3	99,7	99,0	98,8	98,2	101,8	103,5	103,0

Tabl. 18. **Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu** (dok.)

Sekcje i działy	2012				2013			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
Przetwórstwo przemysłowe (dok.)								
Produkcja mebli	88,2	102,4	96,8	97,1	79,2	80,9	86,6	87,6
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	141,6	136,3	117,3	106,6	83,7	76,9	87,3	98,1
Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ	109,3	106,4	106,7	106,4	106,1	105,5	104,8	101,6
w tym:								
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	106,5	105,4	105,0	103,6	67,0	64,7	64,5	65,2
Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków	114,8	101,8	95,2	88,7	227,5	231,6	227,6	230,0
Gospodarka odpadami, odzysk surowców ^Δ	110,6	108,4	113,4	117,1	113,0	114,9	114,0	104,4

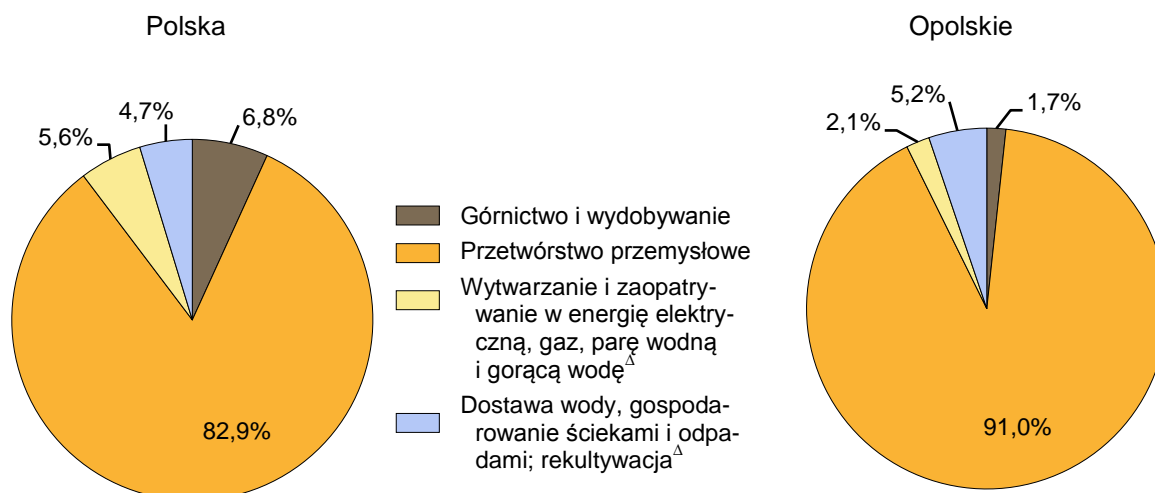
W 2013 r. spadkowi produkcji sprzedanej przemysłu w skali roku w województwie opolskim towarzyszył 5,2% spadek przeciętnego zatrudnienia (najgłębszy spośród 14 odnotowanych). W kraju w omawianym okresie w jednostkach przemysłowych zanotowano zmniejszenie przeciętnego zatrudnienia o 1,0%, a w dwóch województwach wzrost, tj. mazowieckim i zachodniopomorskim (odpowiednio: o 3,3% i o 2,3%).

Wyk. 46. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle**
2010 = 100

W 2013 r. przeciętne zatrudnienie w przemyśle w województwie opolskim ukształtowało się na poziomie 51,8 tys. osób.

Najwyższy udział w ogólnej liczbie przeciętnego zatrudnienia w przemyśle odnotowano w przetwórstwie przemysłowym, tj. 91,0% (przed rokiem – 91,3%). W 2013 r. w przetwórstwie przemysłowym przeciętne zatrudnienie wynosiło 47,2 tys., tj. o 5,4% mniej niż w 2012 r.

Wyk. 47. **Struktura przeciętnego zatrudnienia w przemyśle według sekcji PKD 2007 w 2013 r.**

Wydajność pracy w przemyśle w 2013 r. mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 przeciętnie zatrudnionego wynosiła 402,3 tys. zł (w cenach bieżących) i była o 3,2% wyższa (w cenach stałych) niż przed rokiem. W kraju wydajność pracy w przemyśle w omawianym okresie wzrosła o 3,2%.

Dane prezentujące produkcję sprzedaną przemysłu w województwie opolskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa opolskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
 - „Biuletyn statystyczny województwa opolskiego” – publikacja dostępna co kwartał, jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).
-

BUDOWNICTWO

W 2013 r. w województwie opolskim odnotowano spadek produkcji sprzedanej budownictwa w odniesieniu do roku poprzedniego. Niższa niż przed rokiem była również wartość sprzedaży produkcji budowlano-montażowej. W omawianym okresie odnotowano zwiększenie wydajności pracy w budownictwie, przy spadku przeciętnego zatrudnienia.

W województwie opolskim w 2013 r. produkcja sprzedana budownictwa (w cenach bieżących) ukształtowała się na poziomie 2502,7 mln zł i zmniejszyła się w porównaniu z rokiem poprzednim o 5,6% (wobec spadku o 16,7% w 2012 r.). W 2013 r. w 15 województwach odnotowano spadek produkcji sprzedanej budownictwa. Największy wystąpił w województwie mazowieckim,

Dane o produkcji sprzedanej budownictwa dotyczą działalności budowlanej i niebudowlanej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji „Budownictwo”. Dane te obejmują:

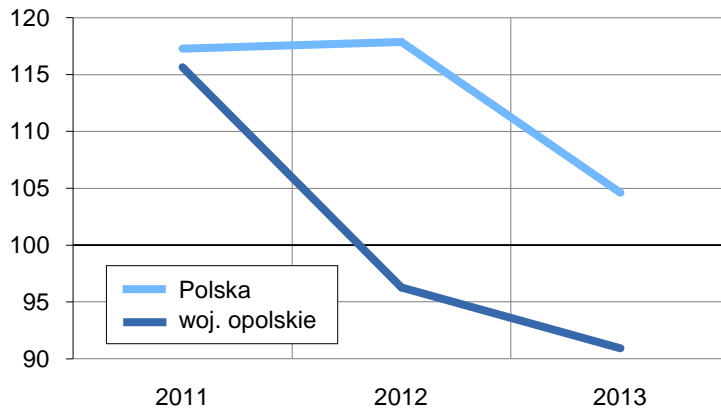
- wartość sprzedanych wyrobów, półfabrykatów i części własnej produkcji (niezależnie od tego czy otrzymano za nie należne opłaty);
- wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. odpowiednio przemysłowych, budowlanych, jak i innych niż przemysłowe i budowlane;
- zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

warmińsko-mazurskim i zachodniopomorskim. W skali kraju produkcja sprzedana budownictwa była niższa o 11,3% (w roku poprzednim wyższa o 0,5%).

Tabl. 19. **Budownictwo**

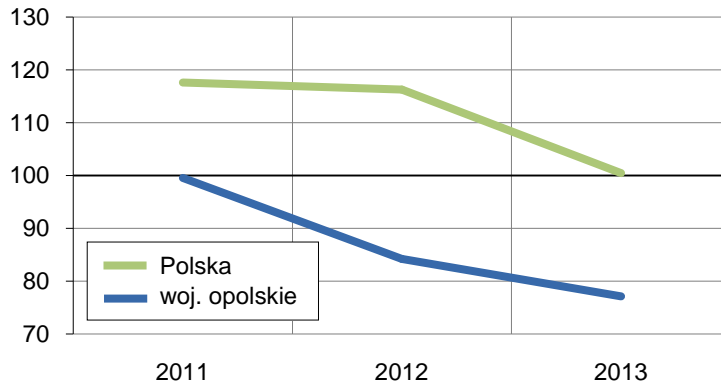
Wyszczególnienie	2010	2012	2013
POLSKA			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	160403,9	189076,7	167771,8
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	51,5	50,8	49,4
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	442,8	486,3	444,2
OPOLSKIE			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	2752,6	2650,3	2502,7
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	51,8	45,3	44,0
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	8,1	8,4	7,1
M. OPOLE			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	737,4	724,2	695,1
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	57,0	51,8	47,7
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	1,9	2,2	1,6

Wyk. 48. **Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa**
(ceny bieżące)
2010 = 100

W województwie opolskim produkcja budowlano-montażowa (w cenach bieżących) w analizowanym okresie wynosiła 1100,8 mln zł (44,0% ogólnej wartości produkcji sprzedanej budownictwa) i zmniejszyła się w stosunku do zanotowanej w roku poprzednim o 8,4% (w 2012 r. spadła o 15,4%).

Wyk. 49. **Dynamika produkcji budowlano-montażowej**
(ceny bieżące)
2010 = 100

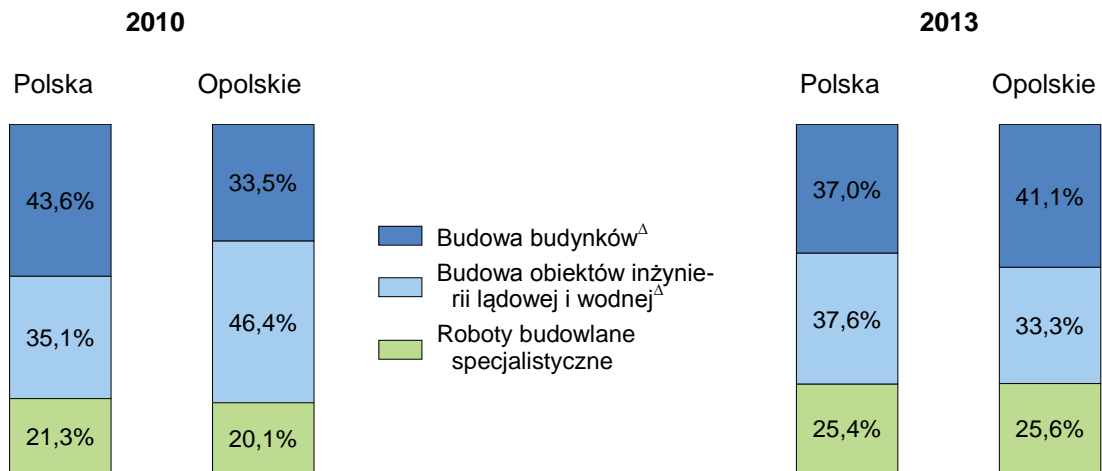

W kraju produkcja budowlano-montażowa (w cenach bieżących) w 2013 r. stanowiła 49,4% ogólnej wartości produkcji sprzedanej budownictwa (w roku poprzednim – 50,8%).

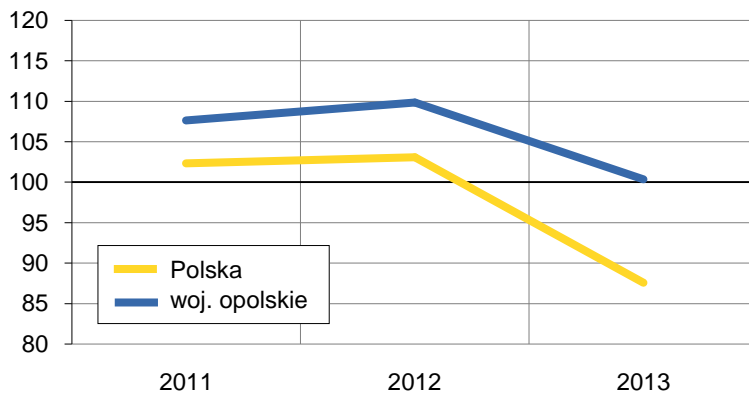
Tabl. 20. **Dynamika produkcji budowlano-montażowej w województwie opolskim** (ceny bieżące)

Działy	2012				2013			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	94,1	79,2	82,2	84,6	98,7	91,7	98,3	91,6
Budowa budynków ^Δ	87,9	84,2	84,3	86,0	122,1	112,3	116,1	108,4
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	127,7	77,0	85,4	83,3	71,1	70,4	82,6	71,2
Roboty budowlane specjalistyczne	72,6	75,5	74,5	85,0	105,7	92,0	98,1	104,6

Wśród przedsiębiorstw osiągających przychody ze sprzedaży produkcji budowlano-montażowej znaczący udział stanowiły podmioty, których podstawowym rodzajem działalności była budowa budynków (41,1% sprzedaży produkcji budowlano-montażowej w 2013 r.), których produkcja była o 8,4% wyższa niż rok wcześniej. W jednostkach specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej (udział 33,3%) produkcja w stosunku do 2012 r. zmniejszyła się o 28,8%, a w podmiotach wykonujących roboty budowlane specjalistyczne (udział 25,6%) – wzrosła o 4,6%.

Wyk. 50. **Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD 2007 (ceny bieżące)**

W 2013 r. spadkowi produkcji sprzedanej budownictwa towarzyszyło zmniejszenie przeciętnego zatrudnienia w tej sekcji (o 15,0% wobec spadku o 8,7% w skali kraju). Spadek przeciętnego zatrudnienia w budownictwie odnotowano we wszystkich województwach. Największy wystąpił w województwie opolskim, lubuskim i warmińsko-mazurskim.

Wyk. 51. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie**
2010 = 100

Wydajność pracy w budownictwie, mierzona wartością produkcji sprzedanej budownictwa na 1 zatrudnionego w 2013 r. w województwie opolskim ukształtowała się na poziomie 351,8 tys. zł (w cenach bieżących), co oznacza wzrost o 11,2% w stosunku do roku poprzedniego.

Dane prezentujące produkcję sprzedaną budownictwa w województwie opolskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa opolskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
- „Biuletyn statystyczny województwa opolskiego” – publikacja dostępna co kwartał, jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE

W 2013 r. w województwie opolskim spadła zarówno liczba mieszkań oddanych do użytkowania, jak i wydanych pozwoleń na ich realizację, wzrosła natomiast liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto. W porównaniu z 2012 r. zwiększyła się przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania.

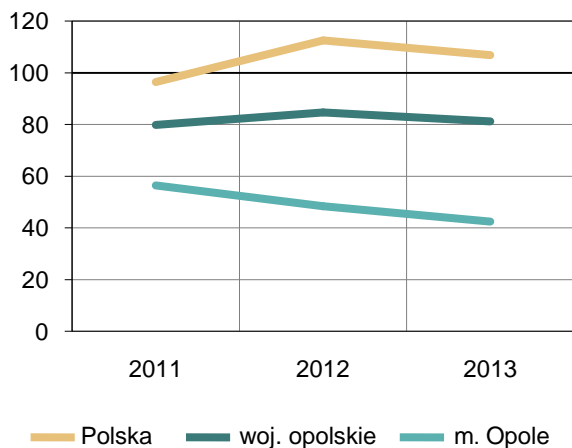
W województwie opolskim w 2013 r. oddano do użytkowania 1745 mieszkań, tj. mniej o 4,1% niż przed rokiem i o 18,8% niż w 2010 r. W kraju liczba lokali mieszkalnych przekazanych do użytkowania w odniesieniu do roku poprzedniego spadła o 5,1%, a w porównaniu z 2010 r. wzrosła o 6,8%. Spadek wystąpił w 12 województwach, największy w łódzkim (o 25,1%), a najmniejszy w lubuskim (o 0,3%). Województwo opolskie uplasowało się na 10 miejscu. Wzrost odnotowano w 4 województwach, największy w dolnośląskim (o 9,5%).

*Informacje o **mieszkaniach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych. Podziału na mieszkania w budynkach spółdzielni mieszkaniowych, indywidualnych (tj. realizowanych przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe) oraz realizowanych z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem dokonano na podstawie sposobu finansowania budowy lub przeznaczenia mieszkań.*

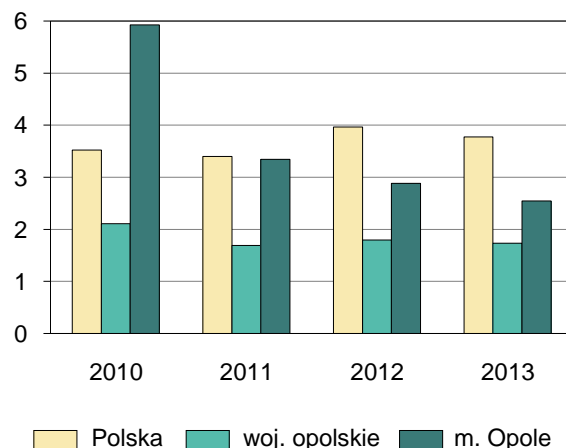
Tabl. 21. **Budownictwo mieszkaniowe**

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
POLSKA			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	3,5	4,0	3,8
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	106,1	102,4	104,6
Pozwolenia na budowę na 1000 ludności	4,5	4,3	3,6
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności	4,1	3,7	3,3
OPOLSKIE			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	2,1	1,8	1,7
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	113,9	126,3	133,2
Pozwolenia na budowę na 1000 ludności	2,5	2,6	1,7
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności	1,9	1,7	1,8
M. OPOLE			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	5,9	2,9	2,5
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	70,5	77,7	87,6
Pozwolenia na budowę na 1000 ludności	3,9	4,1	3,6
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności	3,9	2,9	4,6

Wyk. 52. **Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania**
2010 = 100

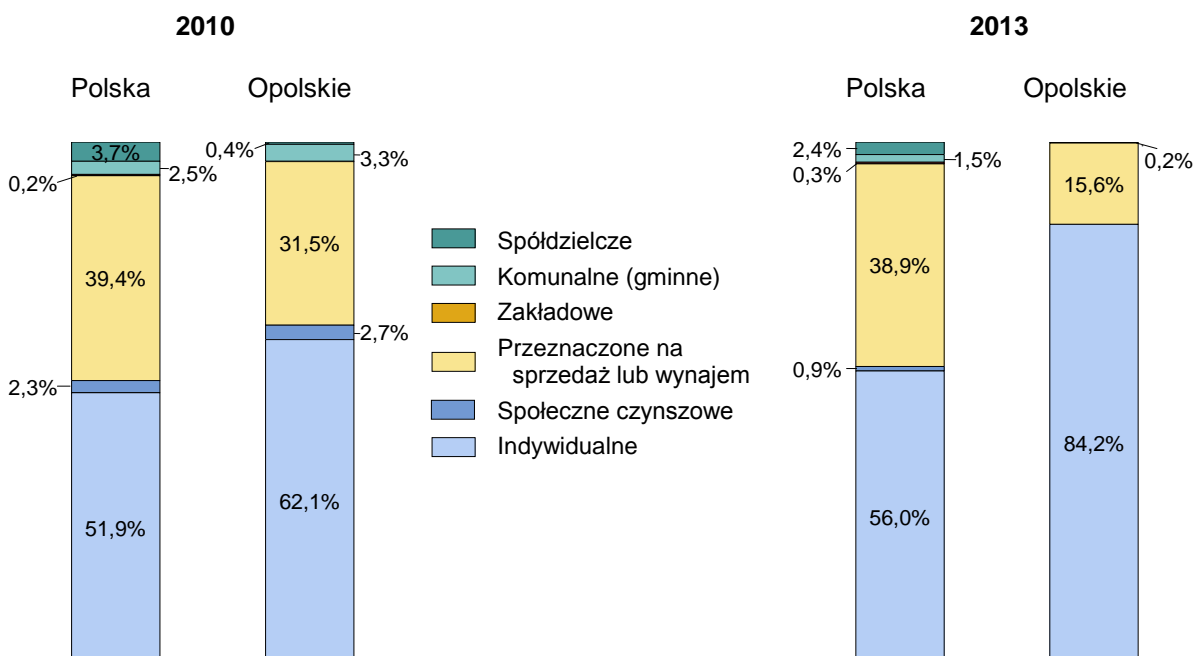

Wyk. 53. **Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności**

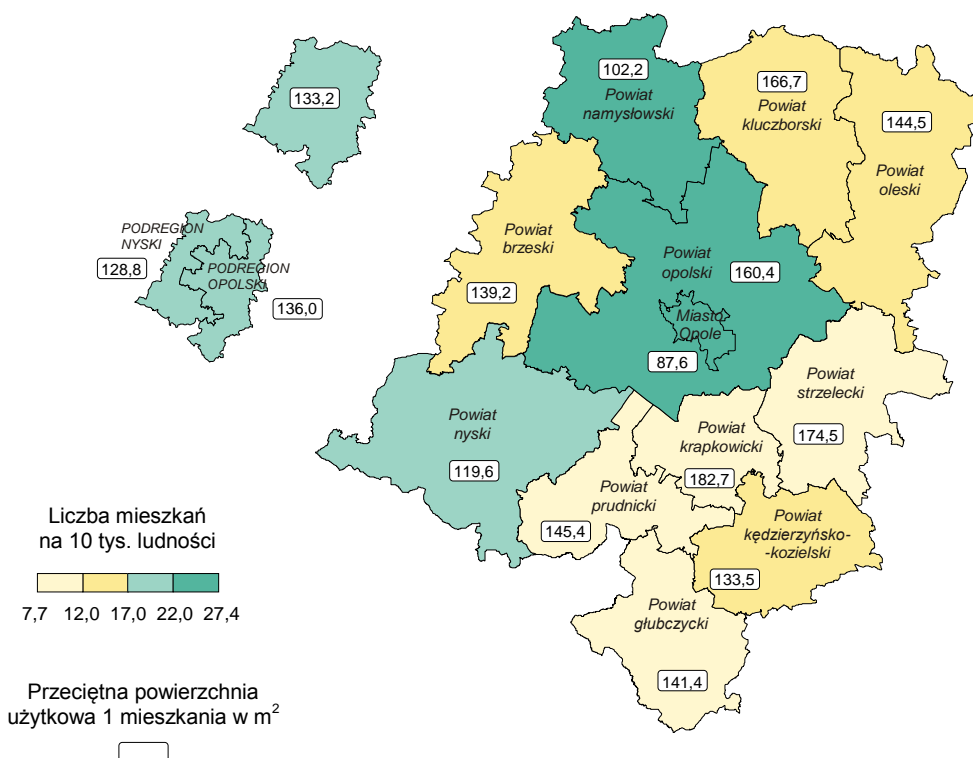

W 2013 r. w województwie opolskim mniej mieszkań niż rok wcześniej przekazano w budownictwie komunalnym (o 60,0%) oraz w przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (o 40,8%). Wzrost natomiast odnotowano w budownictwie indywidualnym (o 8,8%).

Wyk. 54. **Struktura liczby mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa**

Wyk. 55. Mieszkania oddane do użytkowania w województwie opolskim według podregionów i powiatów w 2013 r.

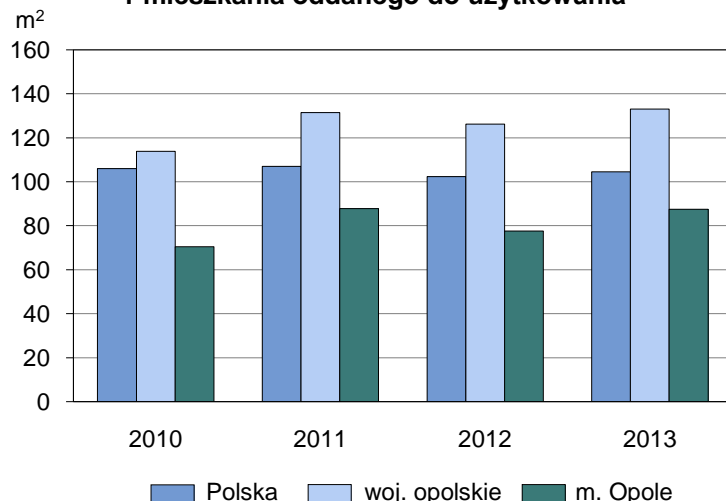
W porównaniu z 2012 r. mniejszą liczbę mieszkań oddanych do użytkowania odnotowano w 7 powiatach województwa, przy czym największy spadek wystąpił w powiatach: krapkowickim (o 55,8%) oraz m. Opolu (o 12,5%). Najwyższy wzrost w tym zakresie zaobserwowano natomiast w powiecie prudnickim (o 54,5%) oraz głubczyckim (o 52,0%).

Tabl. 22. Mieszkania oddane do użytkowania w województwie opolskim

Formy budownictwa	2012				2013			
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2011 = 100	prze ciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2012 = 100	prze ciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²
O g ó ł e m	1820	100,0	106,1	126,3	1745	100,0	95,9	133,2
Spółdzielcze	–	–	x	–	–	–	x	–
Komunalne (gminne)	10	0,6	66,7	47,2	4	0,2	40,0	38,0
Zakładowe	–	–	x	–	–	–	x	–
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	461	25,3	99,6	64,2	273	15,6	59,2	59,6
Spoleczne czynszowe	–	–	x	–	–	–	x	–
Indywidualne	1349	74,1	109,1	148,1	1468	84,2	108,8	147,1

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

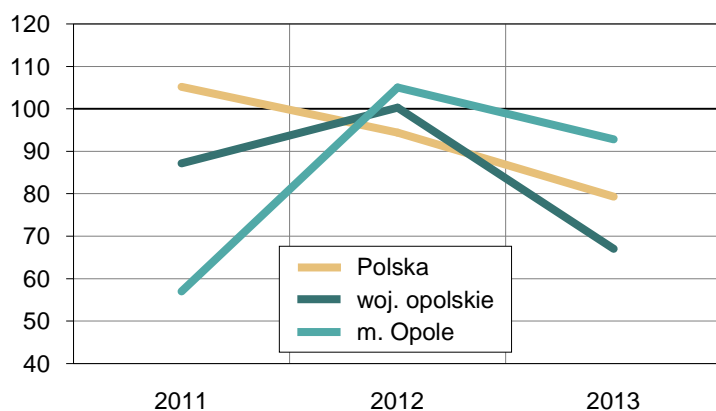
Wyk. 56. **Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania**

W województwie opolskim w 2013 r. największe mieszkania budowano w powiecie krapkowickim (przeciętna powierzchnia użytkowa – 182,7 m²) i strzeleckim (174,5 m²), a najmniejsze – w m. Opolu (87,6 m²) i powiecie namysłowskim (102,2 m²).

W 2013 r. w województwie opolskim wydano pozwolenia na budowę 1730 mieszkań, tj. mniej o 33,1% niż rok wcześniej i o 32,9% w porównaniu z 2010 r. (w skali kraju odnotowano spadek o 16,0% do roku poprzedniego i o 20,7% w odniesieniu do 2010 r.).

Wyk. 57. **Dynamika liczby wydanych pozwoleń na realizację mieszkań**
2010 = 100

W województwie opolskim wśród mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia 91,4% (przed rokiem 89,8%) stanowiły mieszkania w nowych budynkach mieszkalnych. Ponadto wydano pozwolenia na budowę 148 mieszkań (wobec 265 w 2012 r.) w nowych budynkach niemieszkalnych i zbiorowego zamieszkania oraz powstałych w wyniku rozbudowy budynków mieszkalnych i przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych. Inwestorzy indywidualni otrzymali pozwolenia na budowę 1279 mieszkań (o 16,3% mniej niż w 2012 r.).

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w województwie opolskim w 2013 r. wynosiła 133,2 m² (w kraju – 104,6 m²) i zwiększyła się o 6,9 m² w stosunku do roku poprzedniego (w kraju odpowiednio o 2,2 m²). W porównaniu z 2010 r. przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w województwie opolskim zwiększyła się o 19,3 m² (w kraju zmniejszyła się – o 1,5 m²).

Średnia powierzchnia użytkowa mieszkania w budownictwie indywidualnym wynosiła 147,1 m², a najmniejszą powierzchnią charakteryzowały się mieszkania komunalne (38,0 m²).

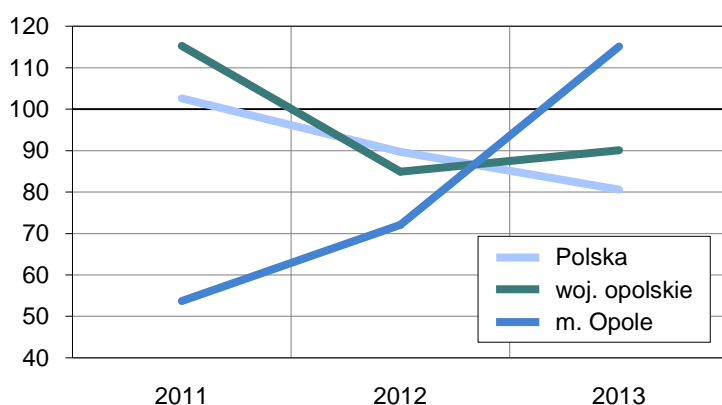
Tabl. 23. **Mieszkania, na realizację których wydano pozwolenia w województwie opolskim**

Wyszczególnienie	2012			2013		
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2011 = = 100	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2012 = = 100
O g ó ł e m	2587	100,0	115,0	1730	100,0	66,9
W tym budownictwo indywidualne	1528	59,1	88,6	1279	73,9	83,7

Mniejszą niż przed rokiem liczbę pozwoleń na realizację lokali mieszkalnych wydano w 11 powiatach, przy czym największy spadek odnotowano w powiecie namysłowskim (o 68,2%) oraz krapkowickim (o 62,7%), natomiast wzrost zaobserwowano jedynie w powiecie oleskim (o 0,7%).

Rozpoczęto budowę 1785 mieszkań, tj. o 6,1% więcej niż w 2012 r. W skali kraju odnotowano spadek o 10,2%. W porównaniu z 2010 r. liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto zmniejszyła się w województwie o 9,9%, a w kraju – o 19,4%.

Wyk. 58. **Dynamika liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto**
2010 = 100

W 2013 r. w województwie opolskim największą liczbę mieszkań, których budowę rozpoczęto zanotowano w budownictwie indywidualnym – 1294 (spadek w skali roku o 1,1%) oraz przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem – 491 (więcej niż rok wcześniej o 31,6%).

W województwie opolskim w odniesieniu do 2012 r. wzrost liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto odnotowano w 5 powiatach, najwyższy w powiecie głubczyckim (o 67,6%) oraz m. Opolu (o 59,6%). Spadek liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto wystąpił w 7 powiatach, największy w powiecie nyskim (o 28,6%).

Dane prezentujące budownictwo mieszkaniowe w województwie opolskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa opolskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
- „Biuletyn statystyczny województwa opolskiego” – publikacja dostępna co kwartał,
- „Budownictwo mieszkaniowe w województwie opolskim” – opracowanie sygnałne dostępne co roku, jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

RYNEK WEWNĘTRZNY

W województwie opolskim w 2013 r. w odniesieniu do roku poprzedniego odnotowano wzrost dynamiki sprzedaży detalicznej i sprzedaży hurtowej.

Wartość sprzedaży detalicznej (w cenach bieżących) zrealizowanej przez jednostki handlowe i niehandlowe w 2013 r. w województwie opolskim wzrosła w odniesieniu do poprzedniego roku o 1,2% (wobec spadku o 10,8% w 2012 r.). W kraju sprzedaż detaliczna ukształtowała się na poziomie o 2,3% wyższym niż w roku poprzednim (po wzroście o 5,6% w 2012 r.). W skali kraju wzrost sprzedaży detalicznej ogółem zanotowano w 12 województwach, najwyższy w województwie pomorskim (o 9,6%). W pozostałych województwach wystąpił spadek i największy odnotowano w województwie podlaskim (o 7,2%).

Dane o sprzedaży detalicznej towarów obejmują sprzedaż towarów konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych dokonywaną w punktach sprzedaży detalicznej, placówkach gastronomicznych oraz innych punktach sprzedaży (np. składy, magazyny), w ilościach wskazujących na zakupy dla potrzeb indywidualnych nabywców.

Tabl. 24. **Dynamika sprzedaży detalicznej^a** (ceny bieżące)

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
	rok poprzedni = 100		
POLSKA			
O g ó ł e m	105,5	105,6	102,3
w tym:			
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	107,9	103,3	110,8
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	113,1	109,1	93,9
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	101,2	104,4	102,6
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach	113,6	113,2	109,9
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	117,2	106,9	109,7
Włókno, odzież, obuwie	113,1	104,4	107,9
Pozostałe	95,9	101,3	96,8
OPOLSKIE			
O g ó ł e m	113,1	89,2	101,2
w tym:			
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	168,1	98,2	126,6
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	114,7	108,7	97,3

^a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie PKD 2007, zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii według przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym w omawianym okresie stanem organizacyjnym. Odnotowane zmiany (wzrost/spadek) wartości sprzedaży detalicznej w poszczególnych grupach rodzajów działalności przedsiębiorstw mogą zatem również wynikać ze zmiany przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa oraz zmian organizacyjnych (np. połączenia przedsiębiorstw). Nie ma to wpływu na dynamikę sprzedaży detalicznej ogółem.

Tabl. 24. **Dynamika sprzedaży detalicznej^a** (dok.)

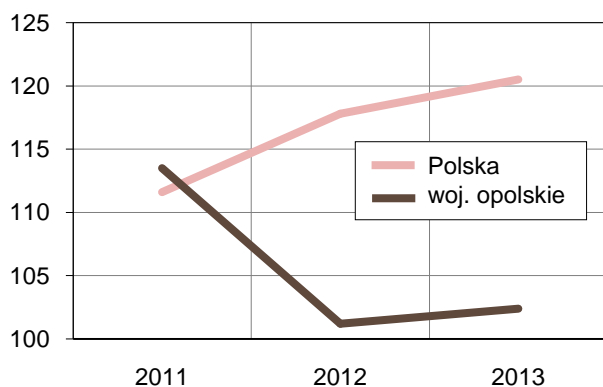
Wyszczególnienie	2010	2012	2013
	rok poprzedni = 100		
OPOLSKIE (dok.)			
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	105,3	99,7	90,7
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach	102,7	92,0	95,8
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	101,9	127,0	105,1
Włókno, odzież, obuwie	113,5	71,3	108,1
Pozostałe	91,3	95,8	94,8

a Patrz notka a na str. 79.

Wyk. 59. **Dynamika sprzedaży detalicznej**

(ceny bieżące)

2010 = 100

W województwie opolskim w odniesieniu do 2012 r. spośród grup o znaczącym udziale w sprzedaży detalicznej wzrost obserwowano w przedsiębiorstwach zajmujących się sprzedażą pojazdów samochodowych, motocykli, części (o 26,6%). Spadek natomiast odnotowano w przedsiębiorstwach z grupy żywność, napoje i wyroby tytoniowe (o 9,3%), „pozostałe” (o 5,2%) oraz paliwa stałe, ciekłe i gazowe (o 2,7%).

W 2013 r. w województwie opolskim w sprzedaży detalicznej ogółem największy udział stanowiły przedsiębiorstwa zgrupowane w kategoriach żywność, napoje i wyroby tytoniowe (25,2%), pojazdy samochodowe, motocykle, części (18,9%) oraz „pozostałe” (16,0%).

Tabl. 25. **Dynamika sprzedaży detalicznej^a w województwie opolskim** (ceny bieżące)

Wyszczególnienie	2012				2013			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	104,3	104,4	89,0	89,2	88,8	85,8	99,5	101,2
w tym:								
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	119,9	107,2	97,6	98,2	106,5	111,6	120,8	126,6
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe ...	104,7	107,0	112,7	108,7	92,9	90,3	90,4	97,3
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	99,2	98,7	97,5	99,7	96,8	92,4	92,6	90,7

a Patrz notka a do tabl. 24 na str. 79.

Tabl. 25. **Dynamika sprzedaży detalicznej^a w województwie opolskim (dok.)**

Wyszczególnienie	2012				2013			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach	93,7	93,8	92,4	92,0	98,4	96,3	98,5	95,8
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	127,8	127,1	125,3	127,0	102,8	97,5	100,6	105,1
Włókno, odzież, obuwie	89,2	84,8	79,1	71,3	112,8	102,8	112,4	108,1
Pozostałe	94,0	93,6	98,0	95,8	92,0	92,8	93,5	94,8

a Patrz notka a do tabl. 24 na str. 79.

W województwie opolskim w 2013 r. sprzedaż hurtowa (w cenach bieżących) w przedsiębiorstwach handlowych była o 1,3% wyższa niż przed rokiem, a w przedsiębiorstwach hurtowych niższa o 0,7%. W kraju sprzedaż hurtowa w jednostkach handlowych w omawianym okresie była o 3,5% wyższa niż w 2012 r. (w tym zrealizowana przez jednostki hurtowe o 1,3%). W województwie spadek sprzedaży hurtowej w przedsiębiorstwach hurtowych w ujęciu rocznym notowano w 4 grupach. Biorąc pod uwagę grupy, których udział w sprzedaży hurtowej był największy, w ciągu roku najbardziej spadła wartość sprzedaży hurtowej produktów rolnych i żywych zwierząt (o 9,0%).

Dane prezentujące rynek wewnętrzny w województwie opolskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa opolskiego” – opracowanie sygnałowe dostępne co miesiąc,
- „Biuletyn statystyczny województwa opolskiego” – publikacja dostępna co kwartał.

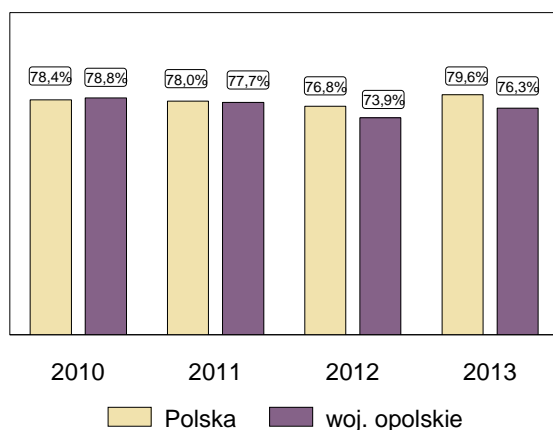
WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘBIORSTW NIEFINANSOWYCH

W 2013 r. w województwie opolskim wyniki finansowe uzyskane przez badane przedsiębiorstwa niefinansowe były korzystniejsze w porównaniu z rokiem poprzednim. Odnotowano poprawę wskaźnika poziomu kosztów, rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów oraz wskaźników rentowności obrotu brutto i netto. Wzrosły również wskaźniki płynności finansowej I i II stopnia.

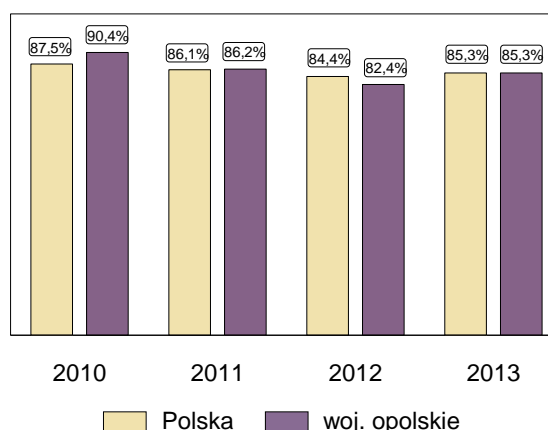
Wyniki finansowe badanych przedsiębiorstw niefinansowych w województwie opolskim uzyskane w 2013 r. (z wyjątkiem wyniku na operacjach finansowych oraz na pozostałej działalności operacyjnej) były lepsze od notowanych w 2012 r. W porównaniu z 2010 r. ukształtowały się natomiast na mniej korzystnym poziomie. W kraju wyniki finansowe badanych przedsiębiorstw niefinansowych również poprawiły się w stosunku do uzyskanych w 2012 r.

*Dane dotyczące **wyników finansowych przedsiębiorstw** prezentuje się w dostosowaniu do nowelizacji ustawy z dnia 29 IX 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. 2013, poz. 330).*

Wyk. 60. **Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych podmiotów**

Wyk. 61. **Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w przychodach z całokształtu działalności**

W 2013 r. w województwie opolskim zysk netto wykazało 76,3% badanych przedsiębiorstw (wobec 73,9% przed rokiem), a ich udział w przychodach ogółem zwiększył się z 82,4% w 2012 r. do 85,3%.

Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności obejmują:

- koszt własny sprzedanych produktów, towarów i materiałów związany z podstawową działalnością operacyjną, do którego zaliczono wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz koszty ogółem, pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;
- pozostałe koszty operacyjne;
- koszty finansowe.

Przychody z całokształtu działalności w 2013 r. ukształtowały się na poziomie 310309,4 mln zł i w odniesieniu do poprzedniego roku były o 0,7% niższe, natomiast koszty ich uzyskania wynosiły

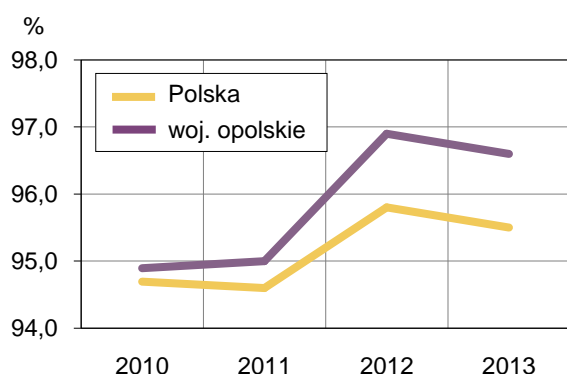
30231,8 mln zł i zmniejszyły się o 1,1%. Wskaźnik poziomu kosztów zmalał z 96,9% w 2012 r. do 96,6% w 2013 r. (w kraju odpowiednio: z 95,8% do 95,5%). W większości województw przychody z całokształtu działalności rosły szybciej niż koszty ich uzyskania. W 2013 r. zarówno w województwie opolskim, jak i w kraju w odniesieniu do roku poprzedniego odnotowano lepszy wynik ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów; wynik na działalności gospodarczej oraz wynik finansowy brutto i netto. Poprawę zarówno wartości wyniku finansowego brutto i netto odnotowano w 13 województwach, w tym w 11 województwach wzrost wyniku finansowego netto był większy niż wyniku finansowego brutto.

Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów w 2013 r. osiągnęły wartość 30659,0 mln zł, a koszty ich uzyskania wynosiły 29554,3 mln zł (spadek do roku poprzedniego odpowiednio: o 0,5% i o 1,0%). Wynik ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wzrósł do poziomu 1104,7 mln zł, tj. o 14,4% wyższego niż przed rokiem. Pogorszył się wynik na pozostałej działalności operacyjnej (z 89,8 mln zł w 2012 r. do 79,9 mln zł w 2013 r.) oraz wynik na operacjach finansowych (minus 82,8 mln zł w 2012 r. wobec minus 107,0 mln zł w 2013 r.). Wynik finansowy na działalności gospodarczej wynosił 1077,6 mln zł i był o 10,8% wyższy od zanotowanego w poprzednim roku. Wynik finansowy brutto osiągnął wartość 1077,8 mln zł, tj. o 10,8% wyższą niż w 2012 r. Po odliczeniu obciążeń, wynik finansowy netto ukształtował się na poziomie 833,3 mln zł i zwiększył się o 14,7% w stosunku do roku poprzedniego.

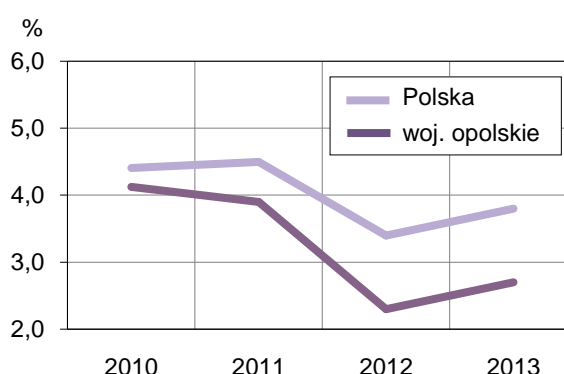
Wyniki finansowe:

- *wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik na działalności gospodarczej, skorygowany o wynik zdarzeń nadzwyczajnych;*
- *obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych, a w 2013 r. również inne płatności wynikające z odrębnych przepisów;*
- *wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymuje się po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.*

Wyk. 62. Wskaźnik poziomu kosztów

Wyk. 63. Wskaźnik rentowności obrotu netto

Podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe poprawiły się w relacji do 2012 r., ale były mniej korzystne w odniesieniu do 2010 r. Wzrósł wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (z 3,1% w roku poprzednim do 3,6% w 2013 r.) oraz wskaźniki płynności finansowej I i II stopnia (odpowiednio: z 22,1% do 25,5% oraz z 86,3% do 88,6%). Poprawiły się również wskaźniki rentowności obrotu brutto (z 3,1% do 3,4%) oraz netto (z 2,3% do 2,7%). W 2013 r. udział

przedsiębiorstw rentownych w liczbie podmiotów ogółem stanowił 76,6%, a ich udział w przychodach z całokształtu działalności wynosił 85,4% (w kraju odpowiednio: 79,8% i 85,3%).

Wskaźniki:

- wskaźnik poziomu kosztów jest to relacja kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;
- wskaźnik rentowności ze sprzedaży jest to relacja wyniku ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów do przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów;
- wskaźnik rentowności obrotu brutto jest to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności;
- wskaźnik rentowności obrotu netto jest to relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności;
- wskaźnik płynności finansowej I stopnia jest to relacja inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych;
- wskaźnik płynności finansowej II stopnia jest to relacja inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych.

Tabl. 26. Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
	w %		
POLSKA			
Wskaźnik poziomu kosztów	94,7	95,8	95,5
Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	5,2	4,3	4,3
Wskaźnik rentowności obrotu brutto	5,3	4,2	4,5
Wskaźnik rentowności obrotu netto	4,4	3,4	3,8
Wskaźnik płynności finansowej I stopnia	39,7	34,1	35,0
Wskaźnik płynności finansowej II stopnia	105,5	97,4	96,8
OPOLSKIE			
Wskaźnik poziomu kosztów	94,9	96,9	96,6
Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	4,7	3,1	3,6
Wskaźnik rentowności obrotu brutto	5,1	3,1	3,4
Wskaźnik rentowności obrotu netto	4,1	2,3	2,7
Wskaźnik płynności finansowej I stopnia	24,0	22,1	25,5
Wskaźnik płynności finansowej II stopnia	94,4	86,3	88,6

Wartość aktywów obrotowych badanych przedsiębiorstw niefinansowych w końcu 2013 r. wyniosła 8932,1 mln zł i w skali roku oraz na przestrzeni trzech lat wzrosła odpowiednio: o 2,4% i o 9,4%.

Na koniec 2013 r. zobowiązania długo- i krótkoterminowe (bez funduszy specjalnych) wyniosły 8058,9 mln zł i spadły w skali roku o 1,3%, a w relacji do 2010 r. wzrosły o 1,6%.

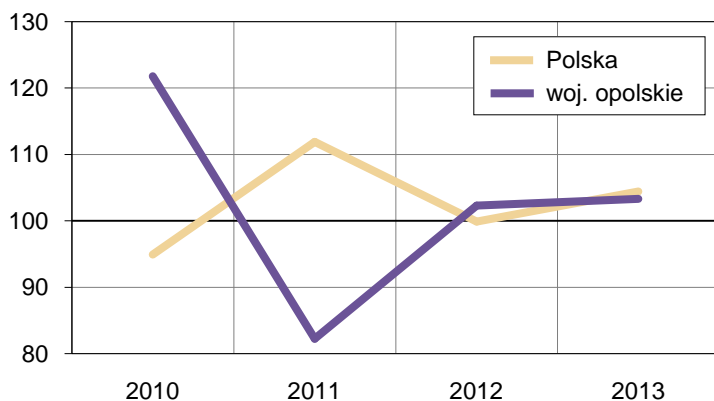
Dane prezentujące wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych w województwie opolskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa opolskiego” – opracowanie sygnałowe dostępne co miesiąc,
- „Biuletyn statystyczny województwa opolskiego” – publikacja dostępna co kwartał, jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

NAKŁADY INWESTYCYJNE

W 2013 r. w odniesieniu do roku poprzedniego odnotowano wzrost nakładów inwestycyjnych zrealizowanych przez przedsiębiorstwa mające siedzibę na terenie województwa opolskiego. Rozpoczęto mniej inwestycji, przy niższej łącznej wartości kosztorysowej.

Wyk. 64. **Dynamika nakładów inwestycyjnych ogółem**
(ceny bieżące)
Rok poprzedni = 100

Nakłady inwestycyjne (w cenach bieżących) poniesione w 2013 r. przez badane przedsiębiorstwa mające siedzibę na terenie województwa opolskiego na nowe obiekty majątkowe oraz ulepszenie istniejących, wynosiły 1288,7 mln zł i były o 3,3% wyższe od zrealizowanych rok wcześniej. Wzrost wartości nakładów inwestycyjnych odnotowano w 8 województwach, od 64,1% w zachodniopomorskim do

0,8% w lubelskim. W pozostałych województwach odnotowano spadek od 19,4% w podlaskim do 4,1% w wielkopolskim. W kraju w 2013 r. wartość nakładów inwestycyjnych w odniesieniu do 2012 r. wzrosła o 4,4%.

*Prezentowany podział **nakładów inwestycyjnych** obejmujących nakłady na nowe środki trwałe i (lub) ulepszenie (rozbudowę, przebudowę, rekonstrukcję, modernizację) istniejących obiektów majątku trwałego, opracowano według zasad systemu rachunków narodowych, zgodnie z zaleceniami „ESA 1995”. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.*

Tabl. 27. **Nakłady inwestycyjne** (ceny bieżące)

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
POLSKA			
Ogółem w mln zł	89236,8	99719,0	104061,4
w tym – w % – nakłady na:			
Budynki i budowle	42,1	40,6	41,3
Zakupy	56,8	58,5	57,9
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi	45,5	47,4	46,6
środków transportu	11,3	11,1	11,3
OPOLSKIE			
Ogółem w mln zł	1485,4	1248,0	1288,7
w tym – w % – nakłady na:			
Budynki i budowle	34,7	37,7	37,0
Zakupy	64,6	61,6	62,3
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi	58,8	53,8	54,3
środków transportu	5,8	7,8	8,0

W 2013 r. w województwie opolskim z ogólnej kwoty nakładów inwestycyjnych na budynki i budowle wydatkowano 477,4 mln zł (więcej o 1,5% niż rok wcześniej), na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia – 699,1 mln zł (więcej o 4,1%), a na środki transportu – 103,3 mln zł (więcej o 6,4%).

Nakłady na środki trwałe są to nakłady na:

- *budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe;*
- *maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem);*
- *środki transportu;*
- *inne, tj. melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych oraz inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji (uwzględnione wyłącznie w danych wyrażonych w cenach bieżących), z wyjątkiem odsetek nieuwzględnionych w wartości nakładów na środki trwałe przez podmioty stosujące Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r.*

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

Wartość zakupów inwestycyjnych osiągnęła 802,5 mln zł i w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyła się o 4,4%, a udział tych zakupów w ogólnej liczbie nakładów inwestycyjnych wzrósł w skali roku o 0,7 p. proc.

Wzrost nakładów inwestycyjnych w porównaniu z 2012 r. odnotowano m.in. w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 68,2%), dostawie wody, gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 66,7%) oraz budownictwie (o 59,9%). Spadek nakładów miał miejsce w obsłudze rynku nieruchomości (o 63,8%) oraz górnictwie i wydobywaniu oraz wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz,

parę wodną i gorącą wodę (po 26,0%).

W 2013 r. inwestowały głównie przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego, które zrealizowały 66,3% nakładów inwestycyjnych poniesionych w województwie opolskim (przed rokiem – 73,8%), w kraju odpowiednio: 32,4% i 31,6%.

W województwie opolskim w 2013 r. inwestorzy rozpoczęli realizację 503 nowych inwestycji o łącznej wartości kosztorysowej 462,6 mln zł (w roku poprzednim 687 nowych inwestycji o wartości 581,4 mln zł). W kraju w omawianym okresie wzrosła zarówno liczba rozpoczętych inwestycji jak i ich wartość kosztorysowa (odpowiednio: o 15,2% i o 13,0%).

W województwie opolskim w badanym okresie na ulepszenie (tj. przebudowę, rozbudowę, rekonstrukcję lub modernizację) istniejących środków trwałych przypadało 19,6% wartości kosztorysowej wszystkich inwestycji rozpoczętych (przed rokiem – 14,5%).

Dane prezentujące nakłady inwestycyjne w województwie opolskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa opolskiego” – opracowanie sygnalne dostępne co miesiąc,
 - „Biuletyn statystyczny województwa opolskiego” – publikacja dostępna co kwartał, jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).
-

TEMATY FAKULTATYWNE OPTIONAL SUBJECTS

POPYT NA PRACĘ

W końcu IV kwartału 2013 r. w województwie opolskim, w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku odnotowano spadek liczby pracujących, wzrosła natomiast liczba wolnych miejsc pracy. W porównaniu z okresem I–IV 2012 r. zmniejszyła się liczba nowo utworzonych miejsc pracy jak i liczba zlikwidowanych miejsc pracy.

W województwie opolskim w końcu IV kwartału 2013 r. liczba pracujących wyniosła 216,7 tys. osób, tj. mniej o 1,3% w porównaniu z analogicznym okresem 2012 r. i o 6,3% w odniesieniu do 2010 r. W podmiotach sektora prywatnego pracowało 143,5 tys. osób (66,2%), a w sektorze publicznym 73,2 tys. (33,8%). Udział pracujących w podmiotach według ich wielkości kształtował się następująco: w jednostkach dużych – 51,5%, średnich – 30,3% oraz małych – 18,2%. Najwięcej pracujących było w podmiotach prowadzących działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego (26,8%), edukacji (14,3%) oraz handlu; naprawy pojazdów samochodowych (12,1%). W ogólnej liczbie pracujących największą grupę stanowili specjaliści (20,3%), robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (19,2%) oraz operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń (13,4%).

Źródłem prezentowanych danych jest kwartalne badanie popytu na pracę. Od 2007 r. badanie popytu na pracę ma charakter reprezentacyjny, a jego wyniki są uogólniane dla zbiorowości podmiotów o liczbie zatrudnionych 1 i więcej osób klasyfikowanych według kryterium liczby pracujących: do 9 osób jako jednostki małe, 10 do 49 osób jako jednostki średnie i powyżej 49 osób jako jednostki duże. Od 2009 r. w badaniu popytu na pracę zbierane są informacje o liczbie zlikwidowanych miejsc pracy.

Tabl. 28. **Pracujący, wolne oraz zlikwidowane miejsca pracy**

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
	w tysiącach		
POLSKA			
Pracujący ^a	10828,0	10316,1	10593,6
Wolne miejsca pracy ^a	58,9	35,5	39,2
Nowo utworzone miejsca pracy	609,3	465,0	502,4
Wolne nowo utworzone miejsca pracy ^a	15,1	8,4	10,5
Zlikwidowane miejsca pracy	456,5	376,5	347,1
OPOLSKIE			
Pracujący ^a	231,2	219,5	216,7
Wolne miejsca pracy ^a	1,8	0,7	0,8
Nowo utworzone miejsca pracy	14,1	13,4	9,2
Wolne nowo utworzone miejsca pracy ^a	0,5	0,2	0,1
Zlikwidowane miejsca pracy	10,3	8,1	6,8

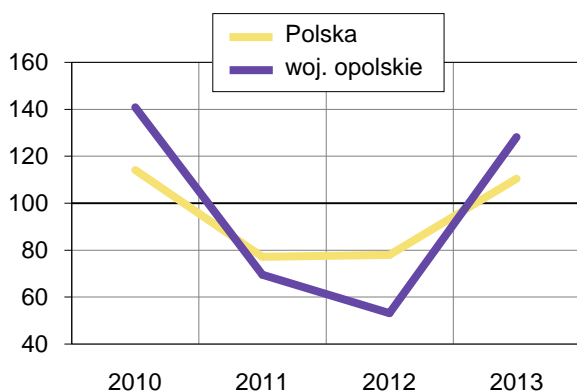
^a Na koniec IV kwartału.

Spośród 13,2 tys. badanych podmiotów w województwie opolskim w końcu IV kwartału 2013 r. wolnymi miejscami pracy dysponowało jedynie 0,4 tys. jednostek. Ogólna liczba wykazanych wolnych miejsc pracy wyniosła 0,8 tys., tj. o 28,2% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku (w kraju – o 10,4%). Wolne miejsca pracy koncentrowały się głównie w sektorze prywatnym (77,4%) i w jednostkach dużych (44,9%). Największą liczbę wolnych miejsc pracy odnotowano w przetwórstwie przemysłowym (38,4%), transporcie i gospodarce magazynowej (13,3%) oraz administracji publicznej i obronie narodowej; obowiązkowych zabezpieczeniach społecznych (10,9%). Jednostki dysponujące wolnymi miejscami pracy najczęściej poszukiwały operatorów i monterów maszyn i urządzeń (28,0%), robotników przemysłowych i rzemieślników (25,5%) oraz specjalistów (17,5%).

Wolne miejsca pracy – to miejsca pracy powstałe w wyniku ruchu zatrudnionych, bądź nowo utworzone, w stosunku do których spełnione zostały jednocześnie trzy warunki:

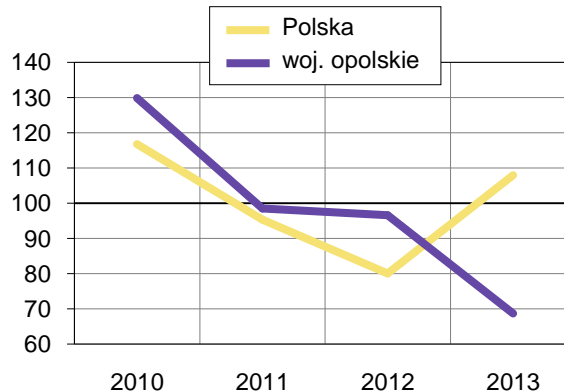
- miejsca pracy w dniu sprawozdawczym były faktycznie nieobsadzone,
- pracodawca czynił starania, aby znaleźć osoby chętne do podjęcia pracy,
- w przypadku znalezienia właściwych kandydatów, pracodawca byłby gotów do natychmiastowego przyjęcia tych osób.

Wyk. 65. **Dynamika wolnych miejsc pracy^a**
Rok poprzedni = 100

a Na koniec IV kwartału.

Wyk. 66. **Dynamika nowo utworzonych miejsc pracy**
Rok poprzedni = 100

W okresie I–IV kwartału 2013 r. powstało 9,2 tys. nowych miejsc pracy, z tego 84,5% w sektorze prywatnym. W porównaniu z analogicznym okresem ub. roku w województwie opolskim liczba nowo utworzonych miejsc pracy zmniejszyła się o 4,2 tys., tj. o 31,3% (w kraju – wzrost o 8,0%). W jednostkach dużych zostało utworzonych 22,0% nowych miejsc pracy, w średnich – 34,6%, a w małych – 43,4%. Najwięcej nowych miejsc pracy powstało w jednostkach prowadzących działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego (26,0%), budownictwa (12,9%) i handlu; naprawy pojazdów samochodowych (12,2%).

Nowo utworzone miejsca pracy – to miejsca pracy powstałe w wyniku zmian organizacyjnych, rozszerzenia lub zmiany profilu działalności oraz wszystkie miejsca pracy w jednostkach nowo powstałych.

W ogólnej liczbie nowo utworzonych miejsc pracy znajdowały się niezagospodarowane miejsca pracy. W końcu IV kwartału 2013 r. odnotowano 0,1 tys. nowych miejsc pracy jeszcze

nieobsadzonych, głównie w przetwórstwie przemysłowym (45,1%). W stosunku do analogicznego okresu ub. roku liczba wolnych nowo utworzonych miejsc pracy zmniejszyła się o 39,9%. Największy spadek nowych miejsc pracy odnotowano w jednostkach prowadzących działalność związaną z obsługą rynku nieruchomości (o 83,3%). Nowo utworzone wolne miejsca pracy przeznaczone były przede wszystkim dla pracowników usług i sprzedawców – 36,1% oraz specjalistów – 13,9%.

W województwie opolskim w okresie I–IV kwartału 2013 r. zlikwidowano 6,8 tys. miejsc pracy, tj. mniej o 15,4% niż w analogicznym okresie ub. roku i o 34,0% w porównaniu z 2010 r. Najwięcej miejsc zlikwidowano w jednostkach prowadzących działalność w zakresie handlu; naprawy pojazdów samochodowych (24,0%), przetwórstwa przemysłowego (21,8%) oraz budownictwa (13,2%). Większość miejsc pracy, podobnie jak w 2012 r., zlikwidowano w sektorze prywatnym (83,0%).

WYPADKI PRZY PRACY

W województwie opolskim w 2013 r. w odniesieniu do roku poprzedniego odnotowano wzrost liczby wypadków przy pracy oraz liczby osób poszkodowanych w wyniku tych wypadków.

W 2013 r. w województwie opolskim w wypadkach przy pracy poszkodowanych zostało 2,3 tys. osób, tj. o 2,5% więcej niż przed rokiem, a o 4,3% mniej w stosunku do 2010 r. W skali kraju liczba poszkodowanych była o 3,0% niższa w porównaniu z 2012 r. i o 6,3% w stosunku do 2010 r. Poszkodowani w wypadkach przy pracy w województwie opolskim w 2013 r. stanowili 2,6% ogółu wszystkich poszkodowanych w kraju.

*Za **wypadek przy pracy** uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:*

- 1) podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych oraz czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia;*
- 2) w czasie pozostawania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.*

***Na równi z wypadkiem przy pracy**, w zakresie uprawnień do świadczeń określonych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ:*

- w czasie podróży służbowej;*
- podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony;*
- przy wykonywaniu zadań zleconych przez działające u pracodawcy organizacje związkowe.*

*Za **wypadek przy pracy uważa się również** nagłe zdarzenie, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w okresie ubezpieczenia wypadkowego podczas m.in.:*

- 1) uprawiania sportu w trakcie zawodów i treningów przez osobę pobierającą stypendium sportowe;*
- 2) wykonywania odpłatnie pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania;*
- 3) pełnienia mandatu posła lub senatora, pobierającego uposażenie;*
- 4) odbywania – na podstawie skierowania wydanego przez powiatowy urząd pracy lub inny podmiot kierujący – szkolenia lub stażu związanego z pobieraniem przez absolwenta stypendium;*
- 5) wykonywania lub współpracy przy wykonywaniu pracy na podstawie umowy agencyjnej, umowy-zlecenia lub umowy o świadczenie usług;*
- 6) wykonywania zwykłych czynności związanych z prowadzeniem lub współpracą przy prowadzeniu działalności pozarolniczej.*

Dane opracowano na podstawie statystycznych kart wypadków przy pracy.

Podobnie jak w latach ubiegłych w województwie opolskim w 2013 r. wypadkom przy pracy częściej ulegali mężczyźni (poszkodowanych zostało 1590 mężczyzn i 704 kobiety). W porównaniu z 2012 r. udział mężczyzn poszkodowanych w wypadkach w stosunku do ogólnej liczby osób poszkodowanych w województwie zmniejszył się o 1,8 p. proc.

Tabl. 29. **Poszkodowani w wypadkach przy pracy^a**

Wyszczególnienie	2010	2012	2013 ^b
POLSKA			
Ogółem	94207	91000	88267
mężczyźni	64551	60614	56170
kobiety	29656	30386	32097
z ogółem w wypadkach:			
Śmiertelnych	446	350*	276
Ciężkich	645	627*	529
Lekkich	93116	90023*	87462
OPOLSKIE			
Ogółem	2396	2238	2294
mężczyźni	1702	1591	1590
kobiety	694	647	704
z ogółem w wypadkach:			
Śmiertelnych	10	8	10
Ciężkich	23	23*	16
Lekkich	2363	2207*	2268
M. OPOLE			
Ogółem	696	699	653
mężczyźni	464	501	436
kobiety	232	198	217
z ogółem w wypadkach:			
Śmiertelnych	2	1	–
Ciężkich	5	4	2
Lekkich	689	694	651

a Zgłoszone w danym roku; bez wypadków w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie. Wypadki przy pracy w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego dotyczą tylko pracowników cywilnych. b Dane wstępne.

Najwięcej poszkodowanych w wypadkach przy pracy odnotowano w jednostkach zakwalifikowanych do sekcji: przetwórstwo przemysłowe – 34,6%, budownictwo – 13,7% oraz handel; naprawa pojazdów samochodowych – 11,4% (rok wcześniej odpowiednio: 38,8%, 11,9% i 12,5%).

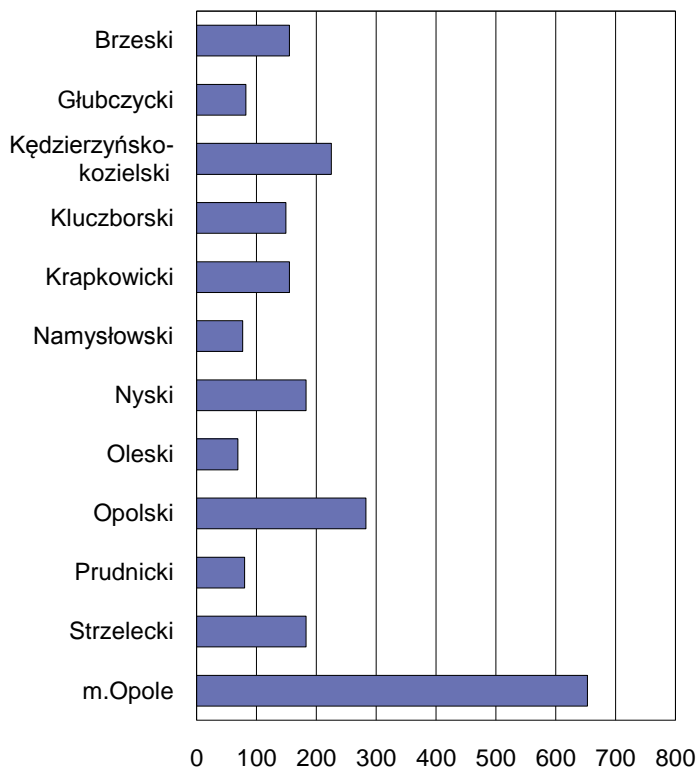
W 2013 r. najliczniejszą grupę wśród poszkodowanych w wypadkach przy pracy stanowiły osoby wykonujące pracę w takich grupach zawodów jak: robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy – 33,3% ogólnej liczby poszkodowanych (przed rokiem – 36,1%), operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń – 20,8% (w 2012 r. – 17,5%) oraz pracownicy usług osobistych i sprzedawcy – 10,1% (przed rokiem – 11,4%).

W województwie opolskim w 2013 r. wśród wydarzeń powodujących urazy dominowały: „zderzenie z/uderzenie w nieruchomy obiekt” (0,6 tys. osób), „uderzenia przez obiekt w ruchu” (0,5 tys. osób) oraz „kontakt z przedmiotem ostrym, szorstkim, chropowatym” (0,4 tys. osób).

Wśród wydarzeń będących odchyleniami od stanu normalnego, które najczęściej powodowały wypadki przy pracy były następujące grupy wydarzeń: „poślizgnięcie, potknięcie się, upadek osoby” – 0,7 tys. osób, „utrata kontroli nad: maszyną, środkami transportu, transportowanym ładunkiem, narzędziem, obiektem, zwierzęciem” oraz „uszkodzenie, rozerwanie, pęknięcia, ześlizgnięcie, upadek, złamanie się czynnika materialnego” – po 0,4 tys. osób.

Głównymi przyczynami powodującymi wypadki przy pracy w województwie opolskim w 2013 r. było „nieprawidłowe zachowanie się pracownika”, „niewłaściwy stan czynnika materialnego” oraz „niewłaściwe samowolne zachowanie pracownika”. Liczba poszkodowanych w wypadkach przy pracy spowodowanych tymi przyczynami wynosiła odpowiednio: 2,6 tys., 0,5 tys. oraz 0,4 tys. i w stosunku do 2012 r. wzrosła odpowiednio: o 7,5%, o 2,0% i o 5,9%.

Wyk. 67. **Poszkodowani w wypadkach przy pracy^{ab} w województwie opolskim według powiatów w 2013 r.**

W przekroju terytorialnym według powiatów najwięcej osób poszkodowanych w wypadkach przy pracy odnotowano w m. Opolu – 28,5% oraz w powiecie opolskim – 12,3% (przed rokiem odpowiednio: 31,2% i 14,3%). W stosunku do 2012 r. w 10 powiatach odnotowano wzrost liczby poszkodowanych w wypadkach przy pracy, największy wystąpił w powiecie kluczborskim (o 23,1%) oraz strzeleckim (o 22,8%). Spadek liczby osób poszkodowanych w wypadkach przy pracy odnotowano w powiatach: opolskim (o 11,6%) oraz m. Opolu (o 6,6%).

^a Zgłoszone w danym roku; bez wypadków w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie. Wypadki przy pracy w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego dotyczą tylko pracowników cywilnych. ^b Dane wstępne.

I WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE OPOLSKIM
SELECTED DATA ON OPOLSKIE VOIVODSHIP

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION
Ludność ^a w tys.	1047,4	1041,9	1037,1	1033,0	1031,1	1017,2 ^b	1014,0 ^b	1010,2 ^b	1004,4 ^b	Population ^a in thous.
Na 1000 ludności:										Per 1000 population:
małżeństwa zawarte	4,74	5,37	5,64	6,02	5,97	5,59	5,13	5,29	4,71	marriages contracted
urodzenia żywe	8,10	8,11	8,18	8,88	9,01	9,00	8,55	8,83	8,17	live births
zgony	9,03	9,03	9,27	9,49	9,43	9,70	9,57	10,06	10,20	deaths
przyrost naturalny	-0,93	-0,92	-1,09	-0,61	-0,43	-0,71	-1,02	-1,23	-2,03	natural increase
saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały	-3,04	-4,60	-3,91	-3,23	-1,67	-1,76	-2,22	-2,15	-3,31	internal and international net migration for permanent residence
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ^c w tys.	93,0	94,9	96,6	100,1	98,5	96,6	96,8	96,3	90,9	Average paid employment in the enterprise sector ^f in thous.
rok poprzedni = 100	x	102,1	101,7	103,6	98,4	98,1	100,2	99,4	94,4	previous year = 100
udział sektora prywatnego w %	82,6	83,2	83,6	84,6	85,0	87,4	90,6	91,5	91,6	private sector participation in %
Bezrobotni zarejestrowani ^a w tys.	69,4	60,1	43,3	35,7	47,1	48,8	48,0	51,8	51,6	Registered unemployed persons ^a in thous.
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^{ad} w %	18,7	16,2	11,9	9,8	12,9	13,6	13,3	14,4*	14,3	Registered unemployment rate ^{ad} in %
Unemployed persons without benefit rights in total number of unemployed persons ^a in %										
Unemployed persons per job offer ^a										
Activity rate on the basis of LFS ^e in %										
Employment rate on the basis of LFS ^e in %										
Unemployment rate on the basis of LFS ^e in %										
Unemployment rate on the basis of LFS ^e in %										

a Stan w końcu roku. b Dane opracowano na podstawie wyników NSP'2011. c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. d Stopę bezrobocia podaje się z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (będących składową cywilnej ludności aktywnej zawodowo) wyszacowanych: dla lat 2005–2009 – na podstawie wyników NSP'2002 oraz PSR'2002; dla lat 2010–2013 – na podstawie wyników PSR'2010. Dane za lata 2010–2013 nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie. e Przeciętne w roku. Dla lat 2010–2013 dane nie są w pełni porównywalne z wynikami badań z poprzednich lat, z powodu zmian metodologii i nowej podstawy uogólniania danych.

a As of the end of the year. b Data were compiled on the basis of the results of the Population and Housing Census 2011. c Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. d The unemployment rate is given considering employed persons on private farms in agriculture (as part of the economically active civilian population) estimated: for the years 2005–2009 – on the basis of the results of the Population and Housing Census 2002 as well as Agricultural Census 2002 and for the years 2010–2013 – on the basis of the results of the Agricultural Census 2010. Data for 2010–2013 are not strictly comparable to those for previous years. e Annual averages. For 2010–2013 data are not fully comparable with the results of the surveys for previous years due to methodological changes and a new base for generalization of the results.

I WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE OPOLSKIM (cd.)
SELECTED DATA ON OPOLSKIE VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^a w zł	2206,17	2340,10	2595,94	2875,82	2971,56	3035,73	3187,01	3226,97	3351,15	Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector ^a in zł
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.	212,9	214,0	216,7	219,0	215,6	211,5	208,2	204,6	Average monthly number of retirees and pensioners in thous.
rok poprzedni = 100	x	x	100,5	101,3	101,1	98,4	98,1	98,4	98,3	previous year = 100
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł	1182,57	1220,34	1344,35	1463,51	1560,14	1640,76	1729,76	1827,00	Average monthly gross retirement pay and pension paid by ZUS in zł
rok poprzedni = 100	x	x	103,2	110,2	108,9	106,6	105,2	105,4	105,6	previous year = 100
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	851,10	864,34	913,44	969,13	1017,25	1052,01	1123,30	1187,16	Average monthly gross retirement pay and pension for farmers in zł
rok poprzedni = 100	x	x	101,6	105,7	106,1	105,0	103,4	106,8	105,7	previous year = 100
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych (rok poprzedni = 100):										Price indices of consumer goods and services (previous year = 100):
ogółem	102,2	101,2	102,6	104,4	103,5	102,8	104,4	103,7	100,7	total
żywność i napoje bezalkoholowe	102,3	100,7	104,3	105,7	103,6	102,6	106,4	104,6	102,4	food and non-alcoholic beverages
odzież i obuwie	93,1	91,7	88,7	86,9	91,0	95,3	98,6	94,5	93,5	clothing and footwear
mieszkanie	103,8	104,2	104,0	109,2	108,0	103,2	105,0	104,7	101,6	dwelling
Plony zbóż podstawowych (z mieszankami zbożowymi) z 1 ha w dt	46,2	36,2	45,2	49,8	47,1	48,5	50,8	51,1	48,6	Basic cereals (including cereal mixed) yields per 1 ha in dt
Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych w szt.:										Livestock per 100 ha of agricultural land in head:
bydło ^b	22,6	21,6	22,3	21,5	21,6	23,9 ^{*c}	23,0 [*]	22,4	21,7	cattle ^b
trzoda chlewna ^d	134,2	125,2	125,1	105,2	106,0	117,5 ^{*c}	120,6 [*]	90,5	78,4	pigs ^d

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Stan w czerwcu. c Dane PSR'2010 – według stanu w dniu 30 VI. d Stan w końcu lipca.
a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. b As of June. c Data of Agricultural Census 2010 – as of 30 VI. d As of the end of July.

I WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE OPOLSKIM (cd.)
SELECTED DATA ON OPOLSKIE VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION
Wskaźniki cen skupu (rok poprzedni = 100):										Price indices of procurement (previous year = 100):
ziarna zbóż (bez siewnego)	77,8	127,4	151,6	92,7	72,0	128,5	127,2	109,8	89,9	cereal grains (excluding sowing seed)
żywcza rzeźnego wołowego (bez cieląt)	123,8	103,3	95,9	105,8	111,0	98,7	120,3	109,6	96,3	cattle for slaughter (excluding calves)
żywcza rzeźnego wieprzowego	94,0	94,4	98,3	114,9	113,2	84,8	118,7	116,3	97,4	pigs for slaughter
Relacje cen skupu ^a 1 kg żywcza wieprzowego do cen targowiskowych:										Procurement price ^a per kg of pigs for slaughter to marketplace prices:
1 kg żyta	7,9	6,3	.	.	6,6	5,8	5,3	5,7	7,3	per kg of rye
1 kg jęczmienia	6,8	.	.	10,1	8,2	5,5	5,8	6,1	per kg of barley
Produkcja sprzedana przemysłu ^b (rok poprzedni = 100; ceny stałe)	x	111,7	107,0	98,9	95,3	90,3	106,1	102,0	97,8	Sold production of industry ^b (previous year = 100; constant prices)
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle ^b w tys.	59,0	59,6	59,3	61,0	57,4	55,5	55,0	54,6	51,8	Average paid employment in industry ^b in thous.
rok poprzedni = 100	x	101,1	99,5	102,7	94,2	96,6	99,1	99,4	94,8	previous year = 100
Produkcja sprzedana budownictwa ^b (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	x	122,8	126,7	118,0	116,3	107,5	115,6	83,3	94,4	Sold production of construction ^b (previous year = 100; current prices)
Produkcja budowlano-montażowa ^b (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	x	128,0	134,7	124,0	99,7	126,3	99,6	84,6	91,6	Construction and assembly production ^b (previous year = 100; current prices)
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie ^b w tys.	5,7	6,0	6,5	7,1	7,8	8,1	8,3	8,4	7,1	Average paid employment in construction ^b in thous.
rok poprzedni = 100	x	104,7	108,0	109,6	110,2	103,6	102,3	100,7	85,0	previous year = 100

a Ceny bieżące bez VAT. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Current prices excluding VAT. b Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

I WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE OPOLSKIM (dok.)
SELECTED DATA ON OPOLSKIE VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION
Mieszkania oddane do użytkowania	1157	1338	1352	1831	1766	2149	1715	1820	1745	<i>Dwellings completed</i>
rok poprzedni = 100	93,9	115,6	101,0	135,4	96,5	121,7	79,8	106,1	95,9	<i>previous year = 100</i>
na 1000 ludności	1,1	1,3	1,3	1,8	1,7	2,1	1,7	1,8	1,7	<i>per 1000 population</i>
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	120,5	121,8	138,4	133,0	117,0	113,9	131,6	126,3	133,2	<i>average useful floor area of dwelling in m²</i>
Sprzedaż detaliczna towarów ^a (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	x	102,9	113,5	101,3	93,6	113,1	113,5	89,2	101,2	<i>Retail sales of goods^a (previous year = 100; current prices)</i>
Podmioty gospodarki narodowej ^b	90597	92846	94933	96246	95481	99118	97560	98741	100038	<i>Entities of the national economy^b</i>
rok poprzedni = 100	102,5	102,5	102,2	101,4	99,2	103,8	98,4	101,2	101,3	<i>previous year = 100</i>
w tym spółki handlowe	4467	4635	4827	4917	5141	5363	5578	5861	6318	<i>of which commercial companies</i>
rok poprzedni = 100	103,5	103,8	104,1	101,9	104,6	104,3	104,0	105,1	107,8	<i>previous year = 100</i>
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	1190	1259	1320	1333	1366	1395	1410	1428	1461	<i>of which with foreign capital participation</i>
rok poprzedni = 100	103,7	105,8	104,8	101,0	102,5	102,1	101,1	101,3	102,3	<i>previous year = 100</i>
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych ^c w %	91,0	89,4	92,3	94,9	95,0	96,9	96,6	<i>Cost level indicator in non-financial enterprises^c in %</i>
Wskaźnik rentowności obrotu w przedsiębiorstwach niefinansowych ^c w %:										<i>Turnover profitability rate in non-financial enterprises^c in %:</i>
brutto	9,0	10,6	7,7	5,1	5,0	3,1	3,4	<i>gross</i>
netto	7,3	8,4	6,2	4,1	3,9	2,3	2,7	<i>net</i>
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach ^c (ceny bieżące) w mln zł	913,2	856,1	1234,1	1253,4	1219,9	1485,4	1221,7	1248,0	1288,7	<i>Investment outlays in enterprises^c (current prices) in mln zł</i>
rok poprzedni = 100 (ceny bieżące)	x	93,7	144,2	101,6	97,3	121,8	82,2	102,2	103,3	<i>previous year = 100 (current prices)</i>

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b W rejestrze REGON; bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie; stan w końcu roku. c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób; patrz uwagi ogólne ust. 9 na str. 9.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. b In the REGON register; excluding persons tending private farms in agriculture; as of the end of the year. c Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons; see general notes, item 9 on page 9.

II WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE OPOLSKIM WEDŁUG MIESIĘCY
SELECTED DATA ON OPOLSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION A – 2012 B – 2013		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Ludność ^a w tys.	A	.	.	1013,0	.	.	1012,3	.	.	1011,6	.	.	1010,2
Population ^a in thous.	B	.	.	1008,4	.	.	1007,0	.	.	1005,9	.	.	1004,4
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ^b w tys.	A	96,5	96,3	96,4	96,6	96,4	96,2	96,5	95,9	95,5	94,8	93,8	92,8
Average paid employment in the enterprise sector ^b in thous.	B	92,3	91,6	91,5	91,5	91,2	91,1	91,0	90,6	90,5	89,8	89,7	89,9
poprzedni miesiąc = 100	A	101,2	99,8	100,1	100,2	99,8	99,8	100,3	99,4	99,5	99,3	98,9	99,0
previous month = 100	B	99,5	99,3	99,9	100,0	99,7	99,8	99,9	99,6	99,9	99,3	99,9	100,2
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	98,0	97,4	97,8	97,8	97,8	99,4	99,9	99,7	99,3	98,4	98,0	97,4
corresponding month of previous year = 100	B	95,7	95,2	95,0	94,8	94,7	94,7	94,3	94,4	94,8	94,8	95,7	96,9
Bezrobotni zarejestrowani ^a w tys.	A	51,9	53,6	52,4	50,6	49,3	48,0	47,4	47,4	48,0	48,3	49,7	51,8
Registered unemployed persons ^a in thous.	B	56,5	57,5	57,8	55,9	53,0	50,4	49,6	49,2	49,5	49,7	50,5	51,6
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a w %	A	14,1	14,5	14,2	13,8	13,5	13,2	13,1	13,1	13,2	13,3	13,7	14,4*
Registered unemployment rate ^a in %	B	15,4	15,7	15,7	15,3	14,6	14,0	13,8	13,7	13,8	13,8	14,0	14,3
Oferty pracy zgłoszone w ciągu miesiąca	A	2070	2137	3255	2784	2628	2514	2374	2861	2885	2754	1932	1218
Job offers declared during a month	B	2299	2899	3037	3202	2364	2570	2302	2886	2523	2140	1515	1640
Bezrobotni na 1 ofertę pracy ^a	A	46	43	30	27	25	25	27	26	34	37	50	109
Registered unemployed persons per job offer ^a	B	44	32	28	26	27	23	24	23	29	34	47	67
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^b w zł	A	3179,85	3141,20	3396,56	3262,68	3170,42	3190,07	3262,53	3231,03	3172,38	3237,38	3302,96	3395,11
Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector ^b in zł	B	3203,32	3160,13	3399,73	3426,47	3245,16	3276,72	3385,67	3335,81	3329,35	3415,54	3437,37	3592,71
poprzedni miesiąc = 100	A	93,6	98,8	108,1	96,1	97,2	100,6	102,3	99,0	98,2	102,0	102,0	102,8
previous month = 100	B	94,4	98,7	107,6	100,8	94,7	101,0	103,3	98,5	99,8	102,6	100,6	104,5
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	104,8	103,6	106,5	99,7	101,5	103,2	102,4	102,6	98,7	100,9	98,9	99,9
corresponding month of previous year = 100	B	100,7	100,6	100,1	105,0	102,4	102,7	103,8	103,2	104,9	105,5	104,1	105,8

a Stan w końcu okresu. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
a As of the end of the period. b Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

II WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE OPOLSKIM WEDŁUG MIESIĘCY (cd.)
SELECTED DATA ON OPOLSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION A – 2012 B – 2013		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Wskaźniki cen: Price indices of:													
towarów i usług konsumpcyjnych consumer goods and services													
analogiczny kwartał poprzedniego roku = 100 corresponding quarter of previous year = 100	A	.	.	104,1 ^a	.	.	104,0 ^b	.	.	104,0 ^c	.	.	102,8 ^d
	B	.	.	101,0 ^a	.	.	100,1 ^b	.	.	101,1 ^c	.	.	103,0 ^d
skupu ziarna zbóż ^e : procurement of cereal grain ^e :													
poprzedni miesiąc = 100 previous month = 100	A	103,1	101,8	100,7	111,1	104,0	97,8	97,6	102,4	101,3	101,1	103,8	105,5
	B	101,7	98,9	96,8	97,6	99,1	93,6	86,9	84,6	105,0	104,8	99,1	105,6
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 corresponding month of previous year = 100	A	86,8	82,1	84,5	92,3	90,9	91,6	109,1	118,3	120,5	121,2	128,8	134,0
	B	132,3	128,5	123,5	108,5	103,5	99,1	88,2	72,8	75,5	78,2	74,7	74,7
skupu żywca rzeźnego wołowego (bez cieląt): procurement of cattle for slaughter (excluding calves):													
poprzedni miesiąc = 100 previous month = 100	A	108,5	97,6	95,5	97,5	106,9	94,4	103,2	101,6	98,7	97,7	92,3	114,8
	B	98,3	91,1	102,8	103,2	94,9	97,2	106,5	94,7	100,3	107,2	92,2	103,9
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 corresponding month of previous year = 100	A	131,2	139,0	118,9	111,0	125,2	127,4	127,3	122,8	110,8	107,0	100,7	106,6
	B	96,6	90,2	97,0	102,7	91,2	93,9	96,9	90,3	91,8	100,8	100,6	91,0
skupu żywca rzeźnego wieprzowego: procurement of pigs for slaughter:													
poprzedni miesiąc = 100 previous month = 100	A	92,3	102,4	95,8	103,7	101,4	105,1	99,2	102,5	104,3	100,7	95,2	94,0
	B	95,6	100,2	104,0	99,7	96,6	108,0	105,2	102,7	101,0	95,7	92,5	98,1
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 corresponding month of previous year = 100	A	136,3	132,0	119,0	114,8	118,2	119,4	115,2	116,4	116,4	114,9	106,5	95,5
	B	99,0	96,9	105,2	101,1	96,2	98,9	104,9	105,2	101,9	96,8	94,0	98,2

a–d Dane dotyczą okresów (miesiący): a I–III, b IV–VI; c VII–IX; d X–XII. e Podstawowych łącznie z mieszkankami zbożowymi (bez ziarna siewnego).
a–d Data concern periods (months): a I–III; b IV–VI; c VII–IX; d X–XII. e Basic including cereal mixed (excluding sowing seed).

II WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE OPOLSKIM WEDŁUG MIESIĘCY (cd.)
SELECTED DATA ON OPOLSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION A – 2012 B – 2013		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Relacja ceny skupu ^a 1 kg żywca wieprzowego do ceny targowiskowej 1 kg żyta	A	x	x	x	x	x	x	x	x	x	6,3	6,0	5,6
<i>Procurement price^a per kg of pigs for slaughter to marketplace price per kg of rye</i>	B	6,6	6,5	7,0	6,8	6,9	x	x	x	8,1	9,2	9,2	x
Produkcja sprzedana przemysłu ^b (ceny stałe): <i>Sold production of industry^b (constant prices):</i>													
poprzedni miesiąc = 100	A	97,0	100,0	115,2	92,1	107,4	94,2	98,1	104,4	101,1	106,8	92,7	82,0
<i>previous month = 100</i>	B	107,4	97,3	107,5	105,2	98,1	102,7	104,3	96,2	106,8	105,9	89,3	89,0
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	105,8	101,5	98,2	95,0	94,8	97,7	104,7	102,3	95,2	105,1	101,7	87,5
<i>corresponding month of previous year = 100</i>	B	96,9	94,3	88,0	100,5	91,8	100,1	106,4	98,1	103,7	102,8	99,0	107,5
Produkcja budowlano-montażowa ^b (ceny bieżące): <i>Construction and assembly production^b (current prices):</i>													
poprzedni miesiąc = 100	A	23,8	112,1	102,9	118,6	110,1	112,7	106,1	101,1	115,8	101,0	91,0	131,5
<i>previous month = 100</i>	B	33,0	117,2	120,9	90,5	138,5	86,7	133,4	102,3	117,6	98,5	98,5	112,1
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	104,1	120,4	82,5	81,7	68,6	79,1	103,2	92,1	81,6	86,9	89,3	60,5
<i>corresponding month of previous year = 100</i>	B	83,9	87,8	103,1	78,7	99,0	76,2	95,8	97,0	98,5	96,1	104,0	88,7
Mieszkania oddane do użytkowania (od początku roku)	A	117	222	352	524	640	755	864	997	1178	1369	1539	1820
<i>Dwellings completed (since the beginning of the year)</i>	B	170	329	446	542	659	742	903	1136	1307	1447	1562	1745
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	A	124,5	114,4	123,5	126,3	113,7	110,7	109,8	107,3	109,2	111,3	103,2	106,1
<i>corresponding period of previous year = 100</i>	B	145,3	148,2	126,7	103,4	103,0	98,3	104,5	113,9	111,0	105,7	101,5	95,9

a Ceny bieżące bez VAT. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Current prices excluding VAT. b Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

II WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE OPOLSKIM WEDŁUG MIESIĘCY (dok.)
SELECTED DATA ON OPOLSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION A – 2012 B – 2013		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Sprzedaż detaliczna towarów ^a (ceny bieżące): <i>Retail sales of goods^a (current prices):</i>													
poprzedni miesiąc = 100	A	71,1	102,0	120,6	103,4	98,3	100,4	114,3	80,1	94,3	105,1	93,0	107,8
<i>previous month = 100</i>	B	79,3	99,2	118,7	95,4	103,2	100,8	109,7	98,5	98,0	104,8	90,5	110,9
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	107,8	104,4	103,0	103,6	103,9	106,9	114,2	79,6	80,5	85,9	86,7	81,4
<i>corresponding month of previous year = 100</i>	B	90,8	88,3	86,9	80,2	84,1	84,4	81,0	99,6	103,4	103,2	100,4	103,3
Podmioty gospodarki narodowej ^b	A	97102	97071	97203	97321	97339	97454	97595	97664	97831	98268	98620	98741
<i>Entities of the national economy^b</i>	B	98559	98725	98797	99211	99439	99628	99840	100062	100218	100111	100102	100038
w tym spółki handlowe	A	5600	5626	5658	5686	5710	5729	5752	5781	5807	5823	5835	5861
<i>of which commercial companies</i>	B	5892	5934	5980	6024	6054	6084	6111	6159	6195	6238	6278	6318
w tym z udziałem kapitału zagranicznego ...	A	1407	1410	1414	1410	1416	1417	1415	1417	1424	1427	1427	1428
<i>of which with foreign capital participation</i>	B	1431	1433	1439	1445	1445	1450	1449	1453	1454	1454	1458	1461
Wskaźnik rentowności obrotu w przedsiębiorstwach niefinansowych ^c : <i>Turnover profitability rate in non-financial enterprises^c:</i>													
brutto w %	A	.	.	3,6	.	.	3,4	.	.	3,5	.	.	3,1
<i>gross in %</i>	B	.	.	1,2	.	.	2,2	.	.	3,4	.	.	3,4
netto w %	A	.	.	2,7	.	.	2,6	.	.	2,7	.	.	2,3
<i>net in %</i>	B	.	.	0,4	.	.	1,5	.	.	2,6	.	.	2,7
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach ^c (ceny bieżące) w mln zł	A	.	.	249,7	.	.	532,6	.	.	874,4	.	.	1248,0
<i>Investment outlays in enterprises^c (current prices) in mln zł</i>	B	.	.	201,6	.	.	538,8	.	.	846,7	.	.	1288,7
analogiczny okres poprzedniego roku = 100 (ceny bieżące)	A	x	x	110,7	x	x	106,6	x	x	105,4	x	x	102,2
<i>corresponding period of previous year = 100 (current prices)</i>	B	x	x	80,7	x	x	101,2	x	x	96,8	x	x	103,3

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b W rejestrze REGON; bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie; stan w końcu okresu. c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób; dane prezentowane są narastająco; patrz uwagi ogólne ust.9 na str. 9.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. b In the REGON register; excluding persons tending private farms in agriculture; as of the end of the period. c Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons; data are presented cumulatively; see general notes item 9 on page 9.